LETO XXI. ŠT. 31 (995) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 4. AVGUSTA 2016

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, NE/PD
ISSN 1124 – 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

20 let NOVI GLAS

CENA 1,20 EVRA

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

"Usmiljenje ima vedno mlado obličje"!

Svetovni dan mladih 2016 v Krakovu

Svetovni dan mladih

Mladi, pustite sled!

Rdeča nit 31. Svetovnega dneva mladih, ki so ga v jubilejnem letu usmiljenja močno zaznamovali Frančišek, papež periferij in konkretnih gest, ter "apostola usmiljenja" sv. Janez Pavel II. in sv. Favstina Kowalska, je pravzaprav bilo vprašanje: je svet mogoče spremeniti? Na dan je prišlo prejšnji četrtek, ko so mladi uradno sprejeli svetega očeta, pa tudi pri nedeljski maši, ko je bilo na prizorišču v Krakovu zbranih okrog dva milijona mladih iz 187 držav. Sveti oče je mlade "stresel" in "pretresel", ko jim je položil na srce, naj bodo protagonisti zgodovine, naj pustijo sled, naj branijo najdragocenejši dar, svobodo, in svoje dostojanstvo, naj ne pustijo, da drugi odločajo o njihovi prihodnosti. Neposredno jih je nagovoril v njim razumljivem jeziku, tudi s "tehnološkimi prispodobami", ko je dejal, da Boga ne zanima, kakšen mobi imajo, da Jezusu ne morejo odgovarjati s telefonskim sporočilcem, da je evangelij "navigator po poteh življenja", da Božji spomin ni "trdi disk", ampak nežno čuteče srce. Zato jih je tudi srčno pozval, naj divan raje zamenjajo za par čevljev, kajti "življenje je lepo vedno, ko ga želimo živeti, vedno, ko želimo pustiti sled".
Mladi niso le prihodnost, še pred tem so sedanjost. Zato je pomembno, da znajo najti razloge za pogum, da gredo proti toku, da gradijo mostove, ki presegajo logiko ločevanj in strahu. Po vsem svetu! Po krvavem mesecu juliju pa je blagoslovljenih prinašalcev upanja potrebna še zlasti naša stara Evropa.

/ str. 4
Danijel Devetak

TRST Predstavili so 51. Študijske dneve Draga

Draga širi kulturo upanja v matično domovino

"Resnica ne more škoditi nikomur razen tistemu, ki se je mora bati".
Te besede Franca Jeze, osebe, ki je vselej verjela v možnost slovenske državne suverenosti tudi v času, ko je bilo tako razmišljanje po mnenju mnogih prerano, bodo spremljale letošnje 51. Študijske dneve Draga. Pod šotorom v Parku Finžgarjevega doma na Opčinah bo namreč od petka, 2., do nedelje, 4. septembra, naša slovenska narodna skupnost ponovno imela priložnost razmišljati o sodobnem slovenskem etosu in o izzivih, ki jih našemu narodnemu telesu postavljajo zdajšnji družbenopolitični premiki: in to ravno v letu, ko naša matična domovina praznuje četrtstoletno samostojnost. Ni zato naključje, da so prireditelji, to je Društvo slovenskih izobražencev, izbrali za moto debatnega foruma besede daljnovidnega misleca.
Uvodno predavanje Drage bodo v **petek, 2. septembra**, imeli dr. Veronika Martelanc, dr. Aleksij Kalc in p. Robin Schweiger na aktualno in žal bolečo temo priseljeništva. Na okrogli mizi bodo razglabljali o trenutnem stanju migrantskih dinamik in o možnosti razvoja prihodnjih scenarijev. S katere vrste migranti prihajamo v stik? Kako poteka njihova integracija? Ali smo s svojim odnosom do njih še vedno civiliziran narod? Z odgovori na ta vprašanja in s primerjavo migracij iz preteklosti bo na predavanju mogoče preveriti, ali se ponavljajo dinamike in napake iz zgodovine ter kam lahko vodijo.

/ str. 9
Igor Gregori

Ruska kapelica pod Vršičem

Putinov obisk in pomembno ekumensko srečanje

Čeprav je dogajanje pri Ruski kapelici pod Vršičem minulo soboto obeleževalo predvsem dejstvo, da je bila slovenska avtocesta na Gorenjskem zaprta, zaradi tega so bile kolone avtomobilov tudi v naši deželi še daljše, pa je prav, da že takoj v začetlu povemo, da ni šlo samo za Putinov obisk Ruske kapelice, ampak je stoletnica nesrečnega dogodka, v katerem je umrlo več sto nesrečnežev ruske in drugih narodnosti, tudi tokrat bila pomembno ekumensko srečanje.
Že res, da so mediji predvsem pisali o Putinovem obisku in vsi v en glas poudarjali predvsem njegove besede, da bi se morali bolje pogovarjati in dogovarjati, če že njegove zahvale slovenskemu narodu ne omenimo, a premalo se je pisalo o srečanju med Cerkvami, ki vsako leto znova označujejo spominske slovesnosti ob Ruski kapelici.
Že v petek, 29. julija, dan pred Putinovim obiskom Ruske kapelice, so se na ekumenskem pogovoru srečali predstavniki ruske in srbske pravoslavne Cerkve ter katoliške Cerkve v Sloveniji. Pogovora so se udeležili metropolit Hilarion Alfejev, protodiakon Vladimir Nazarkin, ierodiakon Nikolaj Ono in Aleksander Eršov iz Rusije, metropolit Porfirje Perić in irej Aleksander Obradović iz Srbije, na ljubljanski nadškofiji jih je gostil ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore, ob njem pa so bili tudi člani ekumenskega sveta Bogdan Dolenc, Anton Štrukelj, Vinko Škafar, Milan Matjaž in celjski škof Stanislav Lipovšek.

/ str. 13
JUP

Romanje treh Slovenij na Svete Višarje

V nedeljo, **7. avgusta**, bo tradicionalno Romanje treh Slovenij na Svete Višarje, ki ga prireja Rafaelova družba. Letos bo uglašeno na 25. obletnico slovenske države. Ob 10.30 bo predavanje slovenske časnikarke in publicistke Zlate Krašovec. Predavanje, posvečeno slovenskemu jubileju, nosi naslov Drugačno pesem zapojmo, veselejšo! Ob 12.00 bo slovesna sveta maša, ki jo bo skupaj z izseljenskimi in drugimi duhovniki daroval mariborski nadškof

msgr. Alojzij Cvikl. Poleg ljudskega petja bosta liturgijo obogatila glasbenika prof. Tomaž Simčič in sopranistka Tamara Stanese. Ob 13.00 bo na ploščadi za cerkvijo kratek kulturni program, ki ga bo s petjem obogatil oktet Deseti brat.
Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorčič iz Gorice organizirata v sklopu Srečanj pod lipami avtobus za Sv. Višarje. Informacije in prijave v uradu KCLB od ponedeljka do petka med 8.30 in 12.30, na telefonski številki +39 0481 531445 ali po e-pošti info@centerbratuz. org.

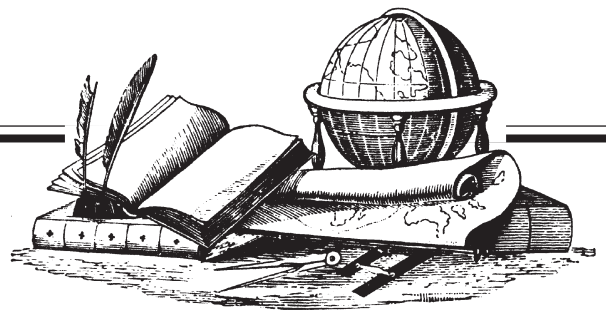

Deželni rebalans pozoren tudi do potreb slovenske narodne skupnosti

Zadovoljstvo Gabrovca (SSk) in Ukmarja (DS)

Finančni rebalans, ki ga je sprejel deželni svet FJK, sprošča preko 330 milijonov svežih finančnih sredstev v korist najrazličnejšim potrebam deželne skupnosti na področjih zdravstva in socialne varnosti, kulture in izobraževanja, gospodarske rasti, kmetijstva, okolja in energetike ter javnih uprav. Tudi specifično kot Slovenci smo lahko povsem zadovoljni. Deželna uprava bo v prihodnjih tednih in mesecih nakazala skoraj tri milijone evrov iz zaščitnega zakona, od tega polovico za gospodarski in družbeni razvoj na Videmskem. Skoraj poldrugi milijon evrov pa bo zagotovil nemoteno izdajanje Primorskega dnevnika, izredni postavki za Sklad Mitja Čuk in Kmečko zvezo za dragoceno vlogo, ki jo obe organizaciji opravljata na sicer zelo različnih področjih, izredni razpis za financiranje nujnih obnovitvenih del na sedežih naših športnih in kulturnih društev, skoraj 600 tisoč evrov za dodatno podporo primarnim organizacijam. Kot odgovor na obveze iz že zloglasnega Protokola o Prosekarju je deželni svet prvič namenil 400 tisoč evrov, ki bodo zaupani Lokalni akcijski skupini Kras kot dodatek k sredstvom iz deželnega načrta za razvoj podeželja. Lokalnim akcijskim skupinam FJK Dežela zagotavlja dodatna sredstva za redno delovanje v tem letu, ki je namenjeno pretežno načrtovalni dejavnosti.

Muzej Kraške hiše v Repnu

Muzej Kraške hiše v Repnu bo prav tako deležen izrednega prispevka za nujna vzdrževalna dela in posodobitev električnih in protipožarnih naprav. Žal ostaja še vedno prazen poseben deželni sklad za slovensko manjšino. Argument ostaja vsekakor aktualen zlasti v luči finančnega zakona za prihodnje leto, ki ga bo deželni svet sprejemal decembra. "Kot slovenska izvoljena deželna svetnika sva si sicer prizadevala še za nekatere druge postavke, ki niso prodrle in jih zato ohranjamo za decembrski rok. Med temi so prispevki slovenskemu oddelku deželnega šolskega urada ter okrepitev preskromnega prispevka deželnemu koordinacijskemu odboru za skupno lastnino, ki povezuje tudi naše juse in srenje", sta povedala Gabrovec in Ukmar. Odbornik Panontin je potrdil obvezo, da si bo deželna uprava prizadevala za učinkovitejši pristop do perečega vprašanja škode, ki jo povzroča divjad na koži kmetovalcev.

Splošna ocena finančnega zakona je zato dobra, saj ponuja nove možnosti in priložnost uresničevanja dolgo pričakovanih načrtov in utrjuje delovanje in vloge že uveljavljenih organizacij in ustanov naše skupnosti.

Podatki Visokega komisariata Združenih narodov za begunce

Po svetu je na begu več kot 65 milijonov ljudi

Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR) je ob svetovnem dnevu beguncev v Ženevi predstavil poročilo o beguncih v letu 2015. Kot ugotavlja UNHCR, po svetu še nikoli ni bilo toliko ljudi na begu, kot jih je bilo lani. Število beguncev, notranje razseljenih in prosilcev za azil se je lani povzpelo na 65,3 milijona ljudi.

V primerjavi z letom 2014 gre za "drastično povečanje", opozarja UNHCR. Leta 2014 so namreč po svetu zabeležili 59,9 milijona beguncev, notranje razseljenih in prosilcev za azil.

"Medtem ko je bilo v letu 2005 z domov pregnanih povprečno šest ljudi na minuto, jih je zdaj 24 na minuto, statistično gledano, sta to dva človeka na vdih", ugotavlja UNHCR. Hkrati poudarja, da se je lani zelo povečalo število notranje razseljenih in prosilcev za azil. Prvih je tako bilo 40,8 milijona, drugih 3,2 milijona. Beguncev je bilo 21,3 milijona, kar je največje število od začetka 90. let minulega stoletja. Skupno število beguncev, notranje razseljenih in prosilcev za azil v lanskem letu ustreza številu prebivalcev Velike Britanije ali Italije.

Med vzroke za drastično povečanje števila ljudi, ki so po svetu na begu, UNHCR uvršča dolgoletne konflikte, kot je na primer Afganistan, ter na novo razplamtele konflikte, kot sta Sirija in Jemen.

Leta 2015 je veliko beguncev prišlo iz treh držav: iz Sirije 4,9 milijona, iz Afganistana 2,7 milijona in iz Somalije 1,1 milijona. Prav vojna v Siriji je še vedno glavni vzrok za beg in preganjanje ljudi. Kolumbija je država z največjim številom notranje razseljenih oseb, in sicer 6,9 milijona, sledita Sirija in Irak s 6,6 oziroma 4,4 milijona. Največ na novo razseljenih ljudi (2,5 milijona) je v Jemnu.

Iz poročila UNHCR je še razvidno, da je 90 odstotkov beguncev po svetu izven Evrope - večina jih je v bližini kriznih žarišč.

Večina beguncev prihaja z Bližnjega vzhoda ter iz severne in Podsaharske Afrike.

Glede na absolutne številke je največ beguncev iz tujine doslej sprejela Turčija (2,5 milijona). Glede na število prebivalcev pa je na prvem mestu Libanon. Na tisoč Libanoncev je država sprejela 183 beguncev, je še razvidno iz poročila.

Večino prosilcev za azil so v lanskem letu zabeležili v Nemčiji, in sicer 441.900. V primerjavi z letom prej gre za 46-odstotno povečanje.

"Vedno več ljudi je prisiljenih zaradi vojne in preganjanja zapustiti svojo domovino, in to je zelo skrb vzbujajoče. Hkrati naraščajo tudi dejavniki, ki predstavljajo nevarnost za same begunce", je poudaril visoki komisar ZN za begunce Filippo Grandi.

"Na morju umre grozljivo veliko ljudi, poti po kopnem so zaradi zaprtih mej blokirane in v številnih državah je politično ozračje nastrojeno proti azilu", je še dejal Grandi. Države sveta je pozval, naj sodelujejo, ne samo pri pomoči beguncem, ampak tudi v skupnem interesu človečnosti. "Nujno potrebujemo duha enotnosti", je dejal Grandi.

Pred poletnim odmorom

Deželni svetniki potrdili rebalans za leto 2016

Deželni svet je prejšnji teden odobril rebalans k proračunu za leto 2016. Plenarno zasedanje, s katerim so svetniki dokončno odobrili zakon o rebalansu, se je sklenilo v nočnih urah v četrtek, 29. julija. Šlo je za pomemben dokument, ki razporeja dodatna sredstva, ki so naknadno pritekla v deželni proračun. Zanj je glasovalo 25 svetnikov večinske koalicije, 18 opozicijskih svetnikov je bilo proti, vzdržanih ni bilo. Skupni znesek javnofinančnega presežka, ki ga je dežela razporedila, je 337 milijonov evrov. Dežela je v bistvu s tem zakonom porazdelila finančna sredstva iz javnofinančnega presežka in ustvarila dodaten finančni manevrski prostor za posamezne sektorje, prejemnike javnih sredstev. Za tem so svetniki odobrili tudi programski Dokument za ekonomijo in financo 2017, ki daje smernice za naslednje proračunsko leto.

Rebalans je bil zelo pomemben tudi za finančno sliko slovenske manjšine v Italiji. V 6. členu je določal namreč razporeditev sredstev tudi za slovenske ustanove in za nekatere postavke, predvidene z zaščitnim zakonom. O omenjenem členu so svetniki razpravljali in ga odobrili v četrtek, 28. julija. Skupno gre za vsoto v višini 2,8 milijona evrov. Milijon in 400 tisoč evrov je šlo za razvoj dvojezičnih občin na Videmskem. Sredstva kmetijskim, gozdarskim, turističnim in kulturnim dejavnostim bodo tu delile medobčinske zveze. Dodaten milijon 400 tisoč evrov pa je bil takole porazdeljen. 450 tisoč evrov znaša izredni prispevek za Primorski dnevnik, 35 tisoč evrov je prejel Sklad Mitja Čuk. 300 tisoč evrov je šlo za redno vzdrževanje objektov slovenskih športnih in kulturnih društev, 590 tisoč evrov pa spada pod postavko "Projekt", namenjen primarnim ustanovam. Denar iz teh zadnjih dveh postavk bo dodeljen na podlagi razpisov.

Med postavkami, ki so namenjene slovenski narodni skupnosti, je nekaj novosti. Že omenjeno postavko "Projekt", ki je bila prvotno vredna 615 tisoč evrov, so zmanjšali za 25 tisoč evrov. Ta znesek je bil dodeljen Kmečki zvezi za pokrivanje primanjkljaja. Ker Kmečka zveza ni primarna ustanova, ne bi mogla konkurirati za dodelitev prispevkov iz tega poglavja. Ob tem je bilo za posamezne ustanove odobrenih še nekaj dodatnih sredstev iz drugih deželnih skladov. Kraška hiša bo tako prejela dodatnih 40 tisoč evrov, Narodna in študijska knjižnica dodatnih 6 tisoč evrov. Lokalna akcijska skupina Kras pa je za naslednje programsko obdobje prejela dodaten znesek 400 tisoč evrov za načrt za razvoj podeželja.

Toliko o slovenskih postavkah v rebalansu. Poglejmo še splošno sliko dodeljevanja dodatnih sredstev, ki jo prinaša zakon. Javnofinančni presežek je bil, kot že povedano, vreden 337 milijonov evrov. Najvišja postavka - skupaj 54 milijonov evrov - je bila namenjena infrastrukturam, javnim delom in gradbeništvu. Za okoljevarstvo je novi zakon določil dodatnih 43 milijonov evrov, kmetijskim in gozdnim virom pa 45 milijonov evrov. Tukaj so še proizvodne dejavnosti z dotacijo 33 milijonov evrov ter delo, izobraževanje in raziskovanje s 24 milijoni evrov. 27 milijonov evrov so z novim zakonom namenili krajevnim avtonomijam, od tega bo 19 milijonov evrov šlo za medobčinske zveze.

kil

Povejmo na glas

Le resnične vrednote so naše dobro

Ker živimo v nemirnih časih, je slej ko prej umestno in koristno, da usmerjamo svoje korake v smer, ki je dobra za nas in za druge. Vsi bolj ali manj vemo, da ni dobro, če se posvečamo zgolj sebi in ne upoštevamo drugih, saj smo od njih odvisni, in to mnogo bolj, kot se zdi na prvi pogled. Živimo pač v skupnosti in ona je tista, ki zagotavlja naše ugodno počutje, ali pa vpliva na nas z nerazumevanjem in nenaklonjenostjo. In to velja za najožjo skupnost, v kateri živimo, velja pa tudi za vzdušje med narodi in v istem narodu, za skupnost ali neskupnost med državami in celo civilizacijami. Če pa se posvečamo zgolj in v prvi vrsti sebi, in to postane razširjena in s tem splošna miselnost, se iz takšne ali drugačne skupnosti odmaknemo in je več ne soustvarjamo, kar prinaša škodljive posledice povsod: v našem najožjem krogu, na ravni naroda, na ravni držav in civilizacij. In resnične vrednote nas prepričujejo prav o tem, naj mislimo in zares skrbimo tudi za druge, če se hočemo izogniti bolečim razpletom dogodkov. In vse med njimi, vse nepotvorjene vrednote, ki so temelj dobrega zame, za nas in pravzaprav za vse, govorijo zelo jasno: razpotje je od vekomaj eno samo, in sicer med obrnjenostjo zgolj vase in nesebično vpetostjo med druge. Seveda pa se zdijo resnične vrednote v svetu, kakršen le-ta še vedno je, nesmotrne, naivne in celo absurdne. Saj, kako naj bi bilo dobro, če skrbim predvsem za druge, za skupnost, in pri tem postavim sebe v kot? Kakšne vrednote naj bi bile to, če mene izničujejo in moram najprej misliti na druge, kakšno zadoščenje in zadovoljstvo naj mi prinašajo, v čem je njihovo plačilo, ko pa me silijo, da se odrekam sebi? Če blagra takšnih vrednot ne začutimo, ali še nismo začutili, nas navedeni vprašanji v trenutku prepričata, da je takšno razdajanje v korist drugim milo rečeno nesmiselno in v nasprotju z zdravo pametjo. In vendar je tovrsten klic vrednot edini, ki lahko razreši vse probleme in protislovja sveta, v katerem se zdi, kot da vlada neka slepa logika, ki pogostoma uničuje na vse strani. Ustvarja in stopnjuje spore, mržnjo, nestrpnost, nasilja vseh vrst in njihovo načrtno uporabo vse tja do vojn in uničevanja, kar se dogaja v najmanjših, osebnih skupnostih kakor v tistih, ki so svetovnih razsežnosti. Resnične vrednote pa napetosti in spopadanje odpravljajo, in to spet v tistih najbolj zasebnih kakor tudi v meddržavnih in svetovnih prostorih. Ukinjajo miselnost sebičnosti in skrbi zgolj zase, zame, za mojo družino, moj narod, mojo državo, civilizacijo. Na ta način so vse nepomirljivosti oslabljene in zagotovo odpravljive in povsod lahko prične polagoma prevladovati vzdušje dobrohotnosti, potrpežljivosti, darežljivosti, sočutja, usmiljenja, skromnosti, spoštljivosti in v nobenem primeru večvrednosti ali želje po nadmoči. To ponujajo resnične vrednote, če jih le hočemo prepoznati in s tem njihove darove sprejeti.

Janez Povše

GORICA / KCLB – Krožek A. Gregorčič Srečanje pod lipami: Tomo Križnar in Bojana Pivk Križnar

"Preživeli bomo, če bomo pokazali naš človekoljubni obraz!"

Ker so nebo prekrivali oblaki in je bilo med dnevom nekaj ploh, se je večer Srečanj pod lipami v četrtek, 28. julija 2016, v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž in Krožka za družbenopolitična vprašanja Anton Gregorčič iz Gorice, preselil v veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž, ki so jo poslušalci, glede na počitniški čas, zelo dobro zasedli. Gotovo jih je zanimalo izvedeti, kaj bo povedal tokratni gost, svetovni popotnik, humanitarni delavec in aktivist za človekove pravice, sicer diplomirani ekonomist in strojni inženir, Tomo Križnar (lani je bil z Dragom Jančarjem prejemnik priznanja državljan Evrope; podelil mu ga je Evropski parlament). Križnarja je spremljala žena, Bojana Pivk Križnar, učiteljica razrednega pouka in novinarka. Tudi njo so osvojile Nubske gore, najtežje dostopni kraj na svetu, v Južnem Sudanu, in njihov zvesti obiskovalec Tomo. Prav v ta skriti kraj črne Afrike je navzoče popospremil Tomo Križnar, ki je v Južnem Sudanu, novi državi, ki se zelo težko razvija, letos spomladi okusil zapor. Po mnenju tamkajšnjih oblasti namreč ni imel dovoljenja za gibanje na kriznih območjih – tam si verižno sledijo vojne med raznimi plemeni za prevlado, pa tudi naftna polja in drugi interesi imajo svojo "vlogo". Šele po diplomatskem posredovanju Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije, Veleposlaništva Republike Slovenije v Egiptu in Veleposlaništva Republike Nemčije v Južnem Sudanu, in ob zavzetosti svojcev, predvsem žene Bojane, so ga 28. maja izpustili. Ta preizkušnja zapora, v katerem si je nalezel klice malarije, mu ne preprečuje, da ne bi načrtoval novega potovanja v Nubske gore, kjer živijo dobri ljudje še na pristen način in povsem v harmoniji z naravo, pa tudi pozabljeni od svetovnih medijev. A žal hudo preganjani. Iz vsega pogovora sta veli Tomova velika človekoljubnost in trdna prepričanost, da mora še pomagati tem staroselcem. V te hribe bi rad pripeljal 175.000 evrov vreden vrtalni stroj, nujen za iskanje vode. Ljudje v teh gorah hodijo po vodo tudi več kilometrov daleč.

Po dobrodošlici predsednice KCLB Franke Žgavec se je z gostom in njegovo družico pogovarjal novinar slovenskega programa deželnega sedeža Rai, Fabio Gergolet. Zelo zanimivo in ganljivo tematiko so spremljali krasne fotografije in videoposnetki, ki jih je posnel Križnar, pa tudi Bojana, na svojih obiskih v teh krajih. Z njimi želi opozoriti evropskega človeka na težave Severnega in Južnega Sudana, dežele vzdolž mogočnega Nila, in na krivice, ki jih prestajajo domačini. Te se vlečejo skozi vso zgodovino, saj so trgovci s sužnji prav tu iskali delovno silo. Domačini so po naravni selekciji izredno čvrsti, krepki, po postavi visoki ljudje.

Južni Sudan, pozabljena država

V središču četrtkovega pogovora je bil Sudan, pravzaprav Južni Sudan, država, ki je nastala 7. julija 2011 in o kateri se skoraj nič ne govori, čeprav se tam bije bitka, usodna za milijone ljudi.

Tomo Križnar je najprej prikazal današnje stanje v tej afriški državi. Že uvodoma je opozoril, da je težko govoriti samo s "pametjo", nujno se morajo v to vključiti tudi čustva. V letošnjem aprilu je zadnjič obiskal Južni Sudan. Iskal je pot čez to področje v Nubske gore. Preden so ga zaprli in ga izgnali, je bil v treh tednih priča najhujši človeški bedi, kar jo je videl v svojih 61 letih. Sirija je razrušena, je dejal, tam se ne da več živeti, Irak je razdrt v vojni med suniti in šiiti, tam je tudi nemogoče preživeti, kakor tudi ne v Afganistanu. V Južnem Sudanu pa je še hujše, ker živijo tam staroselski ljudje. O njih in o tem, kaj se tam dogaja, ne izvemo nič. Dostop novinarjem je prepovedan. Tamkajšnji predsednik je izjavil, da bo dal vse novinarje pobiti. Zato ni čudno, da ni nič novic s tega področja že več kot leto dni. Ta vlada, v kateri gospoduje večinsko ljudstvo Dinka, najmočnejše pleme v Južnem Sudanu, pod vodstvom predsednika Salve Kiirja – podpredsednik Riek Machar pa vodi ljudstvo Nuer -, počne isto, kar je v Severnem Sudanu delala islamska fundamentalistična stranka muslimanske bratovščine. Gre za isto 'kulturo', ki si jemlje pravico posiljevati, iztrebljati, ubijati tudi zaradi tega, ker svet o tem nič ne izve. To je tako tudi zato, ker ustanovitev nove države l. 2011 ni prinesla tega, kar so morda vsi pričakovali. Izkazalo se je, da je to najbolj propadla država. ZDA zdaj menijo, da bi morali poskušati rešiti od 8 do 10 milijonov domačinov. Okoliške države se tudi pripravljajo, da bi posredovale in rešile te nedolžne staroselske ljudi, ki so ujeti med dvema plemenoma, Nueri in Dinki. Toda o tem se nič ne piše, kar je sramotno za vse, a žal ima marsikatera država pri tem interese, zato se je beda domačinov ne dotakne.

Preganjanje ljudstev v Sudanu skozi zgodovino

Nasilje na tem koncu sveta se je začelo že v času lova na sužnje, je pojasnil Križnar, ko je slovenski katoliški misijonar Ignacij Knoblehar (1819-1858) prišel tako globoko v srce črne celine in na brzicah, čisto na jugu, kjer je danes prestolnica Juba, ker ni mogel iti naprej do Ugande, ustanovil prvo krščansko misijo, Sveti križ (l. 1848). Sam opisuje, kako so Turki, ki so zavzeli Sudan, trideset let prej, lovili sužnje, in kako so pri tem sodelovali tudi evropski pustolovci, ki so najeli denar, barke, orožje in se podajali lovit sužnje po Modrem in Belem Nilu navzgor. To je bilo kot 'kavčukova mrzlica' v Braziliji ali 'lov na surovino' v drugih afriških krajih (slonova okla za klavirje ali nojeva peresa za okras). Ljudi so vozili na trge v Zanzibar, Tanzanijo, Kartum. Ves Južni Sudan je bil eno samo lovišče ljudi, je pojasnil Križnar. Nikjer ni bilo hujše. Lovili so te ljudi predvsem v sudanskih gorah, ker so bili izredno krepki, dolgonogi in imeli so kremenit, močan značaj. V Otomanskem kraljestvu ni ostalo nič sledi teh črncev, ker so jim Turki preprečili razmoževanje s kastracijo. V Ameriki so malce boljše ravnali z njimi, zato je tam veliko črncev, potomcev teh ubogih sužnjev. Vsa mesta Južnega Sudana so bila ustanovljena na krajih, kjer so zapirali ulovljene sužnje. Prav o tem piše v svoji knjigi misijonar Knoblehar; izšla je l. 1850 v Ljubljani. Od tedaj naprej se, žal, ni veliko spremenilo, je povedal Križnar. Žalostna zgodba preganjanja se nadaljuje. Ker so pri lovu na sužnje sodelovali tudi evropski pustolovci, se o tem pri nas težko govori. V Benetkah je služila takšna sužnja iz Darfurja po imenu Jozefina; umrla je l. 1947 in papež Janez Pavel II. jo je l. 2000 proglasil za svetnico. Ko se je začelo kolonialno suženjstvo, so Britanci s Turki in kasneje z Egipčani izkoriščali domačine za delo na plantažah bombaža in sladkornega trsa. Ko so l. 1956 Britanci odšli, so prepustili oblast potomcem lovcev na sužnje, plemenom, ki so se v Sudanu imela za Arabce. Ti lovci na sužnje so nadaljevali ta nečedni posel. Zato je l. 1957 izbruhnila revolucija, ko so se potomci sužnjev na jugu uprli. Od takrat do zdaj, je opozoril Križnar, je trajal mir na jugu Sudana samo sedem let. L. 1983 je zbruhnila druga, zdaj pa tretja vojna: zdaj se plemena bijejo med sabo. Predsednik Omar al-Bašir je lahko ostal pri krmilu Severnega Sudana, čeprav ga je haaško sodišče obsodilo zaradi zločinov proti človeštvu – kriv je štirih največjih zločinov skupaj z genocidom v Darfurju -, ker se je odpovedal Južnemu Sudanu, ko je l. 2005 pristal na premirje. L. 2011 se je vrnil v Kartum in vlada ozemlju, ki je ob Nilu in v Darfurju ter Nubskih gorah in ob Modrem Nilu. V Južnem Sudanu je od tedaj vse narobe.

Ljudje trpijo zaradi neprestanih vojn

Kako ljudje živijo v teh krajih, so prisotni na večeru lahko izvedeli tudi iz dokumentarca, ki sta ga pred tremi leti in pol posnela Bojana in Tomo v Nubskih gorah. "Ko živiš s temi ljudmi, ko vidiš, da ti vse dajo, da te takoj sprejmejo in da se v bistvu čutiš del njih, takrat začutiš, kaj je človek človeku", je z odprtim srcem dejala Bojana. Ob tem obisku sta doživela tudi zračni napad vojakov Omarja al-Baširja: on hoče domorodce prepoditi s tega območja zaradi surovin, ki so tu. "Ko spoznaš, kakšne krivice se dogajajo domačinom in kakšne žrtve so ti staroselci, se ti srce ustavi pri njih in takrat se začneš vračati", meni Bojana Pivk. Med drugim se s Tomom in drugimi trudita, da bi tudi z droni, brezpilotnimi letali, nadzorovali to nedostopno področje. Nubske gore so med Severnim in Južnim Sudanom, a meja med njima ni določena. Domačini živijo v teh granitnih gorah, ki so neke vrste naravne trdnjave. Te gore zadržijo vodo v času suše, zemlja je odlična, primerna za gojenje koruze, je obrazložil Križnar. V te gore so se zatekala številna ljudstva na begu pred lovom na sužnje. Tu je danes 99 plemen, ki so med sabo, pa tudi z naravo, razvila kulturo sožitja.

Kako se je Križnar navezal na Nube

Prvič je prišel v Nubske gore v 80. letih kot študent, tik preden bi moral iti k vojakom v jugoslovansko vojsko. Prišel je k njim na oslu, z dvema kozama in štirimi kokošmi, ki jih je kupil v zadnji arabski vasi. Da bi se čim bolj približal domačinom, se je tudi sam slekel in šel do njih nag - iz knjig je izvedel, da so oni nagi. Takrat je "bežal" od doma, ker je iskal "resničnega človeka". Takrat tu ni bilo še vojne in nihče ni prihajal v te kraje. Domorodci so živeli svobodno. Angleži so razumeli, da iz teh ljudi ne bodo nikdar naredili kolonialne birokrate, zato so tu razglasili neke vrste naravni rezervat. Arabski trgovci niso smeli tja v gore in tako te ljudi niso mogli zavesti v ekonomijo in tržno gospodarstvo. Prav zaradi tega so ostali pristni kot včasih. Tu je Križnar našel vzajemnost, sobivanje, sožitje, idealiste, navdušence, vse tisto, česar v 80. letih ni bilo več v Sloveniji oz. v socialistični Jugoslaviji, pa tudi, česar zdaj ni več niti v samostojni Sloveniji in niti v Zahodnem svetu nasploh. Našel je novo vero v človeka. Opazoval je, kako spoštujejo drevesa, živali, kot brate in sestre. Našel je to, o čemer govori zdaj papež Frančišek, in sicer, da je narava sveta, ker jo je ustvaril Bog. Mi pustošimo zemljo, oni jo spoštujejo, pri njih ni nikakršnih odpadkov. Francoski prosvetljenec Rousseau (1712-1778) je imel prav, ko je dejal: "Nazaj k naravi", je zaverovano pripomnil Križnar. Da ljudje v do tedaj neznanih deželah živijo boljše kot v Evropi, so zatrjevali vsi tisti, ki so odkrivali nove svetove, od Kolumba do Cooka. Domorodcem v teh deželah je še danes tuj kapitalističen, neoliberalističen svet, je dejal Križnar. Njega je zelo prevzela njihova predanost drugemu. Tudi njemu so rade volje pomagali npr. narediti hišo. Tri mesece je bil med njimi, potem pa jih je moral zapustiti, ker je hudo zbolel. Še zdaj zdravniki ne vedo, kakšna bolezen ga je napadla. Ni bila mrzlica, niti malarija. Krajevni čarovnik mu je rekel, naj gre domov, ker on ne zna zdraviti te bolezni, ker je ne pozna. Menil je, da so vsi Evropejci na neki način bolni. Poglavar plemena pa je želel, da bi ostal pri njih, ker je vedel, da jih čakajo hudi časi, da jih bodo napadali od vsepovsod, da bi jih spravili iz teh gora. S severa so se približevale vojske islamskih džihadistov, s 'sveto vojno' naj bi iztrebili vse pogane, z zahoda pa so pritiskali nanje "naši", je dejal Križnar. Čisto blizu gora so namreč našli nafto!

Tomo Križnar, Bojana Pivk Križnar in Fabio Gergolet (foto dpd)

Tudi o Darfurju se malo govori

Z Darfurjem je danes, je dejal Križnar, vse tako kot l. 2006, ko so si vsi evropski državniki, pa tudi ameriški predsednik Bush prizadevali, da bi rešili krizno situacijo. Islamski fundamentalisti s severa in islamska bratovščina iz Egipta, pa tudi iz Savdske Arabije in Jemna so že davno vse pomuslimanili. Do l. 2002 so vsi podpirali kampanjo za zaščito Nub, tedaj je prav po zaslugi slovenskega dokumentarnega filma *Nuba: čisti ljudje* prišel poseben Bushev poslanec v Sudan, ki se je ilegalno pritihotapil v te gore in o tem poročal na kongresu ter zahteval, naj Amerika kaj ukrepa. Kot pastorja in kongresnika je pretreslo, kar se je tu dogajalo. Videl in potrdil je to, kar so Križnar in sodelavci posneli in trdili v dokumentarnem filmu. Po septembru 2011 je Amerika razglasila, da bo napadla preventivno in zato, kar se je zgodilo v New Yorku, Afganistan, Irak, Libijo, Sirijo in Sudan, legla tedanjega islamskega fundamentalizma. Vse so napadali, le Sudana ne, ker se je tamkajšnja vlada spretno izmuznila temu. L 2012, ko se je začela druga vojna v Nubskih gorah, pa se zanjo nihče ni zanimal. Tu se koljejo ljudstva med sabo. Dinke so se bojevali skozi vso svojo zgodovino in znajo le to: surovi so in divji. Nube pa so drugačni. Vsak je bil in je zanje dobrodošel, dobri so in prav zato so nekatere na svojo stran pridobili tudi privrženci Omarja al-Baširja in zdaj se le-ti bojujejo proti lastnim ljudem in jih pobijajo. Tisti, ki so ostali v Nubskih gorah, so kristjani, večinoma pa pogani, ki sobivajo z naravo in drug z drugim in se ne prodajajo za materialne dobrine in udobje, kakor se ves svet.

Križnar je med glavnimi aktivisti humanitarne organizacije H. O. P. E. in zato je spregovoril tudi o tem. Darfur je bil v fokusu vsega sveta, ko je bilo doseženo premirje, sicer samo z eno stranjo. Američani in EU so takrat mislili, da je vse rešeno. A ni bilo tako, samo iz medijev je Darfur izginil, ker ni v interesu, da bi kdo vedel, kaj se v njem dogaja. Pet let so imeli humanitarnega koordinatorja darfurskih upornikov v Ljubljani, Sulejmana Jamousa, in vsa ta leta so v Darfurju živeli v vojni. Ta humanitarna organizacija H. O. P. E. je bila ustanovljena l. 2008, potem ko si je Tomov prijatelj Klemen Mihelič ogledal dokumentarec o vojni za vodo in ko se je ob obisku teh afriških krajev sam prepričal, kako je tu hudo. Ta organizacija je nabirala - in še nabira - tudi prispevke za vrtalno napravo, za kamere, satelitske modeme, drone, s katerimi lahko z zraka spremljajo dogajanja in tudi snemajo filme, da bi svetu lahko poročali o tamkajšnjih dogodkih. Ker pa nihče noče tega objavljati, Tomo in Bojana zdaj pišeta knjige in pripravljata dokumentarce. Zato sta ustanovila fundacijo Tomo Križnar, ki zbira prispevke za produkcijo filmov.

Vrtalna naprava, ki nikakor ne more doseči Nubskih gora

Vrtalni stroj ne more doseči cilja, ker je "ves svet proti". Ljudje v Darfurju so odpisani. Po odcepitvi Južnega Sudana so ostali prepuščeni vojaški hunti islamske fundamentalistične stranke in vojska z drugimi iztreblja afriško ljudstvo iz Darfurja, Nubskih gora in z območja Modrega Nila. V Darfurju so skoro uspeli, ker tu niso enotni. Pet različnih uporniških skupin se namreč bori tudi med sabo. To je Križnar spoznal sam, že ko je bil odposlanec v Drnovškovi vladi. Vse je opisal v knjigi *Nafta in voda.* Nube so pa enotne in zato imajo še priložnost se izviti iz tega bojnega primeža

Zakaj je pomembna ta vrtalna naprava

Ta vrtalni stroj je izredno pomemben, ker se Sahara neprenehoma širi (sedem kilometrov na leto!), domačini ne morejo najti več vode kot nekoč s svojimi bolj primitivnimi sredstvi. Pa tudi pozabili so, kako so to delali njihovi predniki. Podtalna voda je veliko nižje kot včasih in zato je potreben ta stroj, ki lahko seže od 20 do 100 metrov globoko. To napravo so kupili s prispevki posameznikov, pa tudi s pomočjo Slovenske karitas, ki je prispevala 25.000 evrov. Letos v aprilu se je sam prepričal, da je nemogoče prepeljati ta stroj v Darfur. Uporniški vojaki so v Južnem Sudanu, Sulejman Jamous se je umakni v Egipt lani v novembru. Razmišljali so, kako bi to napravo spravili vsaj v Nubske gore, kjer so ljudje tam enotni in se branijo. Zelo so še pristni in se med sabo ne bojujejo. Polovico teh nubskih plemen je imelo matriarhat. Ženske so, kot rečeno, izbirale moža - gole so poplesavale pred moškimi, a ta ples ni imel v sebi nič pregrešnega ali erotičnega, bil je povsem prvinski (tudi tak ples mladenk so si prisotni lahko ogledali na posnetku).

Kako je tamkajšnjo stvarnost doživljala Bojana Pivk Križnar

Bojana Pivk Križnar je povedala, da jo je zanimalo predvsem to, zakaj se Tomo zmeraj znova vrača k Nubam. Sama je to spoznala, ko je odšla tja z njim. Videla je, kako so ti ljudje veseli, kako prijazno, radostno sprejmejo vsakogar, kako radi delijo z drugimi, kar imajo. Še fotografij ne poznajo, morda pa niti ogledal. Neka tamkajšnja žena se je zelo zabavala, ko je spoznala, da je prav ona na fotografiji koledarja, ki sta ji ga prinesla Bojana in Tomo v dar. Kar pa je Bojano najbolj privlačilo, so otroci, ker je pač sama učiteljica.

/ str. 8

Iva Koršič

Krakov / Svetovni dan mladih 2016

"Usmiljenje ima vedno mlado obličje"

Veliko je bilo "močnih" trenutkov, ki so zaznamovali letošnji, 31. Svetovni dan mladih (SDM). Takih, ki bodo v srcih udeležencev ostali nepozabni, neizbrisni spomini. A k temu se bomo še vrnili. Tokrat povzemamo predvsem glavna srečanja papeža Frančiška z mladimi, vsaj nekaj misli iz njegovih izjemno bogatih nagovorov na večdnevnem shodu, ki je v jubilejnem letu usmiljenja v domovini sv. Janeza Pavla II., ustanovitelja SDM, in sv. Favstine Kowalske potekal pod geslom: "Blagor usmiljenim, kajti usmiljenje bodo dosegli" (Mt 5,7).

Na dogodek se je Frančišek gotovo že dolgo pripravljal. Še posebno pomenljivo pa je bilo, da je tik pred odhodom v Krakov, v mesto, kjer je bil pred nastopom Petrove službe škof Karol Wojtyla, šel v baziliko sv. Petra in se zaustavil v molitvi na grobu svetega predhodnika.

28. julij 2016
Črna Marija

V četrtek, 28. julija, je zjutraj pred poljskim "narodnim svetiščem" Jasna Gora v Čenstohovi daroval mašo ob 1050-letnici krsta Poljske. Pred tem se je v tišini poklonil Črni Mariji. V homiliji je poudaril, da nas Bog rešuje tako, da postane majhen in ponižen, blizu in konkreten. Božje kraljestvo prihaja v svet kakor dež na zemljo, kakor najmanjše od vseh semen na zemlji. "Bog z nami sede k mizi, sanja in z nami dovršuje občestvo". Vse v delovanju Boga je konkretno. Z Božjo nitjo se v zgodovini prepleta 'marijanska nit'. Marija, učiteljica ponižnosti in preprostosti, je "lestev, ki jo je Bog uporabil, da bi se spustil do nas ter nam postal bližnji in konkreten". Kot družinska mati nas želi ohraniti skupaj, "zna doumeti težke trenutke ter poskrbeti diskretno, učinkovito in odločno".

Uradni sprejem

V četrtek, 28. julija, so mladi popoldne uradno sprejeli papeža na Svetovnem dnevu mladih. Pričakali so ga na travnikih Blonia, kamor je prišel z rumeno-belim tramvajem. "Končno se srečamo! Hvala za ta topli sprejem"! je pozdravil Frančišek. "Jezus je tisti, ki nas je sklical na ta 31. SDM", je dejal. Jezus nam pravi: "Blagor tistim, ki znajo odpustiti, ki znajo imeti sočutno srce, ki znajo drugim dati tisto, kar imajo najboljšega, in ne odvečnega". Nič ni lepšega, kakor motriti želje, zavzetost, strast in energijo mladih, je še dejal. "Ta lepota se porodi takrat, ko se Jezus dotakne srca mladega fanta ali dekleta, ki postaneta sposobna resnično veličastnih dejanj". Cerkev gleda mlade "in se želi učiti od vas, da bi prenovila svoje zaupanje v Očetovo usmiljenje". Stvari se lahko spremenijo! "Usmiljenje ima vedno mlado obličje". Usmiljeno srce ima pogum, da zapusti udobje. "Ko je srce odprto, je sposobno sanjati in takrat je prostor za usmiljenje, za ljubkovanje, za to, da smo poleg tistih, ki v srcu nimajo miru, nimajo nujnega za življenja ali nimajo najpomembnejšega - vere". Zato papeža razžalosti, ko sreča mlade, za katere se zdi, da so se "predčasno upokojili", mlade, ki so se predali, preden bi pričeli igrati, ki hodijo z žalostnim obrazom. Nekateri mladi izgubljajo najlepša leta in energije, ko sledijo prodajalcem lažnih iluzij, "prodajalcem dima". Mi pa "nočemo pustiti, da nam ukradejo najboljše, kar imamo, nočemo dopustiti, da nam ukradejo energije, veselje in sanje", je dejal. Moč, ki daje mladim občutek, da so živi in polni, "ni stvar, ampak je živa oseba, ki se imenuje Jezus Kristus". On je tisti, ki zna dati življenju pravo navdušenje": On nas spodbuja, da povzdignemo pogled in sanjamo. Skupaj prosimo Gospoda, da bi nas poslal v pustolovščino usmiljenja, v pustolovščino gradnje mostov in podiranja zidov, ograj ali mrež; v pustolovščino pomoči ubogemu, ki se počuti sam in zapuščen, tistemu, ki ne najde več smisla življenja!

Petek, 29. julija 2016
Auschwitz in Birkenau

Ko se je papež Frančišek pred dobrim mesecem vračal iz Armenije, je med drugim dejal, da bi rad obiskal Auschwitz sam, brez ljudi, brez govorov. Sam bi vstopil in molil. "In Bog naj mi podeli milost joka". In res, 29. julija dopoldne je obiskal Auschwitz in Birkenau. Ustavil se je pred 'zidom smrti', kjer so nacisti izvrševali usmrtitve s streljanjem, v tihi molitvi se je zadržal v celici mučeništva sv. Maksimilijana Kolbeja. V Birkenauu se je zaustavil pred spomenikom žrtvam narodov. Tam sta ga sicer sprejela predsednica vlade in direktor muzeja, navzočih je bilo okrog tisoč gostov, in vendar je sv. oče ohranil globoko tišino in vzdušje zbrane molitve. Ko je položil svetilko, je rabin v hebrejščini zmolil Psalm 130, De profundis.

Križev pot

Po obisku velike pediatrične bolnišnice je bil v petek zvečer na travnikih Blonia na programu križev pot z mladimi. Postaje so bile povezane z deli usmiljenja. Kje je Bog, če je v svetu zlo, če so ljudje lačni, žejni, begunci? Kje je Bog, ko nedolžni umirajo zaradi nasilja, terorizma, vojn? Kje je Bog, ko so otroci izkoriščani, ponižani in ko tudi oni trpijo zaradi težkih bolezni? "Obstajajo vprašanja, na katera ni človeških odgovorov. Lahko le gledamo Jezusa in sprašujemo Njega. Jezusov odgovor pa je ta: 'Bog je v njih'". Jezus v njih trpi, je združen z njimi. "Ko Jezus objame les križa, objame goloto in lakoto, žejo in samoto, bolečino in smrt moških in žensk vseh časov". Na križevem potu odkrivamo pomen tega, da se oblikujemo po Njem: brez usmiljenja ne moremo narediti ničesar! "Zastonj smo prejeli, zastonj dajajmo! Poklicani smo služiti križanemu Jezusu v vsaki odrinjeni osebi, dotakniti se njegovega blagoslovljenega mesa v tistem, ki je izključen, lačen, žejen, nag, zaprt, bolan, brezposeln, preganjan, begunec, migrant. Tam najdemo našega Boga, tam se dotaknemo Gospoda". Sredi zla, trpljenja in greha je za Jezusovega učenca edini možni odgovor podaritev samega sebe, tudi življenja, s posnemanjem Kristusa. Papež je mlade povabil, naj postanejo "protagonisti služenja". Pot križa je "pot sreče zaradi hoje za Kristusom", "edina, ki premaga greh, zlo in smrt, ker se izliva v žarečo luč Kristusovega vstajenja, odpira obzorja novega in polnega življenja. Je pot upanja in prihodnosti". Zato, je še dejal, "bodite sejalci upanja"!

Sobota, 30. julij 2016
Kraji usmiljenja

Četrti dan apostolskega potovanja na Poljskem je papež obiskal četrt Lagiewniki, kraj, ki je znan zaradi pobožnosti do Božjega usmiljenja: tu stojijo samostan, v katerem je živela sv. Favstina, svetišče Božjega usmiljenja in novo svetišče, posvečeno sv. Janezu Pavlu II.

Bdenje

Eden osrednjih dogodkov vsakega SDM je sobotno molitveno bdenje; tudi tokrat so bili - v za to priložnost pripravljenem kraju, poimenovanem Campus Misericordiae - v res pestrem sporedu koreografija, pričevanja, češčenje Najsvetejšega in rožni venec Božjega usmiljenja. Srečanje se je začelo, ko je papež skupaj s petimi mladimi predstavniki celin stopil skozi sveta vrata pod oltarjem, nad katerimi je bilo zapisano *Jezus, vate zaupam*. Sledila so pretresljiva pričevanja mladih z različnih koncev sveta. Papež je v svojem krepkem nagovoru poudaril, da obstajajo stvarnosti, ki jih ne razumemo, ker jih gledamo le preko zaslona mobilnega telefona ali računalnika. Ko pa stopimo v stik z življenjem, se zgodi nekaj velikega. "Zaslišimo povabilo, da bi bili vpleteni". Mlade je pozval k molitvi za žrtve vojn v svetu, da bi razumeli, da "nič ne upraviči krvi brata". Bistveno sporočilo je bilo tole: "Sovraštva ne želimo premagati s še več sovraštva, nasilja s še več nasilja ali groze s še več groze. Naš odgovor temu svetu vojne se imenuje bratstvo, občestvo, družina". Strah vodi v zaprtost in ohromelost. Čutiti, da v tem svetu ni več prostora, da bi rastli, sanjali, ustvarjali, gledali obzorja, skratka, da bi živeli: "To je zlo, ki je med največjimi, ki se nam lahko pripetijo v življenju, zlasti v mladosti". V življenju pa obstaja še nevarnejša ohromelost. Gre za ohromelost, do katere pride takrat, ko srečo zamenjamo z divanom: "Da, verjeti, da potrebujemo dober divan, da bi bili srečni. Divan, ki nam pomaga, da bi nam bilo udobno, da bi bili mirni in varni",, divan, ki nam zagotavlja ure miru, ko se pred računalnikom preselimo v svet video igric. Divan, ki preprečuje bolečine in bojazni. Divan, zaradi katerega ostanemo zaprti doma in nimamo skrbi. "Divan-sreča je verjetno tiha ohromelost, ki nas lahko najbolj uniči; ki lahko uniči mladost. Zakaj? Ker počasi, ne da bi se zavedeli, zaspimo; smo zaspani in zmedeni,... medtem ko drugi - ki so morda bolj živi, čeprav ne boljši - odločajo o naši prihodnosti". Za marsikoga je nedvomno bolj koristno imeti "zaspane in zmedene mlade, ki srečo zamešajo z divanom". Zato je mlade vprašal: "Želite biti zaspani in zmedeni mladi? Želite, da drugi odločajo namesto vas? Želite biti svobodni? Želite biti budni? Se želite boriti za vašo prihodnost"? Nismo prišli na svet, da bi 'vegetirali', da bi živeli lagodno, da bi iz življenja naredili divan, ki bi nas uspaval. Nasprotno: prišli smo, da bi pustili sled. Kadar izberemo udobje, ko srečo zamešamo s potrošnjo, izgubimo svobodo. Mnogo ljudi je, ki ne želijo, da bi mladi bili svobodni. Svojo svobodo moramo braniti. V tem je težka ohromelost: ko začnemo misliti, da je sreča sinonim za udobje, da biti srečen pomeni hoditi skozi življenje zaspan ali omamljen. "Obstajajo mnoga mamila, ki so družbeno sprejeta in nas spreminjajo v sužnje". Oropajo nas za največje dobro, za svobodo. "Jezus je Gospod tveganja", ni Gospod varnosti in udobja. Da bi hodili za Njim, je potrebno biti pogumni, potrebno se je odločiti, divan zamenjati za par čevljev, ki pomagajo hoditi po poteh, ki si jih nisi nikoli predstavljal, po poteh, ki lahko odprejo nova obzorja. Naš Bog nas uči srečevati ga v lačnem, žejnem, nagem, bolnem, v jetniku, beguncu, migrantu, v osamljenem... Vabi nas, da bi bili "politični akterji, osebe, ki razmišljajo, družbeni animatorji", da bi si zamislili bolj solidarno ekonomijo, da bi iz svojih življenj naredili dar Zanj in za druge". Vse to lahko storijo "vsi, ki so pripravljeni svoje življenje deliti z drugimi". Bog od tebe nekaj pričakuje, je nadaljeval Frančišek: "Bog prihaja, da razbije naše zaprtosti, prihaja, da odpre vrata naših življenj, naših nazorov, naših pogledov. Bog prihaja, da odpre vse, kar te zapira. Vabi te, da bi sanjal, želi ti pokazati, da je svet s teboj lahko drugačen". Današnji čas "ne potrebuje mladih-divanov, temveč mlade s čevlji oziroma s podloženimi gojzarji". Današnji svet od vas zahteva, da ste protagonisti zgodovine, kajti življenje je lepo vedno, ko ga želimo živeti, vedno, ko želimo pustiti sled. Zgodovina danes od nas zahteva, da branimo svoje dostojanstvo in ne pustimo, da drugi odločajo o naši prihodnosti. "Jezus te naravnava na obzorje, nikoli na muzej". Vabi in "te kliče, da pustiš svojo sled v življenju, sled, ki zaznamuje zgodovino, ki zaznamuje tvojo zgodovino in zgodovino mnogih". Odrasli danes potrebujemo mlade, "da nas naučite sobivati v različnosti in dialogu"; multikulturnost ni grožnja, ampak priložnost. Mladi so priložnost za prihodnost! "Imejte pogum, da nas naučite, da je lažje graditi mostove kakor dvigovati zidove"! Jezus, ki je pot, resnica in življenje, "te vabi, da pustiš svojo sled v zgodovini... Gospod naj blagoslovi vaše sanje"! je sklenil svoje misli papež.

Kot zanimivost povejmo, da je na veličastnem prizorišču sobotnega bdenja - temperamentno! - vodila odličen pevski zbor redovnic s. dr. Susi Ferfoglia, po rodu iz Doberdoba, redovnica, glasbenica z visoko izobrazbo in pedagoginja, ki že več let živi na Poljskem.

Nedelja, 31. julij 2016
Sklepna maša

V nedeljo dopoldan je papež v Krakovu daroval sklepno mašo. V homiliji je spregovoril o evangeljskem odlomku o Zaheju in podčrtal, da se Jezus želi približati življenju vsakega. Srečanje z Jezusom spremeni življenje: "Tako je lahko vsak dan tudi za vsakega izmed nas". Obstajajo pa nekatere ovire. Danes lahko tvegamo, da smo oddaljeni od Jezusa, ker imamo slabo podobo o sebi. "To je velika skušnjava", saj smo ljubljeni Božji otroci, to je naša duhovna identiteta. "Bog nas ljubi takšne, kakršni smo, in zaradi nobenega greha, pomanjkljivosti ali napake si ne bo premislil". In "Bog računa nate zaradi tega, kar si, in ne zaradi tega, kar imaš: v njegovih očeh prav nič ne pomeni, kako si oblečen ali kakšen prenosni telefon uporabljaš". Zanj si neprecenljiv. Bog je v svoji ljubezni do nas zvest, "celo trmast", verjame v nas bolj, kakor verjamemo vase sami; vedno "navija" za nas kakor najbolj navdušen navijač. Ne smemo ugasniti lepe radovednosti, ampak moramo tvegati! Življenja ne smemo zapreti v predal. Jezusu, ki nam podarja življenje, ne moremo odgovoriti s preprostim 'sporočilcem'!

Mlade lahko ovira tudi skušnjava, češ da je Bog daleč, strog in neobčutljiv. "Lahko se vam bodo smejali, ker verujete v krotko in ponižno moč usmiljenja... Morda vas bodo imeli za sanjače, ker verjamete v novo človeštvo, ki ne sprejema sovraštva med ljudstvi, ki ne vidi državnih meja kot pregrade in ohranja svoje izročilo brez egoizmov in zamer. Ne izgubite poguma: s svojim nasmehom in svojimi odprtimi rokami pridigate o upanju in ste blagoslov za edino človeško družino, ki jo tukaj tako dobro predstavljate"! Jezusov pogled vidi osebo, gleda v srce; ne ustavi se pri zlu iz preteklosti, ampak vidi dobro v prihodnosti. Zato, mladi, "ne zaustavljajte se na površju stvari in ne zaupajte posvetnim liturgijam zunanjosti, lepotičenja duše, da bi izgledali boljši. Nasprotno, dobro namestite najbolj stabilno povezavo, ki je srce, ki vidi in neutrudno prenaša dobro. To veselje, ki ste ga zastonj prejeli od Boga, zastonj podarjajte, saj ga mnogi pričakujejo"! SDM se začenja danes in se nadaljuje jutri, doma, "saj te Jezus od zdaj naprej želi srečati tam. Gospod ne želi ostati samo v tem lepem mestu ali v lepih spominih, ampak želi priti v tvojo hišo, prebivati v tvojem vsakdanjem življenju".

Potem ko je papež izročil predstavnikom vseh celin prižgane svetilke in z njimi poslanstvo, naj ponesejo Kristusovo usmiljenje po vsem svetu, se je ob koncu slovesne maše, pred opoldansko molitvijo Angelovega češčenja, zahvalil vsem, ki so omogočili tak SDM. Ob tem je oznanil, da bo prihodnji leta 2019 v Panami. Tik pred koncem srečanja se je obrnil še na Marijo: "Ona, naša Mati, nas uči, na kakšen način bo izkušnja, ki ste jo tu na Poljskem živeli, rodovitna. Pravi nam, naj storimo kot ona: ne zapravite prejetega daru, temveč ga ohranite v srcu, da bo vzklil in z delovanjem Svetega Duha obrodil sad. Na takšen način bo lahko vsakdo izmed vas s svojimi omejitvami in krhkostmi Kristusova priča tam, kjer živi: v družini, župniji, v združenjih in po skupinah, kjer študira, dela, pomaga, se zabava, torej povsod, kamor vas bo vodila na vaši poti Božja previdnost".

Papež med bdenjem

Sveta vrata

Slovenski skavti iz Gorice z nekaterimi drugimi romarji iz škofije 20. julija v Pavlowicah

S. Susi Ferfoglia vodi zbor redovnic na bdenju

Prvi duhovnik mučenec, žrtev Islamske države v Evropi

"Da bi bolje živeli skupaj"...

Kot gostje in bratje so prejšnjo nedeljo, 31. julija, številni muslimani v Franciji in Italiji prestopili prag katoliških cerkva in se udeležili nedeljskih maš. Da bi izrazili žalovanje in solidarnost s kristjani po smrti 85-letnega duhovnika Jacquesa Hamela ***(na sliki)***, ki sta ga v torek, 26. julija, v župniji Saint-Etienne du Rouvray v predmestju Rouena v Normandiji ugrabila in divje usmrtila mlada islamska skrajneža. (Prav na dan, ko je bilo morje njunih vrstnikov z vsega sveta zbrano v Krakovu...) Predvsem pa, da bi poudarili, kako morilci nimajo nič skupnega z islamom. Kar so storili, je pošastno in noro. Zato ne morejo in ne smejo ločevati pripadnikov različnih verstev, ki želijo živeti v miru, sožitju, slogi in bratstvu. Besede imamov! Več kot 100 muslimanov se je udeležilo maše v Rouenu, kjer se je na praznik sv. Ane in Joahima zgodil umor. V katedrali Notre Dame v Parizu naj bi jih bilo okrog 2.000. Vodja islamske skupnosti v Franciji Dalil Boubakeur je po maši dejal, da obe verski skupnosti še nikoli nista bili tako močno povezani kot zdaj. Lepa skupina se je udeležila maše tudi v Nici, kjer je še zelo svež spomin na krvavi 14. julij in beli tovornjak, ki je ubil 84 oseb (med njimi tudi mnoge muslimane). "Biti združeni je naš odgovor na tako dejanje groze in barbarstva", je dejal imam Aissaoui.

Pozivu francoske muslimanske skupnosti k izrazu solidarnosti s katoličani so se pridružili tudi muslimani v Italiji. Po vsej državi naj bi se jih udeležilo katoliških maš okrog dvajset tisoč. Imami so morilce označili za "kriminalce, ki mažejo islam", zato je enačenje muslimanov s teroristi naravnost "boleče". Vse vere so vere miru, bratstva in enakosti, so še povedali med mašo. Terorizem je prekletstvo, ki ga moramo skupaj pogumno izkoreniniti.

Nedeljsko simbolno srečanje proti fundamentalizmu sicer ni bilo enoglasno sprejeto ne med muslimani ne znotraj katoliške Cerkve. Rouenski škof ga je označil za pogumno dejanje. Glasnik italijanskih škofov, g. Ivan Maffeis, je poudaril, da ne gre za mešanje identitet, ampak za to, da je ta tragedija prizadela vse, hkrati pa je v enih in drugih utrdila namen, da bi skupaj naredili korak naprej, da bi onesposobili tiste, ki želijo deliti pripadnike dveh ver, podpihovati mržnjo, sovraštvo in strah.

Pokol nedolžnega in ostarelega duhovnika v zakotni cerkvici francoskega podeželja je močno pretresel javnost. Po prvem terorističnem napadu dveh muslimanov v evropski cerkvi je glasnik Sv. sedeža govoril o bolečini in grozi zaradi absurdnega nasilja, o korenitem zavračanju nasilja. Niti z besedico ni omenil islama... Že po dogodkih v Nici je Vatikan obsodil norost nasilja, sovraštva in terorizma. In ni omenil verskih motivacij. Svet je v tretji vojni, ker je izgubil mir. Toda ta vojna ni verska, je 27. julija znova poudaril papež Frančišek na poti v Krakov. V tem trenutku je morda edini svetovni lider, ki z jasno strategijo skuša zavirati to svetovno vojno, "ki se bojuje po koščkih". Sejati paniko zaradi "verske vojne" v srcu Evrope je točno to, kar bi hoteli islamski skrajneži in teroristi oz. borci, ki se zanje ogrevajo. Zavračati spor med civilizacijami ne pomeni zatiskati si oči pred tem, kar se dogaja, ampak zavračati zorni kot fundamentalistov in ohranjati dialog z večinskim, zmernim islamom. Frančišek govori o evangeljskih ozkih vratih, ve, da ga zaradi njegove vztrajnosti glede potrebe po dialogu ljudje tudi kritizirajo. Toda enačenje muslimanov z nasilnimi teroristi je prav to, kar želijo fanatiki.

Konec koncev nas je Jezus jasno poučil: "Ljubite svoje sovražnike, delajte dobro tistim, ki vas sovražijo. Blagoslavljajte tiste, ki vas preklinjajo, in molite za tiste, ki grdo ravnajo z vami... Blagoslavljajte tiste, ki vas preganjajo, blagoslavljajte in ne preklinjajte jih"... Vse to morda res ni človeško. Če pa se ne trudimo, da bi ljubili sovražnike, oz. Jezusa ne prosimo, da bi nam dal to milost, imamo z Njim prav malo skupnega... Kruto, a resnično! Zato je nadvse pomembno, da ne pristajamo na kulturo maščevanja, na površinsko in zmotno enačenje terorizma z islamom, priseljencev s teroristi, saj vse to rojeva strah in sovraštvo, šibi sožitje in še nadalje krha temelje Evrope.

P. Jacques Hamel je bil star 85 let, v mašnika je bil posvečen pred 58 leti. Kljub starosti je pred desetimi leti rade volje sprejel vlogo župnikovega pomočnika. Po svojih močeh je želel ostati v službi skupnosti. Skrbel je za ljudi, še zlasti za mlade, ki stopajo na pot zakona. Za ljudi je maševal. In prav med mašo sta dva mlada skrajneža stopila v cerkev, ga spravila na kolena in mu prerezala vrat. Kot piše Avvenire, je to prvi duhovnik v Evropi, ki je umrl mučeniške smrti kot žrtev borcev Islamske države.

"Bil je človek miru s posebno karizmo", je dejal njegov prijatelj imam. P. Jacques je namreč spodbujal medverski dialog, rad je sodeloval s krajevnimi muslimanskimi veljaki; njegova župnija je pred nekaj leti ponudila ozemlje, kjer bi zgradili mošejo... Pri oltarju je bil umorjen samo zato, ker je bil katoliški duhovnik, iz sovraštva do krščanske vere ("in odium fidei"). To, kar se je zgodilo, pa pomeni poseben "kakovosten" preskok tovrstnega terorizma v Evropi, kajti poslopja in vodje krščanske vere v Evropi doslej niso bili tarča teroristov. Tudi zaradi tega srčno upamo, da nedeljska srečanja med katoličani in muslimani nimajo nič skupnega s puhlo miroljubno retoriko, ampak da gre za iskren poskus postavljanja trdnejših temeljev sožitju med ljudmi, ki živijo na isti zemlji. Da je to le prvo seme, ki je vzklilo iz mučeniške krvi p. Jacquesa.

"Počitnice naj bodo trenutek odmika od vsakdanjih opravil... To je čas za počitek, toda tudi za okrepitev in srečanja..." Poskusimo razumeti te trenutke kot *"vabilo Boga, da poskrbimo za ta svet, da bi postal toplejši, bolj človeški, bolj bratski. Čas za srečanja z bližnjimi in prijatelji. Priložnost, da si vzamemo čas, ki bi ga preživeli skupaj. Čas, da smo pozorni do drugih, kdorkoli že so. Čas, ko delimo prijateljstva, srečo... Tudi čas za molitev. Bodite pozorni na to, kar se v tem trenutku dogaja v našem svetu. Molite za tiste, ki so v največji potrebi, za mir, da bi bolje živeli skupaj. Smo v letu usmiljenja. Naše srce naj bo pozorno za lepe stvari, za vsakogar, ki se počuti samega"...*

Teh nekaj misli je napisal p. Jacquel Hamel v župnijskem lističu junija letos. Tedaj morda ni vedel, da bo to njegova duhovna oporoka.

Danijel Devetak

Papeževa poslanica ob 31. svetovnem dnevu mladih

"Blagor usmiljenim, kajti usmiljenje bodo dosegli" (Mt 5,7)

3. Izredno veselje – biti orodje Božjega usmiljenja

Božja beseda nas uči, da "je večja sreča dajati kakor prejemati" (Apd 20,35). Ravno zato peti blagor razglasi za srečne tiste, ki so usmiljeni. Vemo, da nas je Gospod prvi ljubil. Toda resnično bomo blaženi, srečni, samo če bomo vstopili v Božjo logiko daru, zastonjske ljubezni; če bomo odkrili, da nas je Bog neskončno ljubil, da bi nas naredil sposobne ljubiti kot On, brez mere. Kot pravi sveti Janez: "Ljubi, ljubimo se med seboj, ker je ljubezen od Boga in ker je vsak, ki ljubi, iz Boga rojen in Boga pozna. Kdor ne ljubi, Boga ni spoznal, kajti Bog je ljubezen. [...] Ljubezen je v tem – ne v tem, da bi bili mi vzljubili Boga. On nas je vzljubil in poslal svojega Sina v spravno daritev za naše grehe. Ljubi, če nas je Bog tako vzljubil, smo se tudi mi dolžni ljubiti med seboj" (1 Jn 4,7–11).

Potem ko sem vam na kratko razložil, kako je Gospod usmiljen do nas, bi vam rad predlagal, kako lahko mi sami konkretno postanemo orodje istega usmiljenja do naših bližnjih.

Na misel mi pride zgled blaženega Piergiorgia Frassatija. Rekel je: "Jezus me obišče vsako jutro v obhajilu, jaz na ubog način, kolikor zmorem, ta obisk vračam, ko obiščem uboge". Piergiorgio je bil mladenič, ki je razumel, kaj pomeni imeti usmiljeno srce, ki je občutljivo za najbolj potrebne. Njim je dal veliko več kot materialne stvari; dal jim je samega sebe, z njimi je preživljal čas, z njimi delil besede in sposobnost poslušanja. Ubogim je služil v veliki ponižnosti, nikoli ni razkazoval samega sebe. Resnično je živel evangelij, ki pravi: "Kadar pa ti daješ miloščino, naj ne ve tvoja levica, kaj dela tvoja desnica. Tako bo tvoja miloščina na skrivnem (Mt 6,3–4). Pomislite, da je na dan pred svojo smrtjo, ko je bil hudo bolan, dajal navodila, kako pomagati njegovim revnim prijateljem. Ob njegovem pogrebu so bili domači in prijatelji osupli, ko so videli mnogo ubogih, ki jih niso poznali, jih je pa spremljal in jim pomagal mladi Piergiorgio.

Evangeljske blagre vedno rad povežem s petindvajsetim poglavjem Evangelija po Mateju, ko nam Jezus predstavi dela usmiljenja in pravi, da bomo sojeni po njih. Zato vas vabim, da ponovno odkrijete telesna dela usmiljenja: lačne nasičevati, žejne napajati, nage oblačiti, popotnike sprejemati, bolnike obiskovati, jetnike reševati, mrliče pokopavati. In ne pozabimo na duhovna dela usmiljenja: grešnike svariti, nevedne učiti, dvomljivcem prav svetovati, žalostne tolažiti, krivico voljno trpeti, žalivcem iz srca odpustiti, za žive in mrtve Boga prositi. Kot vidite, usmiljenje ni "dobrotništvo", niti zgolj čustvenost. Gre za preverjanje pristnosti, da smo Jezusovi učenci, naše verodostojnosti, da smo kristjani v današnjem svetu. Vam, mladim, ki ste zelo stvarni, bi rad v prvih sedmih mesecih leta 2016 predlagal, da izberete po eno telesno in eno duhovno delo usmiljenja in ju vsak mesec uresničujete. Naj vas navdihuje molitev svete Favstine, ponižne glasnice Božjega usmiljenja v našem času:

"Pomagaj mi, o Gospod, da bi [...]: bile moje oči usmiljene, da nikoli ne bi sumničila in ne sodila po zunanjosti, ampak iskala to, kar je v dušah mojih bližnjih lepo, in jim pomagala; [...] bil moj sluh usmiljen, da bi se sklanjala k bližnjim v potrebah, da bi moja ušesa ne bila brezbrižna ob bolečini in vzdihih bližnjih; [...] bil moj jezik usmiljen, da bi o svojih bližnjih nikoli ne govorila zaničljivo, temveč imela za vsakega besedo tolažbe in odpuščanja; [...] bile moje roke usmiljene in polne dobrih del [...]; bile moje noge usmiljene, da bi svojim bližnjim vedno hitela na pomoč, ne oziraje se na svojo onemoglost in utrujenost; [...] bilo moje srce usmiljeno, da bi čutila vse trpljenje bližnjih" (Dnevnik, 163).

Sporočilo Božjega usmiljenja je torej zelo konkreten in zahteven načrt življenja, ker vključuje dela. In eno od najbolj vidnih del usmiljenja, čeprav morda med najtežje uresničljivimi, je odpuščati tistemu, ki nas je prizadel, ki nam je storil krivico, tistim, za katere menimo, da so naši sovražniki. "Kako težko se nam tolikokrat zdi odpuščanje! In vendar je odpuščanje orodje, izročeno našim krhkim rokam, da bi z njim dosegli vedrino srca. Če hočemo srečno živeti, je nujno potrebno prej opustiti zamere, nasilje in maščevanje" (Misericordiae Vultus, 9).

Srečam toliko mladih, ki govorijo, da so utrujeni od tega tako razdeljenega sveta, v katerem se spopadajo podporniki različnih strank, v katerem je toliko vojn in v katerem obstajajo osebe, ki z lastno religijo opravičujejo nasilje. Prositi moramo Gospoda, da nam podari milost, da bi bili usmiljeni s tistim, ki nam stori zlo. Kakor je Jezus na križu molil za tiste, ki so ga križali: "Oče, odpústi jim, saj ne vedo, kaj delajo" (Lk 23,34). Edini način, ki premaga zlo, je usmiljenje. Pravičnost je potrebna, pa še kako, vendar ni dovolj. Pravičnost in usmiljenje morata iti z roko v roki. Kako bi si želel, da se združimo v skupni molitvi, iz globin naših src, v prošnji, da bi se Gospod usmilil nas in celega sveta!

4. Krakov nas pričakuje!

Krakov, mesto svetega Janeza Pavla II. in svete Favstine Kowalske, nas pričakuje z odprtimi rokami in srcem. Verjamem, da nas je Božja previdnost vodila, da praznujemo jubilej mladih prav tam, kjer sta živela dva velika apostola usmiljenja našega časa. Janez Pavel II. se je zavedal, da je to čas usmiljenja. Na začetku svojega papeževanja je napisal okrožnico O Božjem usmiljenju. V svetem letu 2000 je za svetnico razglasil s. Favstino in določil tudi praznik Božjega usmiljenja na drugo velikonočno nedeljo. Leta 2002 je v Krakovu osebno odprl svetišče usmiljenega Jezusa in svet izročil Božjemu usmiljenju ter zaželel, da bi to sporočilo prišlo do vseh prebivalcev zemlje, in napolnil srca z upanjem: "Potrebno je prižgati to iskro Božje milosti. V svet je potrebno prenesti ta ogenj usmiljenja. V Božjem usmiljenju bo svet našel mir in človek srečo"! (Pridiga ob posvetitvi svetišča Božjega usmiljenja v Krakovu, 17. avgust 2002).

Predragi mladi, usmiljeni Jezus – njegovo podobo božje ljudstvo časti v svetišču v Krakovu, ki je posvečeno njemu – vas pričakuje. On vam zaupa in računa na vas! Toliko stvari bi rad povedal vsakemu in vsaki med vami... Ne bojte se zreti v njegove oči, ki so polne brezmejnega usmiljenja do vas, in dovolite, da se vas dotakne njegov usmiljeni pogled, ki je pripravljen odpustiti vsak vaš greh; pogled, ki je sposoben spremeniti vaše življenje in ozdraviti rane vaših duš; pogled, ki poteši globoko žejo, ki je v vaših mladih srcih: žejo po ljubezni, po miru, po veselju, po resnični sreči. Pridite k Njemu in se ne bojte! Dopustite, da se vas dotakne s svojim brezmejnim usmiljenjem, da boste na svoj način postali apostoli usmiljenja po delih, besedah in molitvi, v našem svetu, ki je ranjen s sebičnostjo, sovraštvom in tolikšnim obupom.

Ponesite plamen usmiljene Kristusove ljubezni – o čemer je govoril sveti Janez Pavel II. – v vsa okolja vašega vsakdanjega življenja in do vseh koncev zemlje. Pri tem poslanstvu vas na tem zadnjem delu poti v duhovni pripravi na SDM v Krakovu spremljam s svojimi željami in molitvami, vse vas zaupam Devici Mariji, Materi usmiljenja, in vas vse iz srca blagoslavljam.

/ konec

Prevod: mag. Tone Česen

POGOVOR Andrej Vogrič, športni direktor AŠZ Olympia

"Za mladinske in članske ekipe imamo garantirane dobre odbojkarje"

Sredi poletja smo povabili na pogovor Andreja Vogriča, športnega direktorja Amaterskega športnega združenja Olympia iz Gorice, da bi z njim "prerešetali" preteklo sezono in hkrati tudi kaj izvedeli o tem, kakšne načrte imajo za naslednjo.

Športna sezona 2015-2016 je bila kar živahna, prinesla je lepe uspehe, pa tudi kakšno razočaranje. Kako jo ocenjujete kot športni direktor?

Če gledamo mladinska prvenstva, kljub temu da nismo uspeli iti na državni finale z ekipama Under17 in Under19, je letošnja sezona zelo uspešna. Fantje so pokazali velik napredek, delali so dobro vse leto, v mladinskih prvenstvih niso izgubili niti ene tekme vse do finalnega dela. Žal smo imeli proti koncu leta v ekipi U19 nekaj poškodb, v U17 pa se je nekaj zataknilo, tako da se niso uresničili cilji, ki smo jih imeli, in sicer državno prvenstvo, kot lani. Kar se tiče članske ekipe, smo lahko videli, da je bila letošnja garnitura B-lige na visoki ravni, kot lani; letos smo našo ekipo bistveno pomladili, igrali so mlajši igralci. Zapustilo nas je pet standardnih igralcev... Naši fantje so sicer napredovali, kar se tiče tehničnega znanja, nismo pa uspeli doseči obstanka v B-ligi, ki bo v naslednjem letu postala še težja kot lani.

Kateri je bil največji letni podvig društva?

Letni podvig društva je po mojem ta, da nam je prvič uspelo zmagati vse tekme. V D-ligi smo v bistvu izgubili zadnjo tekmo, s tem da smo odigrali zelo okrnjeno: v derbiju proti Soči so igrali zelo mladi igralci; to tekmo smo "nalašč" izgubili, ker nismo poslali na igrišče fantov, ki so naslednji dan, 1. maja, igrali deželni finale U19, zmagali in prestopili v C-ligo. To je gotovo bil eden bistvenih rezultatov v letošnji sezoni.

Kako je letos šlo posameznim ekipam?

Ekipi U14 in U15 sta igrali pod društvom Val: ta skupina 14 fantov je v bistvu dosegla prvo mesto U14, s tem da ni izgubila niti enega seta in je šla na državno prvenstvo. To je bilo nekaj fantastičnega! Ista ekipa z enim igralcem več, Petrom Persoglio, letnikom 2001, je igrala tudi prvenstvo U15: tudi ta ekipa je zmagala vse tekme in si prislužila nastop na državnem finalu. Dobro sta se odrezali tako ekipa U14 kot U15. Med drugim naj povem, da je državna odbojkarska zveza "pomešala štrene", ker je spet spremenila skupine: določila je namreč ekipe U14, U16, U18 in U20. V kratkem se bomo morali sestati in pomeniti, kako bomo v naslednji sezoni reorganizirali igralce in ekipe.

Skupina U17 je dosegla vse zmage in prišla v deželni finale; ekipa Coselli iz Trsta se je na koncu "žal" okrepila: zraven sta prišla še en podajalec in en "center", tako da smo imeli na domačem igrišču več težav. Tekmo smo izgubili, zaradi česar nismo nastopili na državnem finalu U17. Vsekakor mislim, da je v naši skupini veliko igralcev, ki so celo leto dobro trenirali in se tehnično zelo izboljšali.

Za ekipo U19 velja podobna situacija. V letošnji sezoni smo imeli v članskih ekipah žal veliko poškodb. Manuel Manfreda si je poškodoval koleno že novembra lani in je dejansko ostal zunaj že od začetka; na koncu si je zvil gleženj še Simon Komjanc. Oba sta letnik 1997 in nista mogla nastopiti na deželnem finalu, kjer smo izgubili tekmo proti Slogi in nismo dosegli cilja, da bi - tretje leto zapored - šli na državno prvenstvo z letnikom U19. Mislim pa, da bomo lahko ostali kompetitivni tudi naslednje leto.

Jedro te skupine in U17 je - skupaj z Andrejem Čavdkom, letnikom 1996 - igralo tudi prvenstvo D-lige. Tako mi kot Coselli smo napredovali v C-ligo in dokazali, da spadamo tja, kamor bomo šli.

O B2-ligi bi rekel, da žal nismo dosegli obstanka: letošnja B-liga je namreč razred zase. Mi smo izgubili preveč igralcev, ki so igrali na visoki ravni; brez njih očitno ne moremo ciljati tako visoko. Zdaj: ali sestavimo novo ekipo tako, da pridejo drugi močni igralci, ki jih v naši deželi niti ni, ali pa naredimo korak nazaj in se od spodaj lotimo projekta, kot smo to storili pred tremi leti.

Kaj pa dekleta?

Letos smo začeli sodelovanje - kot že na moškem - tudi na ženskem področju. Dekleta "smo dali" Soči in Valu. V bistvu smo sklenili, da Olympia dela predvsem na moškem področju, Soča in Val oz. Mavrica pretežno na ženskem. Dekleta tam niso dosegla napredovanja; delala pa so zelo dobro. Po mojem je z dekleti pomembno začeti bistveno prej: rezultate dosežejo, če že prej več vadijo. Pri dekletih je namreč konkurenca večja kot pri fantih. Zadovoljen sem, da smo tudi z dekleti spet začeli delati na kakovostni ravni.

Ekipa D-lige, ki je napredovala v C-ligo

Se izbira sodelovanja med društvi obrestuje, kar se tiče kakovosti in uspehov?

Kar smo začeli pred tremi leti, je dalo zelo bogate sadove, in to zlasti na področju moške odbojke. Nekateri igralci Soče in Vala so s časom iz osebnih razlogov zapustili ekipo, tako da so letošnjo ekipo B2-lige sestavljali skoraj izključno igralci Olympie. Mislim pa, da je projekt pravilen. Tudi Val je imel ekipo v D-ligi in je na koncu izgubil s Coselli jem tretjo tekmo za prestop v C-ligo; tudi starejši fantje iz Olympie in ostalih društev, ki so igrali s Sočo, so igrali prvenstvo D-lige in se uvrstili bolje kot lani. Starejši igralci imajo že sinove, ki so v mini-odbojki, stopajo v mladinska prvenstva in bodo nositelji ekip, ki bodo igrale v naslednjih letih.

To, da je Olympia ostala malo "osamljena", je negativna plat; do tega pa je prišlo, ker so se nekateri igralci iz drugih moštev umaknili, šli v druge klube. Tega si v začetku gotovo nismo zaželeli, toda projekt še vedno stoji pokonci.

Nekaj številk!

Imeli smo v bistvu šest skupin in igrali v devetih prvenstvih. Ekipa U14 je odigrala 16 tekem, nato štiri tekme "final four" (deželni finale, na katerem se pomerijo prvi štirje; op. p.) in državno prvenstvo; U15 je imela 22 tekem in državni finale; U17 je odigrala 24 tekem in deželno prvenstvo, ni izgubila niti ene tekme, na 72 setov jih ni zmagala samo 6; U19 je odigrala 16 tekem in deželno prvenstvo; D-liga je imela 22 tekem, prav tako B2-liga. V D-ligi smo na 22 tekem izgubili eno, zmagali 64 setov in izgubili 12. Skupina, ki je igrala v prvenstvih U17, U19 in D-ligi, je v sezoni igrala 62 tekem in izgubila samo eno! Če pogledamo še mladinske ekipe, so številke še bolj presenetljive: ekipa U15 je igrala 20 tekem, prav toliko jih je zmagala; skupno je zmagala 60 setov in izgubila le dva. Ekipa U14, v kateri so bili v glavnem isti igralci, je na 16 tekem zmagala vse, na 48 setov ni izgubila niti enega. Ta ekipa bo v naslednji sezoni morala igrati v prvenstvu U16, ker bo U15 odpadla.

Mladi iz omenjenih skupin so začeli trenirati za prvenstvo že avgusta lani, torej so trenirali devet mesecev, povprečno štirikrat tedensko. Če izvzamemo praznike ipd., so imeli v sezoni okrog 120 treningov, zraven pa še 62 tekem... To so zame najlepši rezultati. Žal nam potem ni uspelo iti na državno prvenstvo... Po mojem mnenju bi zanje ne smel veljati "final four". Ko igraš toliko tekem in na koncu si prvi, bi moralo veljati, kot v prvenstvu U14, da si avtomatično zmagovalec in da greš na državno prvenstvo. Če greš na "final four" in žal pride do kakšne poškodbe, si zapravil vse... "Final four" pogosto sprevrže rezultate cele sezone.

Ekipa, ki je med letom izgubila proti drugemu, tretjemu in četrtemu, se je za deželni finale okrepila in pristala na prvem mestu... Mi smo pač sklenili, da pošljemo na igrišče igralce, ki so celo leto trenirali, to je bila naša izbira; seveda, tudi mi bi lahko za "final four" poiskali dva ali tri močnejše igralce, a tega nismo hoteli. Gre za izbiro! Eni so očitno ciljali na to, da pridejo med prve štiri, na koncu pa so "okrepili" postavo. Osebno se nisem čutil, da bi tudi mi šli v kaj podobnega. Pred leti smo sicer sodelovali z deželno federacijo, nismo še imeli združenih ekip in smo naredili deželno selekcijo U16; ekipa Olympie je tako bila v bistvu skoraj deželna selekcija, ki je nato šla igrat državni finale in pristala na sedmem mestu. Drugi so se očitno naučili kaj od tega, kar smo naredili mi v preteklosti...

Takrat je bil Coselli zelo kritičen do tega, češ da smo združili najboljše elemente in druge ekipe niso mogle biti konkurenčne. Zdaj so se tudi oni očitno "prilagodili" temu načinu. In vendar naj poudarim, da za nas pred leti ni bilo pomembno, da kot Olympia zmagamo prvenstvo U17, ampak to, da dosežemo dober rezultat. Jedro igralcev je bilo itak naše in prišli smo sedmi v Italiji.

V teh letih, ki so s finančnega vidika za naša združenja zelo naporna, utegnete uresničevati zastavljene cilje?

Kar se tiče vprašanja financ, moram reči, da imamo zadnja leta vedno manj sredstev. Problem je v tem, da so stroški vedno višji, sponzorstev pa je vedno manj: v zadnjem letu je bilo več teh, ki so nas zapustili, kot novih. Ker tehnično in finančno ne zmoremo vpisati ekipe v B-ligo, tega ne bomo storili. Dobro še ne vemo, kako bo v naslednji sezoni. Kljub temu da bomo igrali v C-ligi, upam, da nam bo uspelo priti do konca leta. Je pa vedno težje, saj tudi federacija bremeni športna združenja s stroški.

V Gorici smo vedno zagovarjali potrebo po kakovostnem trenerskem kadru, da bi se na mladinskem področju dobro izkazali. Pri mladincih imamo kvaliteto! Mitja Pahor je nositelj deželne selekcije U16 in je šel na državni finale. Mitja, kot že Simon Komjanc, je igral celo v B2-ligi. Tudi za njim so drugi mladi, ki bodo še imeli možnost takih nastopov.

Problem, ki se nam postavlja letos, je ta: naredimo, kar uspemo narediti do 19. leta igralcev, potem je namreč vedno težje. Mladi po opravljeni višji šoli, ko so pravzaprav komaj začeli dobro igrati, izbirajo univerzitetni študij proč od Gorice in mi ne moremo več računati nanje. Če kdo npr. izbere študij v Ljubljani, Benetkah, Padovi ali kje drugje, po vsej verjetnosti ne bo več igral z našim društvom. To je sedaj naš glavni problem. Nekdaj je bilo povsem drugače: potem ko smo dobro "zgradili" mladince, ki so dokončali mladinska prvenstva, smo jih imeli še 10 let za članske ekipe. Zdaj tega nimamo več. V glavnem hodijo študirat daleč od Gorice in nimamo nobene možnosti, da bi jih zadržali v bližini. V prejšnjih letih smo imeli še srečo, ker so nekateri študirali bliže in so se vračali na treninge.

Kako gre Jerneju Terpinu? Bi morda imenoval še koga drugega, ki se je v zadnji sezoni posebno izkazal?

Jernej je bil adut, prav je, da je šel v Ljubljano. Igral je tudi v ligi prvakov. Zelo dobro se je izkazal, postal državni prvak, bil tudi najboljši na igrišču. Zdaj pa bo Ljubljano zapustil in bo šel igrat eno leto v Monzo; z njim in z društvom iz Monze smo se tako dogovorili.

Razne adute imamo tudi pri nas. Na Zlatem letu je bil nagrajen Simon Komjanc, letnik 1997; zadnje leto je igral v ekipi U19, bil je kapetan v D-ligi. Na koncu nam je žal zmanjkal, tako da nam v prvenstvu U19 ni uspelo se povzpeti na najvišjo stopničko. Poleg njega so še drugi igralci, ki so dosegli zelo visoko kakovost; med njimi ne smemo pozabiti zlasti na Mitjo Pahorja, letnik 2000: je v deželni selekciji za U16 in bo zelo verjetno tudi kapetan, nositelj reprezentance, ki bo predstavljala Furlanijo-Julijsko krajino na državnem finalu. V zadnji sezoni so dokazali velik napredek tudi Luca Pellis, Manuel Lupoli, Ismael Princi in Nikolaj Hlede. Zadnjo nagrado Šport in šola pa so prejeli štirje Olympiini igralci: Jernej Terpin, Manuel Lupoli, Ivan Antonutti in Simon Cotič.

Kakšni so odnosi z Združenjem slovenskih športnih društev v Italiji?

Sodelujemo. ZSŠDI nas podpira, prek projektov prejemamo nekaj prispevkov. Problem, povezan s financiranjem, je ta, da je potrebnega veliko birokratskega dela, če se hočemo dokopati do določenih sredstev. Društvo postaja na neki način majhno podjetje, saj bi skoraj rabili primernega uslužbenca, ki bi se ukvarjal z združenjem, federacijo, prošnjami, sponzorji in drugimi upravnimi zadevami, ki jemljejo veliko časa in energij. Vzdrževanje športne organizacije, kakršna je naša, postaja zelo zahtevno. Za nas je to velik problem. Če delaš to, "kradeš" delu ali družini dragocen čas. Morda bi potrebovali nalašč usposobljeno strukturo, ki bi se ukvarjala z omenjenimi zadevami...

Glede na vse povedano, kako gledate na naslednjo sezono, ki se bo začela jeseni?

Triletni ciklus sodelovanja se je v bistvu končal. Ko smo ga načrtovali pred tremi leti, si ga nismo zamislili tako. Bili smo zmenjeni, da bomo prvo leto igrali v C-ligi, potem bomo napredovali, v tretjem letu da bomo igrali v B-ligi, nato pa bomo videli, kam sodimo. Tako smo bili zmenjeni. Ta ciklus se je skrajšal: prvo leto smo že napredovali, drugo leto smo igrali na visoki ravni, saj smo se v B-ligi uvrstili na peto mesto; letos smo nekako spet igrali v B2-ligi, smo pa izpadli, ker se je ekipa močno pomladila. Zdaj moramo spet načrtovati nov ciklus, ki ne bo trileten, ampak - zelo verjetno - štirileten. V C-ligi moramo namreč začeti z mlajšo garnituro: čeprav smo kakovostno in tehnično dobri, smo pa "anagrafsko" mlajši. Pred nekaj leti smo imeli v prvi ekipi igralce, povprečno stare 26 let; zdaj bo v naši ekipi v C-ligi povprečna starost nižja od 18 let... Elementi so dobri, ne vem pa, ali nam bo uspelo doseči napredovanje. Pomagali jim bodo nekateri, ki so že igrali v B2-ligi. Začeti pa moramo ciklus, ki bi trajal več let. Kot sem že omenil, pa je problem ta, da večina igralcev ob koncu mladinskih prvenstev zaradi študija zapušča odbojko. Mi potrebujemo mlade, ki bi ostali tukaj! Sestaviti kompetitivno ekipo postaja vedno težje. Zdaj razmišljamo o tem, ali bi igrali dve C-ligi in eno D-ligo ali pa eno C-ligo in dve D-ligi... Bistveno je to, da bodo C-ligo sestavljali mladi igralci. Gledam pa vsekakor z optimizmom: po vsem tem, kar smo naredili in dosegli v mladinskih prvenstvih, mislim, da imamo garantirane dobre odbojkarje za mladinske in članske ekipe. So pa - in še bodo - povečini mladi: ko igraš v C-ligi, je pomembno, da si tehnično dober, toda potrebna je tudi izkušnja. In ta mladim igralcem manjka.

Danijel Devetak

MLADINSKI DOM Poletnosti 2016

Prvi del poletnih dejavnosti je pod streho

Od začetka junija so tretješolci obiskovali pripravo na malo maturo (ki je pravzaprav za gojence potekala že cel mesec maj): ponavljali so snov glavnih predmetov in utrjevali matematiko ob testih INVALSI-ja prejšnjih let. Poleg tega so med posebno delavnico vadili premagovanje treme pred preizkušnjo izpitov in ohranjanje potrebne koncentracije med učenjem.

Prvi teden po koncu pouka smo dejavnosti v MD imenovali *Šala po šoli*, s poudarkom prav na razvedrilu po devetmesečnem šolskem naporu. Na vrsti so bile športne dejavnosti in sprehodi, razne umetniške in znanstvene delavnice (izdelava prenosnega namiznega nogometa, risanje na različne podlage, sestava knjige na podlagi izvedenih poskusov, prepoznavanje rastlin), družabne igre.

Poleg iger so se udeleženci v drugem tednu osredotočili na video delavnico. Pod mentorstvom vzgojiteljic so ob prisotnosti dolgoletnega sodelavca iz KUD Marnie film iz Ljubljane g. Cirila Murnika posneli risanko z uporabo Lego kock in pripravljali scenarji za igrani film, ki bo posnet kasneje v naravi.

Zadnji teden junija pa je bil na vrsti že tradicionalni *Zeleni izziv*, poletno letovanje v koči sv. Jožefa. V Žabnice so se udeleženci v spremstvu vzgojiteljic in ravnatelja odpeljali po Soški dolini in preko Predela. Med potjo so si ogledali prekrasna Tolminska korita in se ustavili v Logu pod Mangartom pri rovu, ki je povezoval kraj z rudnikom v Rablju na italijanski strani. Nekateri so bili v koči svetega Jožefa prvič, tako da je bil prihod še toliko bolj poln pričakovanja. Dneve in večere so preživljali ob različnih igrah in učenju raznih spretnosti (vozli in vezave, orientacija, ročne spretnosti, izgradnja ptičje hišice, postavitev bivaka), pečenju pizze in žara na ognju, nočnih pohodih, opazovanju zvezd in orientiranju po njih. Obiskali so tudi adrenalinski park na Žlebeh (Sella Nevea) in se kopali v Rabeljskem jezeru. Zadnje dopoldne so namenili snemanju kratkega, smešnega filma o Mladem Gryllsu. Po kosilu so kočo pospravili, jo prepustili skavtom iz Radovljice in se polni lepih doživetij vrnili domov.

Mladinski dom v različnih oblikah sodeluje letos še pri drugih poletnih pobudah, ki potekajo v koči svetega Jožefa v Žabnicah v režiji oratorijev, župnij in skavtov, ter v prvi vrsti pri poletnem središču Srečanja v organizaciji Skupnosti družin Sončnica, ki poteka v Zavodu Svete Družine v Gorici od 13. junija do 12. avgusta.

Drugi del *Poletnosti*, tisti v izključni režiji Mladinskega doma, se bo nadaljeval od konca avgusta do začetka pouka v novem šolskem letu s *Šolo za šalo* in s pripravo na vstop v srednjo šolo, ki nosi letos naslov *1, 2, 3: Srednja!*

Vse poletne dejavnosti Mladinskega doma potekajo s finančno podporo Deželnega ravnateljstva za kulturo FJK, Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter bančnih ustanov, Fundacije Goriške hranilnice, BCC CRA iz Ločnika, Fare in Koprivnega ter Zadružne banke Doberdob in Sovodnje.

Že zdaj poteka tudi vpisovanje k pošolskemu pouku 2016/17 za osnovno in srednjo šolo.

Gojenci pošolskega pouka lahko koristijo večino storitev s polovično vpisnino ali celo brezplačno. Informacije na spletu ali na tel. 366-6861441.

ML

Kratke

Ivan Oman na Srečanju pod lipami

Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič prirejata **v četrtek, 4. avgusta 2016, ob 20.30** zadnje Srečanje pod lipami v letošnji sezoni. Na njem bo gost Ivan Oman, protagonist slovenske pomladi, ustanovitelj Slovenske kmečke zveze, podpredsednik Demosa, član prvega predsedstva samostojne Slovenije, poslanec in kmet iz Zminca. Z njim se bosta pogovarjala Erika Jazbar in Dejan Valentinčič, avtorja knjige Za naš dragi dom in rod, ki je izšla pri založbi Družina. Večer bo potekal v KCLB v Gorici, drev. 20. septembra 85.

Maša zadušnica za dr. Iva Komjanca

Letos mineva 25 let od smrti dr. Iva Komjanca, ki je nudil zdravniško znanje s humanostjo in predanostjo poklicu v bolnišnici v kraju Malcesine ob Gardskem jezeru. Vedno hvaležni pacienti vabijo **27. avgusta ob 17.30** v cerkev v Števerjanu na mašo zadušnico in nastop Slovenskega okteta. Več prihodnjič.

Dve avgustovski romanji dekanije Štandrež

Dekanija Štandrež bo tudi letos poromala **na Sv. Višarje**. V soboto, 20. avgusta, bo ob 11. uri vodil sv. mašo v romarskem svetišču nadškof Uran, popoldne pa bo v cerkvi molitvena ura za duhovne poklice. Vpisovanja so odprta pri domačih župnikih, lahko pa tudi na tel. 0481-21849 (župnijski urad Štandrež) oz. na e-mail parrocchia. andrea@libero. it. Vpisovanje se konča 10. avgusta.

Letošnje vsakoletno **goriško-tržaško romanje na Barbano** bo posebno, saj so tudi na Barbani odprta VRATA USMILJENJA. Romanje bo v ponedeljek, 29. avgusta, in ga bo vodil ljubljanski pomožni škof msgr. Franc Šuštar. Ob 10.30 se zberemo pred cerkvijo in po uvodnem obredu stopimo skozi svetoletna vrata v baziliko, kjer bo praznična sv. maša. Popoldne ob 14.30 bomo molili za nove duhovne poklice in zapeli litanije Matere Božje. Kdor potrebuje avtobusni prevoz, naj se javi pri svojem župniku.

Natečaj V domačem vrtu cvetijo

Natečaj V domačem vrtu cvetijo je bil letos 12. po vrsti. Moram povedati, da so vaščani treh vasi, Pevme, Oslavja in Štmavra, vedno pridni in prizadevni, saj vsakdo od njih skrbno okrasi domače balkone in kotičke s cvetjem. Zahvala gre tudi Krajevni skupnosti, ki omogoča ta natečaj.

Letošnjega se je udeležilo 51 družin in posameznikov. Posebna pohvala gre Matjažu Pintarju in Katji za najlepši balkon; Simonu Feriju za kompozicijo; Ivi Kodermac za najlepši cvet; Silvanu Bensi in Mariji za kotiček in Jolandi Feri za posebnost.

Vsem gresta najlepša zahvala in želja, da bi vztrajali naprej in s cvetjem lepšali domove in vasi. / Radinja Mirjam

Sv. Benedikt – Vizintini

Vsakoletno praznovanje v madžarski kapelici pri Vizintinih v Dolu je privabilo lepo število domačinov, pa tudi tujcev. Ob našem duhovniku g. Ambrožu Kodelji je mašno slavje vodil p. Vid Lisjak iz Ljubljane. Bil je prvič pri nas in s svojo šegavostjo lepo obogatil slavje.

Madžarska kapelica je med letom zelo obiskana. Tudi letos so prišli obiskovalci z vlakom iz Budimpešte, da se tako poklonijo svojim padlim vojakom v prvi svetovni vojni. Pripravili smo serijo lepih razglednic, ki jih z veseljem vzamejo za spomin. Posebnost madžarskih obiskov je ta, da svojci padlih v prvi svetovni vojni redno prinašajo nekaj domače zemlje in jo potrosijo v gredico. Da je pri kapelici lepo, poskrbimo nekateri domačini iz naše vasi. / Thomas Peric

ŽENSKI PEVSKI ZBOR iz Ronk
v sodelovanju z ŽUPNIJO SV. LOVRENCA
vabi na
ORGELSKI KONCERT
skladbe bosta izvajala Mirko Butkovič in Roberto Squillaci
torek, 9. avgusta 2016, ob 20.30
cerkev sv. Lovrenca

Prvo sv. obhajilo v Štmavru

V Štmavru sta 6. junija letos prejela prvo sveto obhajilo bratec in sestrica, Peter in Eva. Dve leti sta pridno obiskovala verouk s pevmsko veroučno skupino, ki jo vodi g. Marijan Markežič s pomočjo katehistinje Majde. Ob prejetju zakramenta jima želimo obilo Božjega blagoslova! / MMP

Foto Roberto Coco

Obvestila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 6. avgusta, tradicionalni piknik z izletom v Slovensko Istro za ogled Sečoveljskih solin in obisk zgodovinske ter moderne oljarne (Tonina hiša). Sledilo bo družabno srečanje. Vpisujejo po tel. št.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.). Odhod avtobusa št. 1 bo ob 7. uri iz Gorice s trga Medaglie d'oro - z Goriščka, nato s postanki pri vagi, v Podgori pri telovadnici, v Štandrežu pri lekarni in na Pilošču. Avtobus št. 2 bo odpeljal tudi ob 7. uri s Pilošča, nato iz Sovodenj pri lekarni in cerkvi, s Poljan in iz Doberdoba. Udeleženci morajo imeti s sabo veljaven osebni dokument.

V nedeljo, 7. avgusta, bo na Vrhu Sv. Mihaela praznovanje zavetnika sv. Lovrenca. Slovesna sv. maša s procesijo bo ob 10. uri. Sledil bo blagoslov obnovljenega Marijinega kipca. Po sv. maši bo tradicionalno družabno srečanje pred cerkvijo z dobrotami, ki jih pripravijo farani.

SCGV Emil Komel sprejema vpise za šolsko leto 2016/17 od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure. Informacije na tajništvu, tel. 0481 532163, e-mail: info@emilkomel. eu. Šola bo zaprta za dopust od 8. do 21. avgusta.

Knjižnica Damirja Feigla v Gorici je po poletnem urniku odprta v ponedeljek, sredo in petek od 8. do 16., v torek in četrtek pa od 10. do 18. Zaradi dopusta bo zaprta od 8. do 19.8.2016.

Goriški urad Sveta slovenskih organizacij bo zaprt zaradi dopusta od 8. avgusta do 26. avgusta 2016.

Zveza slovenske katoliške prosvete in Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica obveščata, da bo urad od 1. julija do 31. avgusta deloval od 8. do 14. ure od ponedeljka do petka. Popoldne bo urad zaprt. Od 8. do 15. avgusta bo urad zaprt zaradi dopusta.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo društveni sedež na korzu Verdi 51/int. zaprt od 1. do 31. avgusta.

Občina Sovodnje ob Soči sporoča, da bo občinska knjižnica zaprta zaradi selitve v nov sedež na Prvomajski ulici št. 42 (Butkovičeva hiša) do petka, 16. 9. 2016 (ukrep župana št. 3 z dne 31. 5. 2016).

Občina Sovodnje ob Soči sporoča, da bodo v juliju in avgustu 2016 uradi zaprti v popoldanskih urah. Urniki uradov so objavljeni na spletni strani Občine www. comune. savogna. go. it

V središču mesta dajamo v najem prenovljeno stanovanje, primerno tudi za pisarno. Info tel. 340 9248297.

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakažete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVIIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERŠEVANA. Informacije na tajništvu SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Potrebujem delo in bi z veseljem pomagala v gospodinjstvu ali pri skrbi za ostarelega ali bolnega človeka. Čakam vaš klic na 00386 41 936 652 – Darja.

40-letna mati nudi dnevno nego starejšim na domu. Ne 24 ur. Lahko tudi kuha in pospravlja stanovanje. 3-letne izkušnje. Tel. 00386 41 390 244.

Gospa s triindvajsetletno izkušnjo nudi dnevno varstvo otrok ali oskrbo starejših oseb, potrebnih pomoči. Tel. 00386 41 548537.

Profesorica slovenščine išče delo (tudi inštrukcije, učna pomoč in varstvo otrok). Tel. št. 00386 41 256240.

Zanesljiva in izkušena gospa pomaga pri likanju in čiščenju stanovanja. Tel. št. 00386 40153213.

20-letna študentka z izkušnjami nudi lekcije slovenščine, angleščine, nemščine ter varstvo otrok. Tel.: 00386 31 478807.

Urejena gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31 449311.

Resna gospa s petnajstletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam tudi 24 ur na dan. Tel. štev. 00386 40 484339.

40-letna mati z večletnimi izkušnjami in znanjem italijanščine nudi dnevno nego starejšim na domu (ne 24 ur dnevno) ali pomoč pri gospodinjskih delih in kuhanju. Tel. 00386 41 729548.

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. štev. 00386 30 325 558.

Varujem starejše, pomoči potrebne osebe, in sicer 24 ur ali pa samo čez dan ali varstvo ponoči. Sem človek dobrega srca in imam nekajletne izkušnje! Sem upokojenka, vse ostalo (vrednotnice) in vprašanja na štev. 040 621 424 (v poštev pride celotno primorsko in goriško območje).

Gospa z večletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam za 24 ur na dan. Tel. št. 00386 40 432304.

Čestitke

V soboto, 30. julija, sta se v štandreški cerkvi poročila **Mihal-Mihela Nanut in Erik Kranjc** z Vrsnega pri Kobaridu. Sorodniki in prijatelji z Goriškega jima čestitata in jima želita obilo božjega blagoslova in sreče na novi življenjski poti.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 5.8.2016 do 11.8.2016)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 5. avgusta (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 7. avgusta, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in ziljskem narečju.

Ponedeljek, 8. avgusta (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Novice iz naših krajev - Obvestila in večerni vic.

Torek, 9. avgusta (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 10. avgusta (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Idrija in živo srebro - Izbor melodij.

Četrtek, 11. avgusta (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila in večerni vic.

Veronikina nagrada

Znanih pet nominirancev

Znanih je pet nominirancev za jubilejno, 20. Veronikino nagrado za najboljšo pesniško zbirko leta v Sloveniji. Žirija je v ožji izbor uvrstila zbirke *Dolgo smo čakali na dež* avtorice Alje Adam, *Ljubica Rolanda Barthesa* avtorice Ane Makuc, *Tišima* Uroša Praha, *Druga obala* Petra Semoliča in *Delta* Kaje Teržan. Dobitnik bo znan 30. avgusta.

Peter Semolič

Nominirane naslove je žirija, ki jo sestavljajo Barbara Korun kot predsednica ter članici Tjaša Razdevšek in Darka Tancer Kajnih, izbrala med več kot 250 zbirkami, ki so izšle od lanskega junija do vključno letošnjega maja. Kot je zapisala v utemeljitvi, je na prvem mestu odločala kakovost, a da je dala prednost mlajši pesniški generaciji.

Zbirki *Ljubica Rolanda Bartesa* in *Delta* sta prvenec Ane Makuc in Kaje Teržan. Prva, izšla pri KUD Apokalipsa, je zbir ženskih glasov, bodisi izmišljenih bodisi resničnih, zgodovinsko izpričanih, bodisi mitoloških ženskih likov s subverzivnim odnosom do moških predstavnikov patriarhalnega sveta, ki ne pristajajo na svet nasilja, plenjenja in grabeža, temveč ponujajo svojo inačico osvobojenega, emancipiranega sveta.

V drugi, izšli pri Centru za slovensko književnost, gre po mnenju žirije za presenetljivo kompleksno izkušnjo človeka, ki je kljub mladosti marsikaj preživel in ob tem ohranil svojo integriteto z zavedanjem, da si jo je treba izboriti vsakič znova, vendar ne z nasiljem in izkoriščanjem vsega in vsakogar. V pesmih se vzpostavlja drugačen vzor sobivanja, temelječ na sočutju, na zavedanju, kako pozitivno majhni smo v totalnosti sveta.

Dolgo smo čakali na dež (Center za slovensko književnost) je tretja pesniška zbirka Alje Adam, odpira pa zanimiv in ploden preplet telesnega, osebnega in simbolnega, družbenega. "Adamova piše pesmi brez pretenzij, pesmi, ki dihajo in so žive. In biti živ in se kdaj pa kdaj prepustiti toku brzic, ni lahka gesta niti samoumevna. Kot ni samoumevno biti ženska, ne od začetka ne nikjer vmes", je nominacijo utemeljila žirija.

Tišima (Center za slovensko književnost) je druga pesniška zbirka Uroša Praha. V njej so našli mesto kaos sodobnega sveta, negotovost družbenega preživetja, nezaposlenost in nezaposljivost, prekarno delo, očitno nepravična urejenost sveta, pohlep, nasilje ter grabež, ki vlada v njem. Po mnenju žirije se zdi, da se v tej poeziji odraža družbena realnost, ki "utišuje in zasužnjuje mlado generacijo Slovenije, Evrope in sveta, generacijo brez prihodnosti".

V Drugi obali (Center za slovensko književnost) se je Semolič, že šestič nominiran za Veronikinino nagrado, opazno premaknil od svoje individualne poetike, temelječe na intimni izkušnji. V tej zbirki se bralec sreča z množico likov iz različnih zgodovinskih obdobij in geografskih pokrajin, vse od obče znanih oseb do morilcev, izobčencev in anonimnežev. Avtor v njej dosledno tematizira smrt in minevanje, je zapisala žirija.

Osrednjo literarno nagrado za poezijo v Sloveniji, vredno 4000 evrov bruto, podeljuje Mestna občina Celje. Dodana ji je posebna mestna listina, letos tudi unikatno pisalo, ki so ga izdelali v celjskem podjetju Viva pen, so sporočili s Fit media, ki je pobudnik in organizator nagrade.

Kot so še sporočili, bo na jubilejni podelitvi nekaj več nostalgije. V programu bodo sodelovali prvi Veronikin nagrajenec Iztok Osojnik, takratni predsednik Društva slovenskih pisateljev Evald Flisar in Ciril Zlobec kot prvi predsednik Veronikine žirije. Zlatnik poezije pa bo, kot so že razglasili, prejel tržaški pesnik Marko Kravos.

Lani je Veronikino nagrado dobila Meta Kušar za zbirko *Vrt*, zlatnik poezije pa slikar in urednik Gustav Januš.

Na posvetu Slovenske matice za umik visokošolske novele

Udeleženci srečanja Zagovor slovenščine v organizaciji Slovenske matice so se pred časom v Ljubljani zavzeli, da poslanci zavrnejo predlog novele zakona o visokem šolstvu zaradi člena, ki predvideva uvajanje tujih jezikov pri izvajanju visokošolskih programov v Sloveniji. Novi zakon naj nastane z upoštevanjem poslanstva slovenskega jezika in države, predlagajo.

Pobudnica srečanja Manca Erzetič je dejala, da se že vrsto let vrstijo nasprotujoče si razprave o slovenščini kot jeziku znanosti in univerzitetnega izobraževanja. Posebej intenzivno javno diskusijo je sprožil predlog novele zakona o visokem šolstvu, ki pod drugačnimi pogoji kot doslej predvideva uvajanje tujih učnih jezikov oziroma angleščine pri izvajanju visokošolskih programov v Sloveniji.

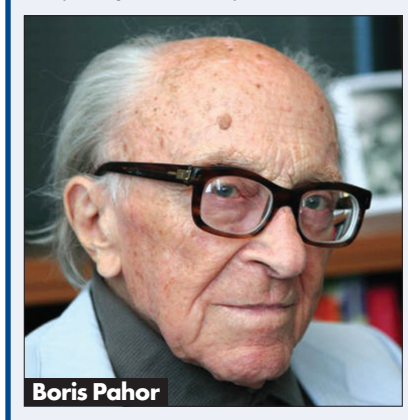
Boris Pahor

"Naš namen ni apriorna nastrojenost proti samemu predlogu zakona, ampak premišljena skrb glede posledic, ki ne bodo le korenito negativno posegle v učni jezik študijskih programov v visokem šolstvu, ampak bodo vidne tako v slovenski družbi, kulturi in ne nazadnje pri splošni rabi slovenskega jezika", je dejala.

Zagovorniki slovenščine zato po njenih besedah želijo razgrniti duhovno obzorje, ki opredeljuje rabo slovenščine na vseh ravneh izobraževalnega, znanstvenega in kulturnega delovanja. Izražanje v lastnem jeziku nas ne zapira svetu, ampak nam odpira svet v srečevanju in sporazumevanju z drugimi in drugačnimi, ki ni le ekonomska, temveč predvsem etična nujnost našega časa, je menila.

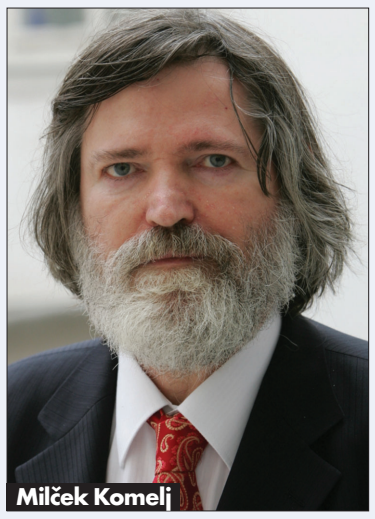
Milček Komelj

Predsednik Slovenske matice Milček Komelj je opozoril, da umetniki na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti odločno nasprotujejo poučevanju v angleškem jeziku. "Predlagana novela slovenskega študenta na slovenski univerzi prisiljuje, da predavanja posluša v angleškem jeziku", pravi in dodaja, da novela sicer določa, da je jezik poučevanja na univerzah slovenski, a dopušča izjeme. "Vendar iz izkušenj vemo, da postane vsaka izjema kmalu pravilo", je dejal.

Predavanja v tujem jeziku na slovenski univerzi so za slovenskega pisatelja iz Trsta akademika Borisa Pahorja, ki je udeležence srečanja nagovoril preko video konference, izraz "hlapčevstva in tudi neke vrste fašizma". Slovencem je očital, da se ne zavedajo, da so skozi zgodovino ohranili svoj jezik, in napovedal, da se bo odrekel akademskemu nazivu, če se bo to zgodilo.

O svojem izkustvu s slovenskim jezikom je udeležence seznanil v Parizu živeči svetovno znani filozof, pisatelj, fotograf in kulturnik Evgen Bavčar, ki je letos prejel nagrado Državljan Evrope. Kot je izpostavil, v Franciji oziroma francoski nobelovci vsi govorijo v maternem jeziku in ne v angleščini. "V Franciji, ki se bori proti pretiranemu vplivu angleškega jezika, to ne bi šlo", je dejal.

V premislek

One pa so vztrajale pri svojem ...

Ko občasno sedem na jutranji vlak, se "oborožim" s svežimi časopisi, da mi čas hitreje mine. Tako sem tudi tisti vroči julij, ko sem se napotil v Benetke. Komaj privlečem iz torbe Primorski, me že s sosednjega sedeža "napadeta" dve mlajši dami. "Pa ste tudi vi Slovenec"? "Da! Kaj pa vidve"? Ne, midve sva Kraševki"! "To ni slabo"! rečem in začnem brati časopis.

Kljub vsemu se je razvil pogovor in dami sta mi na dolgo in široko začeli razlagati, da sta bili na tečaju joge, da ju je joga dobesedno zagrabila, pa da bosta drugo leto med počitnicami odpotovali v Indijo ali kam tja dol, da bi to orientalsko duhovnost bolje spoznali ...

Med pogovorom pa ju le prekinem in vprašam: "Kaj je za vaju joga"? Onidve pa: "Duhovnost s koncentracijo... " Začnem vrtati dalje: "Kaj pa je sploh duhovnost"? Vprašanju sta se začeli izmikati in vsaka po svoje opisuje, da ko tako sedi, ko tako drži roke, ko tako usmeri pogled, ko tako zravna hrbtenico ..., doživlja duhovnost ... Malo me je srbel jezik, pa mimogrede namignem: "Vesta, skoraj vse duhovne poti, in teh je več, se začno pri telesu. Vzhodne tradicije zelo pogosto poudarjajo lotosov položaj. Saj poznata lotosov cvet, če ga ne, pojdita v Šmarješke Toplice, tam v enem od 'bajerjev' (ribnikov) v parku vsako leto cvetijo lotosi. Tudi drža rok, kot tudi nog, simbolično povezuje telo z duhovnimi predstavami. Pri človeku je telo vedno izhodišče in posoda, v katero je zajeto srečanje z božjo resničnostjo. Vesta gospodični: naše telo je orodje, v katerem zazveni Bog. Gotovo vesta, da brez instrumenta ne more zazveneti nobena glasba. Morda se vama zdi čudno, toda naša zavest igra mnogo čistejše na instrument telesa kot na instrument razuma. Naš razum se velikokrat moteče vmešava s svojim zvokom. Dogaja se, da povprečnemu človeku se celo upira, da bi navzven izrazil in tudi telesno pokazal svoje religiozno doživetje. Nekateri celo mislijo, da bi to prizadelo našo intimnost, ki je med nami in Bogom. Danes nismo več vajeni, kot v srednjem veku, ko so v cerkvi držali roke kvišku, celo stokali, jokali in se metali po tleh ... To moramo vedeti, da pa ni rečeno, da mora vse ostati tako, kot je bilo v srednjem veku. Tu je odgovor na vajino jogo, ki jo vidve imata za duhovnost, v resnici pa je to le telesna vaja. Pozabljata pa, da tudi danes "telesno molitev" - stojo, sedenje, klečanje – z lahkoto vključimo v povsem navadna župnijska bogoslužja. To odkrivajta tudi vidve, v domači cerkvi, pa vama ne bo treba iti na Bližnji ali Daljni vzhod, pa še ceneje bo in lepo, ker je to doma!

Ambrož Kodelja

S 3. strani

"Preživeli bomo, če ..."

Tamkajšnji otroci so popolnoma drugačni od naših: se ne pretepajo, vsega se razveselijo, "ko te zagledajo, pritečejo od povsod in ti ponujajo roko, vodo, malo se te bojijo, ker si drugačen, a potem ti stisnejo roko in radovedno pogledajo, če je ostalo kaj beline na njihovi dlani. Ko vidijo, da ti pri 40- 45 stopinjah teče pot s čela, te tolažijo, rekoč, da bo že bolje, ko bo večer in bo hladneje. Poskušajo te naučiti vse, kar znajo. Začutiš njihovo toplino in domačnost". Ob bombnem napadu v neki vasi sta videla, kako morajo ti otroci preživljati včasih večji del dneva skriti v votlinah. Grozno je, da morajo tako dobrosrčni ljudje tako grozljivo trpeti, doživljati množična posilstva – tudi prav male deklice – in umirati. "To je tisto, kar te gane", je dejala Bojana, ki je hkrati naglasila, da je treba nujno kaj narediti zanje, ki nočejo materialne pomoči. Želijo samo to, da bi drugod po svetu izvedeli, kaj se dogaja pri njih, da bi se zaradi tega kaj spremenilo in da bi lahko v miru živeli z otroki, kot jo je prosila neka tamkajšnja mamica.

Pogled Toma Križnarja na reke beguncev, ki preplavljajo naše kraje

Prepričan je, da je to posledica globalizacije. Od nje nimamo samo koristi, ampak tudi zelo resne probleme. Evropa se bo z milijoni beguncev gotovo spremenila. Ta problem je zelo resen in po njegovem bi ga ne smeli reševati politiki, ampak sociologi. V teh krajih ljudje neskončno trpijo. Prav bi bilo, če bi jim tam pomagali, ne pa da oni zapuščajo svoje domove. Zaradi izkoriščevanja kavčuka je v Kongu nekdaj umrlo 10 milijonov prebivalcev, zdaj pa jih je umrlo od 5 do 10 milijonov zaradi koltana, minerala, ki ga rabijo za vse digitalne naprave. Tam razsajajo vojne tudi zaradi tega. Marsikdo bi rad zasedel kraje, kjer se izkopavajo ti minerali. Civilno prebivalstvo pa se mora zaradi teh bojev umakniti v taborišča, kjer so življenjski pogoji nemogoči.

Križnar je mnenja, da moramo prisluhniti tem ljudem, ki prihajajo k nam, moramo jih upoštevati, poslušati njihovo sporočilo. Izvedeti moramo, kaj se pri njih dogaja. Mediji o tem nočejo ali ne morejo poročati, politika pa še manj, ker je vsa podkupljena, je odrezavo povedal Križnar.

Poslušalci so s posnetkov, ki sta jih predvajala gosta, izvedeli za marsikatero zelo bridko in pretresljivo zgodbo. Neka gospa je povedala, kako so jo posilili in topili na njej plastiko, da bi jo ustrahovali in ne bi povedala, kaj se ji je pripetilo. Neka mati je kameri zaupala, kako ni mogla prav nič pomagati svoji štiriletni hčerki, ko so jo posiljevali na polju, medtem ko je sama kuhala večerjo. Bala se je za svoje ostale tri otroke in za to, da ji ne bi požgali koče. V centralni Afriki je res grozno. Med žrtvami je vedno več žensk. V Južnem Sudanu je od 5 do 7 milijonov ljudi ogroženih zaradi lakote. To so res grozljiva dejstva, ki pretresejo vse nas. Žal tudi nekdaj tako humanistična Evropa ne more nič, ker je "sužnja lobijev", je dejal Križnar.

V današnjem svetu je vse negotovo, nismo zaščiteni, terorizem je biznis. Obveščevalne službe, posejane vsepovsod, bogatijo, dobivajo ogromno davkoplačevalskega denarja. Vse se zdi res brezupno, brezizhodno. Zaradi vsega tega je povsem upravičeno, da čutimo neki nemir, strah. A si vendar moramo prizadevati, da bi na kakšen način priskočili na pomoč tem ljudem. Prisluhniti moramo svoji duši. Prav slovenski narod je med najbolj darežljivimi, meni Križnar. Že predsednik Drnovšek, ko je bil že sam bolan, si je prizadeval pomagati tem trpečim ljudstvom. Zdaj nagovarjajo predsednika Boruta Pahorja, da bi jim vrtalno napravo na kakšen način pomagal spraviti skozi Južni Sudan v Nubske gore. S pismom, ki so ga napisali pred štirinajstimi dnevi in ga podpisali tisti, ki dobro poznajo razmere v Afriki, so ga prosili, naj prepriča predsedujoče v EU, da bi posredovali pri ZDA, pa tudi Kitajski, da bi to najbolj ogroženo afriško področje, na katerem živijo staroselci, razglasili za nadnacionalni kulturni park, da bi tujci ne hodili več tja pobijat in pustošit, da bi izkoriščali naravno bogastvo tega kraja, kar delajo islamski fundamentalisti iz Kartuma s podporo EU, Amerike, Kitajske, Rusije in arabske ter afriške lige, je dejal Križnar. Cel svet je proti staroselcem, ker so za nas "necivilizirani, manjvredni". "Če bomo pustili, da iztrebijo ta ljudstva, ki so najbolj ogrožena, bomo uzakonili tak svet, ki bo na koncu tudi nas požrl. Če ne preganjamo tam zla, bo prišlo zlo tudi k nam". Nube mu zmeraj pravijo: "Povej jim, da bodo za našimi otroki prišli vaši na vrsto". Vsi imamo skupnega sovražnika, meni Križnar, to je nori, neobvladljivi arhetip neoliberalizma, ki išče le plen in izplen. Ni jim mar za nadaljnji razvoj, za človeka. Skušajo iz nas napraviti robote, ki buljijo v računalnik in se ne zanimajo za sočloveka. Nube pravijo, da smo rojeni, da žlahtnimo božje delo. Za vse se zahvaljujejo. In take ljudi hočejo uničiti!

Križnar pravi, da moramo poslušati te begunce, ki prihajajo k nam, skušati izvedeti, zakaj so tako jezni, da se razstreljujejo in borijo proti nam, drugače bo vse slabše. Sicer sem prihajajo samo tisti, ki imajo dovolj sredstev, največji reveži ostajajo doma in umirajo. Evropejci moramo nekaj napraviti; preživeli bomo, če bomo pokazali naš človekoljubni obraz, saj je Evropa zibelka humanizma.

Tomo Križnar je svoje izkušnje na popotovanjih po raznih koncih sveta zaupal pisani besedi in filmskemu platnu. Poleg drugega je izšlo kar nekaj njegovih knjižnih izdaj, npr. knjige *O iskanju ljubezni ali z Biciklom okoli sveta* (1989, 1997); *Šambala: z biciklom v Tibet* (1993, 1997), *Mana: z biciklom med Indijanci, potopis od Kalifornije do Paname* (1996); *Nuba: čisti ljudje* (1996), na to je povezan dokumentarni film z Majo Weiss. Njegove *Samotne sledi*, potopisa po Avstraliji in Novi Zelandiji (1994, 1999), in njegovo najnovejšo publikacijo *Nafta in voda* (2012), vrhunsko knjigo, ki je nastajala trideset let, so udeleženci Srečanj pod lipami imeli na voljo v preddverju KCLB. Marsikdo ju je kupil in seveda poprosil Toma Kižnarja in ženo Bojano za podpis. S prijaznostjo in prisrčnostjo, ki jima sije z obraza, sta vsem ustregla.

Kratke

Steletova nagrada za življenjsko delo Stanetu Berniku

Steletovo nagrado za leto 2015 je prejel Stane Bernik za življenjsko delo na področju ohranjanja in popularizacije kulturne dediščine. Steletova priznanja pa je Slovensko konservatorsko društvo v maju podelilo Andrejki Ščukovt, Ireni Vesel ter ekipi, ki so jo sestavljali Alenka Zupan, Vlasta Čobal Sedmak, Andrej Magdič in Gorazd Gerlič. Bernik je bil med ustanovitelji Slovenskega konservatorskega društva in njegov prvi predsednik. S sodelovanjem z nekdanjimi regionalnimi ali medobčinskimi zavodi je postavil temelje več področjem dosedanjega strokovnega dela varstva kulturne dediščine. Kot zunanji sodelavec in promotor dediščine je s svojim raziskovalnim delom pomembno vplival na njeno zaščito in ohranjanje. Po Francetu Steletu in Nacetu Šumiju se je prvi lotil nadrobnega vrednotenja naselbinske krajine in mestnih jeder. Njegove sinteze in načini valorizacije v nekoliko posodobljeni obliki ostajajo temeljna podlaga za vrednotenje naselbinske dediščine še danes. Poleg tega se je več kot štiri desetletja posvečal arhitekturi 20. stoletja. Že leta 1969 je sestavil načela dokumentiranja sodobne arhitekture. Tekoče je spremljal ustvarjanje arhitektov ljubljanske šole za arhitekturo in te ter druge ustvarjalce ovrednotil z razstavami, članki in s prvimi sodobnimi monografijami posameznih arhitektov. Njegova zasluga je tudi celostna ohranitev Plečnikove hiše in ustanovitev tedanjega Arhitekturnega muzeja Ljubljana, ki je pozneje prerasel v Muzej za arhitekturo in oblikovanje. Na področju premične dediščine pa je njegova zasluga ohranitev likovne zbirke Ljubljanske banke, ki jo je dolga leta dopolnjeval kot svetovalec bančne uprave. Poleg tega je slovensko arhitekturo in urbanizem promoviral in uveljavil v nekdanji Jugoslaviji, ko ju je uvrščal ob velika imena in izjemne stvaritve v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu, kjer je bil tudi pedagog, piše v utemeljitvi nagrade. Konservatorka etnologinja Andrejka Ščukovt je Steletovo priznanje prejela za vodenje posegov na Nježni hiši v Jevščku na Kobariškem. Kot piše v utemeljitvi, Ščukovtova že tri desetletja z osebnim zgledom osvešča ljudi. Z uspešno izpeljanimi projekti ter delom in zgledom na terenu omogoča ohranjanje stavb, načinov življenja podeželja z vsemi žlahtnimi elementi nesnovne dediščine ter prenos znanj, s čimer potrjuje kakovost umirjenega bivanja v ohranjenem kulturnem prostoru. Konservatorka arhitektka Irena Vesel je priznanje prejela za koordinacijo konservatorskih posegov, prenovo in predstavitev Plečnikove hiše v Trnovem. Priznanje ji je društvo podelilo za eno najbolj celovitih in kompleksnih prenov zadnjega desetletja, ki je potrdila raznoliko in evropsko primerljivo teoretično ter praktično znanje restavratorstva in konservatorstva domačih strokovnjakov, piše v utemeljitvi.

Alenka Zupan, Vlasta Čobal Sedmak, Andrej Magdič in Gorazd Gerlič pa so priznanje prejeli za vodenje celovite prenove nekdanje minoritske cerkve Marijinega Vnebovzetja v Mariboru. Kot piše v utemeljitvi, je prenova nekdanje minoritske cerkve pomemben gradnik revitalizacije mesta in vzorec za posege ter načine dela pri primerljivih spomenikih v širšem prostoru Slovenije in Evrope.

Pred podelitvijo Steletove nagrade in priznanj so v avli ministrstva za kulturo odprli razstavo o nagrajencih in njihovem delu. Slovensko konservatorsko društvo, ki je bilo ustanovljeno leta 1971, Steletovo nagrado in priznanja podeljuje več kot 20 let. Odličja se imenujejo po nestorju na področju varstva kulturne dediščine na Slovenskem Francetu Steletu.

V Kanalu v parku Pečno skulpture Mihe Brinovca

V Parku Pečno v Kanalu so konec junija odprli razstavo skulptur Mihe Brinovca z naslovom Jaz = narava. Umetnik skulpture ustvarja iz naravnih organskih materialov, ki imajo minimalen vpliv na okolje in s časom razpadejo ter se zlijejo nazaj z okolico. Brinovec se z umetnostjo v naravi (Land Art) ukvarja od leta 2011. Njegove instalacije so dinamične in se spreminjajo z naravnimi vplivi sonca, vetra in dežja. Edino, kar od del trajno ostane, so fotografije.

Z balansiranjem kamnov, ki ga sam imenuje umetnost gravitacije (Gravity Art), se je začel ukvarjati leta 2011. Za instalacije uporablja le naravni kamen, za spajanje ne uporablja lepil ali drugih sredstev. Vse, kar kamne drži skupaj, je zgolj gravitacija. Uravnotežene kamne, ki jih postavlja predvsem ob slovenskih rekah, ujame tudi v fotografski objektiv.

Leta 2015 je balansiranje kamnov v živo predstavil na sejmu South of England show v Londonu, lani jeseni je kot gost sodeloval v Neaplju na letnem srečanju najboljših svetovnih balanserjev kamnov.

Leta 2014 je bil kot edini Slovenec povabljen na enotedenski LandArt bienale Humuspark v Pordenonu, kjer je v mestnem parku ustvarjal skupaj z 20 umetniki in 50 študenti umetnosti. Istega leta se je udeležil še GozdArta 2 v Ribnici, kjer so oblikovali Land Art park poleg muzeja suhe robe. Glavnina njegovih del je sicer do nedavno nastajala v okolici Žovneškega jezera pri Braslovčah, kjer je rojen in kjer je živel do letos. Sedaj ga navdihuje okolica Tolmina. Park Pečno je 600 metrov oddaljen od središča Kanala. V zgornjem razglednem delu parka se v sodelovanju z društvom ljubiteljev vrtnic iz Nove Gorice oblikuje rozarij šipkov, ki samoniklo rastejo v Sloveniji, v spodnjem delu je razstaviščni prostor z malo galerijo ter formavivo.

S 1. strani

Draga širi ...

Družina in družba, jezik in identiteta je naslov drugega predavanja Drage, ki ga bodo v **soboto, 3. septembra,** oblikovali mag. Martina Piko Rustja, Živa Gruden, Suzana Pertot in Martin Maver. Prireditelji želijo s to okroglo mizo preveriti koroške izkušnje, pridobljene na terenu za usidranje slovenske materinščine v novih družinah, analizirati stanje v manjšinskem prostoru v Italiji in ugotoviti, do kakšne mere se slovenščina umika redni uporabi v družini; hkrati pa tudi, kako to vpliva na padec kakovosti jezikovnega znanja pri mladih, na katerega opozarjajo šolniki. Na podlagi skupnega razmišljanja naj bi tako prišli do novih zamisli in pobud za zagotovitev prihodnosti materinščine ter proučili možnost za njihovo uresničenje.

Tatjana Oletič, Marij Maver, Sergij Pahor in Neža Kravos (foto damj@n)

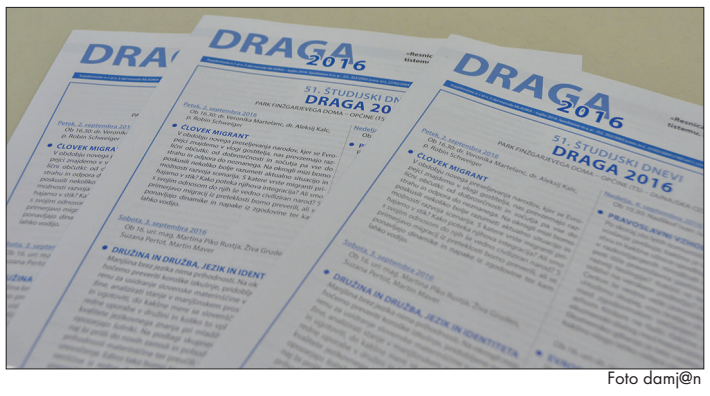

Foto damj@n

Na sobotnem programu je tudi slovesna izročitev pete Peterlinove nagrade: prejemnika na kateri bodo nastopili predsednik prve slovenske vlade Lojze Peterle, sedanji kulturni minister Tršak in svetovalec predsednika republike Boštjan Žekš.

Tako kot navadno je tudi letošnji sklepni **nedeljski program** Drage pester.

Ob 9. uri bo kot vsako leto sveta maša, ki jo bo tokrat daroval nadškof Ivan Jurkovič, vatikanski opazovalec pri OZN v Ženevi. Slovenski vatikanski diplomat in zaradi službenih zadolženosti v pravoslavnih državah izjemen poznavalec tamkajšnjega verskega čutenja bo nato, ob 10.30, spregovoril o stanju duha v ruskem ljudstvu in o tem, kakšne silnice spodbujajo rast nove duhovnosti v razkristjanjenih množicah vzhodne Evrope. Spregovoril bo o poteh, ki jih iščeta pravoslavna pastorala in teologija, ter o ekumenskem dialogu med katolicizmom in pravoslavjem. Glede tega vprašanja so še kako pomenljive in zgovorne besede, ki jih je papež Frančišek izrekel med zgodovinskim srečanjem z moskovskim patriarhom Kirilom na Kubi: "Hodimo skupaj, smo bratje".

Popoldansko, zadnje predavanje letošnjih Študijskih dni (z začetkom ob 16. uri) so prireditelji zaupali dr. Janku Prunku. Z njegovim razmišljanjem, ki bo izhajalo iz 25. obletnice slovenske države, se bo tako idejno sklenil tokratni idejni lok Drage. Prunkovo razglabljanje pa bo obenem priložnost za širše kritično razmišljanje o prihodnosti Evrope, ki je v svoji preteklosti od razsvetljenstva dalje vse bolj zanemarjala presežno naravo človeka: totalitaristični režimi preteklega stoletja so bili naraven rezultat tega odmika, prav tako tudi sedanja podivjana kapitalistična družba, sloneča na hlepenju po profitu. Stara celina – piše na biltenu letošnjih Študijskih dni glede Prunkovega nastopa – se iz krize lahko dvigne z novim duhovnim gibanjem, ki bi moralo sloneti na dveh temeljih, na teološkem (vera, upanje, ljubezen) in na razsvetljenskem (pamet, pravičnost, pogum in mera). Letošnjo Drago so predstavili na tiskovnem srečanju, ki je bilo v prostorih Slovenske prosvete na Donizettijevi. Poleg vsebine septembrskega debatnega foruma je predsednik DSI Sergij Pahor spregovoril tudi o zborniku lanskih Študijskih dni, ki jih že tradicionalno izdaja založba Mladika. Dejal je, da po polstoletni zgodovini ohranja Draga izhodiščne ideje tedanjih utemeljiteljev Študijskih dni. "V teh desetletjih smo sejali upanje, da se bo vendarle kaj spremenilo. In spremenilo se je, saj je po obdobju totalitarizma vendarle zagledala luč naša samostojna Slovenija", je povedal in dodal, da je danes cilj Drage ta, "da bi se postavila proti vse večjemu nezaupanju do slovenske države in njenih institucij, kar postavlja v nevarnost samo narodno zavest. To je kljub vsem problemom, ki jih Slovenija ima, nesprejemljivo".

Predsednik DSI je obenem poudaril tudi to, da je danes poslanstvo Drage širjenje kulture upanja v matično domovino in njeno državotvornost.

Na tiskovnem srečanju je Neža Kravos predstavila petkov program Drage, ki bo nastal v režiji mlajših sil.

Sergij Pahor (foto damj@n)

Knjiga za radovedne in bistre otroke

Mira Sušić: Čudna hiša

Razgibano oblikovana in barvita naslovnica knjige *Čudna hiša* pravljičarke Mire Sušić vzbuja radovednost, prav tako tudi njen naslov. Kje stoji ta čudna, vendar otrokom prijazna hiša in kaj se v njej dogaja? Nobenega preplaha. Čudna hiša je postavljena v urbano okolje, v njej živi Monika Dornik, v njej pa se dogaja marsikaj čudnega: izginjajo svetleči se predmeti, z mize izginjajo orehi, slišati je čudno škrebljanje, na ulici dekletu sledi senca. Dovolj skrivnostnih elementov, da knjiga pritegne pozornost bralcev.

V knjigi, ki je izšla pri ljubljanski založbi *Ekslibris*, je avtorica glede na svoje prejšnje otroške zgodbe in pravljice opravila preskok iz pravljičnega, fantazijskega sveta v realnega. Gre za mestni predel z ulicami, parkom, trgovinami, izložbami, veleblagovnico. V bližini Monikinega doma se razprostira park z grmovjem in drevesi. Glavna junakinja prebiva sama, prav tako kot slavna Pika Nogavička, vendar jo je včasih strah, čeprav je že prerasla otroštvo. Zgodbe so preproste, v njih se prestrašeno dekle zateče po pomoč k policiji, vse pa se lepo in hitro razreši. Skrivnostnost dogajanja omilijo elementi, ki pripovedi povezujejo z živalskim svetom: tudi tu se namreč kot že v prejšnjih zgodbah pojavljajo živali. Prav gotovo ne moremo mimo klasičnih in nagajivih, prikupnih miške in muce, med kradljivkami pa sta v novi vlogi veverička in vrana.

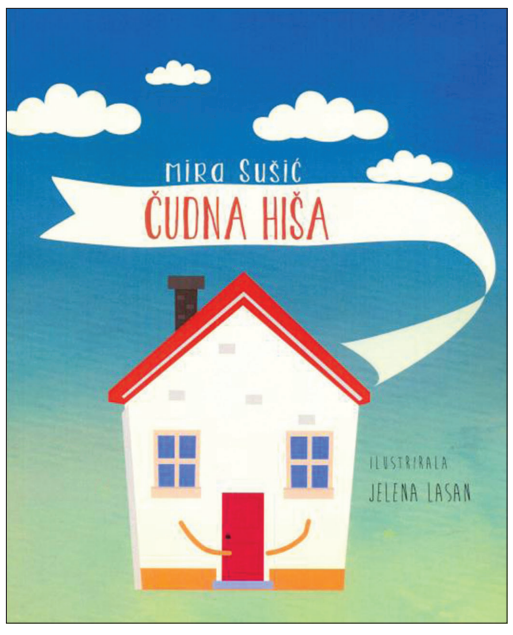

Zgodbe so sodobne, prepričljive - prisotna sta televizija in računalnik - in imajo pridih detektivke. Avtorica, ki ima zelo rada živali, zlasti muce, jih je lepo prepletla z značilnostmi živalskega sveta. To dejstvo jih povezuje z njenimi prejšnjimi knjigami, vendar imajo živali drugačne lastnosti kot običajno, zato zgodbe ne zvenijo didaktično. Slog je realističen, besedišče prečiščeno, tudi zaradi skromnejšega obsega pripovedi je opaziti večjo pozornost do jezika, modernost v metaforiki in rabi retoričnih figur. Tako je ... *vljudni policist... takoj zastavil rafal naslednjih vprašanj, kot bi streljal z brzostrelko.* Drugje beremo ... *veverička je... pristala na mizi kot letalo na pristajalni stezi postajališča.* Zelo nazorno in stvarno se predstavlja oris teme, ki zavija mestne ulice: *Na pročelju hiš se je vlekla lisa svetlobe prižganih luči v stanovanjih in ustvarila šahovnico črnih in belih polj brez premikajočih se figur na gladki ravni ploskvi mestne stavbe.*

Za grafično podobo knjige je poskrbela urednica založbe Jelena Lasan, ki se je tokrat odločila za bolj barvite podobe v prevladujoči zeleni barvi, ki se na naslovnici preliva v modro. Drugje se odtenki umikajo temno rožnati, sivi in rumeno rjavi. Na ilustracijah tokrat v skladu z zgodbami odigravajo pomembno vlogo človeški liki, lik gospodične Monike in policista.

Knjiga za radovedne in bistre deklice in dečke.

Majda Artač Sturman

Srečanje med ministrom Žmavcem in predsednikoma krovnih organizacij

Rokovnik za jesensko delo

Prejšnji teden je bil pred avgustovskim počitniškim obdobjem v Trstu na obisku minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc. Namen njegovega prihoda je bilo srečanje s predsednikoma krovnih organizacij SSO in SKGZ, Walterjem Bandljem in Rudijem Pavšičem. Gostitelj srečanja, ki je bilo v sredo, 27. julija, je bil generalni konzulat v Trstu. Goste je tako ob prihodu sprejela in pozdravila generalna konzulka v Trstu Ingrid Sergaš, ki je tudi uvedla srečanje.

Srečanje je potekalo za zaprtimi vrati. Vsebino pogovora so sogovorniki pojasnili na tiskovni konferenci. Besedo je najprej prevzel minister Žmavc, ki se je zahvalil generalni konzulki za koordinacijo srečanja. Ob tem je pojasnil, da je bil glavni namen poletnega soočenja pregled dela, ki je bilo opravljeno na osi med Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) in slovensko narodno skupnostjo v Italiji, ter postavitev okvirnih smernic za delo, ki bo sledilo v jesenskih mesecih in v naslednji sezoni. Žmavc je tako omenil vzpostavitev in delovanje Tržaškega knjižnega središča na Oberdankovem trgu v Trstu kot uspešen projekt, ki je v tem letu zaživel v polnosti. Gre za projekt, ki prinaša vsebino in ki je privlačen tudi za mlade. V prihdonosti pa bo, po besedah ministra, še naprej zelo pomembna tema regijski razvoj.

Rudi Pavšič, Gorazd Žmavc, Walter Bandelj in Ingrid Sergaš (foto damj@n)

Manjšine so po njegovem mnenju pri tem ključnega pomena. Minister je namreč posebej izpostavil čezmejni regijski razvoj in hkratno odpiranje sosedom. Tako lahko pride v lažji obliki do stika med matico in slovenskimi manjšinami zunaj meja. Čim bolj so odprte meje, tem bolj je velika Slovenija, je ob tem še dejal minister. Jeseni in pozimi bodo po zdajšnjih namerah sledila redna srečanja, na katerih bodo tudi natančneje opredelili teme delovanja. Na sestanku prejšnji teden so nekatere od teh tem vsekakor že nakazali. Pozornost je bila namenjena na primer Slovencem v videmski pokrajini. Govor je bil o dvojezični šoli v Špetru, o utrditvi in polnem zagonu trijezičnega šolstva, ki vključuje tudi slovenščino, v Kanalski dolini, in o položaju v Reziji. Sogovorniki so nazadnje načeli temo ovrednotenja teritorija in vloge, ki jo ima pri tem Kmečka zveza. Govor je bil tudi o novem srečanju s kmetijskim ministrom Dejanom Židanom.

Predsednika Pavšič in Bandelj sta najprej omenila sodelovanje med obema krovnima organizacijama, ki je po njunem mnenju zelo plodno. Med pomembnejšimi temami je bila še vroča politična jesen, ki bo z reformo krajevnih uprav in z novim volilnim zakonom potencialno močno oklestila slovensko zastopanost v institucionalnih organih. Tukaj gre izpostaviti različno gledanje na ti dve temi, ki ga imajo krovni organizaciji in dežela oziroma vidni zastopniki zdajšnje deželne uprave. Govorimo predvsem o učinkih, ki jih bodo imele te reforme na slovensko narodno skupnost. Krovni organizaciji sta do reform skeptični, predsednica Serracchianijeva pa je že večkrat poudarila, da po njenem mnenju medobčinske zveze ne zmanjšujejo nivoja zaščite in da Italicum ponuja možnost izvolitve slovenskega zastopnika. Minister Žmavc je dejal, da bodo opozorili italijanske oblasti na ohranjanje pridobljenega nivoja zaščite in da je čas za izboljšanje reform tudi v času implementacije zakonov.

kil

Začetek del v ul. Carducci v Trstu

Začela so se obnovitvena dela v nekdanjem osrednjem sedežu predsedstva Dežele Furlanije Julijske krajine v ulici Carducci v Trstu. Prazno, šestnadstropno palačo, ki gleda tudi na Hrenovo ulico, bodo za 2,3 milijona evrov preuredili v nov sedež direkcij za infrastrukturo in okolje. Ti dve zdaj domujeta v ulici Giulia, a tamkajšnji prostori so po besedah deželne odbornice za infrastrukturo in prostor Mariograzio Santoro neustrezni in dotrajani.

Odbornici Santoro in Vito

"Preureditev palače v ulici Carducci je smotrna z več vidikov", je povedala odbornica in pri tem naštela središčno lego, odlično povezavo s potniškim prometom in neposredno bližino deželnega sveta. "Odločitev, da dve direkciji preselimo v ta zgodovinski sedež deželne uprave, se tudi ujema z usmeritvijo deželne vlade, ki spodbuja poselitev mestnih središč. Do nedavnega je veljalo prepričanje, da je treba javne urade pomakniti na obrobje, kar pa je privedlo predvsem do nepotrebnega povečanja prometa in mobilnosti ljudi", je dodala Santorova. Dela v ulici Carducci naj bi se po napovedih končala v 180 dneh, vselitev osebja pa naj bi bila možna že januarja prihodnje leto. Kot sta med nedavnim ogledom poudarili Santorova in deželna odbornica za okolje Sara Vito, je obnova prostorov v režiji tehničnih izvedencev Dežele, s čimer so stroški bistveno nižji. Zunanjim izvajalcem so zaupali edinole izvedbo inštalacijskih del. Glede teh sta Santorova in Vitova povedali, da bo v središču pozornosti energetska varčnost, saj bodo po vsem poslopju namestili izključno svetleče diode oz. led žarnice. Palača v ulici Carducci je bila osrednji sedež Dežele Furlanije Julijske krajine od leta 1969 do 1991 in zatem še med letoma 2003 in 2008 med obnavljanjem zdajšnjega sedeža na Trgu Unita'. / ARC/PV

V kratkem poletni seminar Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta

V Šmarjeških Toplicah se bo oglašalo petje naših pevcev

Tudi letos bo Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta priredila tradicionalni poletni seminar za pevce, organiste in zborovodje. Udeleženci se bodo zbrali v nedeljo, 7. avgusta, v Šmarjeških Toplicah na Dolenjskem, kjer bodo ostali do sobote, 13. avgusta, ko se bodo v popoldanskih urah vrnili domov. Po ustaljeni praksi bodo pevci v jutranjih urah imeli pevske vaje. Jedro udeležencev poletnega seminarja sestavljajo člani Združenega zbora Zveze, ki med letom vadijo in nastopajo pod vodstvom Edija Raceta. Zato bodo pesmi, ki se jih bodo naučili med seminarjem, lahko izvajali med letom. Sakralni program bodo predelali pod vodstvom prof. Damijane Božič Močnik, medtem ko bo prof. Hilarij Lavrenčič iz Doberdoba vadil posvetne pesmi. Istočasno bo potekal tudi tečaj za organiste, ki ga že več let vodi ljubljanski stolni organist Gregor Klančič, medtem ko bodo prisotni otroci zaposleni z raznimi delavnicami.

Hilarij Lavrenčič

Arhivski posnetek z lanskega seminarja ZCPZ v Rogaški Slatini

Popoldanske ure poletnega seminarja pa bodo namenjene oddihu, sprehodom v naravo, kopanju, a tudi ogledom kulturnih in verskih zanimivosti, ki jih v širši okolici Šmarjeških Toplic ne manjka.

Kar bodo udeleženci vadili med tednom, bodo predstavili zadnja dva večera, med zahvalno mašo v petek, 12. avgusta, ko bodo zapeli sakralni del programa, in po njej v hotelu, ko bodo prisotnim ponudili še ostali, posvetni del programa.

V deželnem svetu še razstava ob 90-letnici tržaškega fotokrožka

"Madžarski cirkus" Umberta Vittorija

Estetska teorija se ni še zedinila o tem, ali je fotografija umetnost ali zgolj medij, izrazno sredstvo za družinsko arhiviranje, za časnikarsko reportažo ali dokumentacijo in, danes, za objavljanje lastne samopodobe v mreži. O tej nedorečenosti pričajo tudi znameniti kritiški zapisi Susan Sontag ali Rolanda Barthesa, saj marsikdaj, ob pogledu na posebno vzburljiv ali uspel posnetek, le stežka lahko določimo, ali gre za "umetniško", "profesionalno" ali "amatersko" delo.

Te misli nam rojijo tudi ob obisku razstave *Magyar Cirkus* nestorja tržaškega fotografskega krožka Circolo fotografico triestino (CFT), Umberta Vittorija, ki bo še cel avgust odprta vsak torek, od 18. do 20. ure, na društvenem sedežu v ul. Zovenzoni 4 (med Ljudskim vrtom in drevoredom 20. septembra). Še vedno svež osemdesetletnik, z duhom šestnajstletnika, je še kar dejaven, zadnja leta se posveča temeljitemu arhiviranju več kot 60 let trajajoče dejavnosti. Kot je sam pripovedoval, sredi kiklopskega dela za digitalizacijo, ki mu ni videti konca, je naletel na film iz daljnega 31. maja 1966, ki dokumentira prihod legendarne Moire Orfei z njenim "madžarskim cirkusom" v Trst. Kot tehnik občinskega podjetja je takrat imel nalogo, da vzpostavi vodno povezavo za cirkus; "oborožen" s svojo kamero je posnel težavno postavljanje in rojevanje magične cirkuške "gobe". Predsednica CFT Alida Cartagine, ki ga je predstavila, je pripomnila, da smo tu daleč od bleščečega sveta, ki se izgori v poldrugi uri špektakla. Mladi Vittori se je takoj znašel sredi urejenega vrveža cirkusantov, ki bijejo v zemljo železne kole, na katere bodo nategnili vrvi ogromnega šotora, utrujenih obrazov akrobatov in pritlikavih klovnov, saj so bili vsi angažirani pri tem težkem delu.

Drugi govorec na odprtju, fotografski tovariš Umberto Laureni, pa je spomnil na znane portrete Augusta Sanderja, ki je naslikal zakulisje kölnskega cirkusa v 20. letih nacistične Nemčije. Tudi Vittori je s svojo prirojeno občutljivostjo in radovednostjo registriral obrobne protagoniste, ki navadno ostajajo v senci reflektorjev, skupaj z Moiro Orfei, v vsem njenem sijaju. Laureni se je v imenu društva San Rocco Futura, ki združuje kopališčnike miljskega kopališča S. Rocco, zahvalil Vittoriju za dolgoletno "reportersko" dokumentiranje družabnega življenja v kopališču. V dolgi karieri je omenjenemu fotografu uspelo ujeti številne majhne dragocene trenutke iz raznih okolij, kjer mu je bilo dano živeti. O tem priča tudi njegovih več kot 40 osebnih razstav.

Kdor si bo ogledal razstavo, bo lahko začutil njegovo neposrednost in empatijo do sočloveka. Vse fotografije so izrazito črno-bele in ujamejo duha časa: starejši Tržačani bodo spoznali nekdanjo ploščad za cirkus na koncu ulice Sv. Marka, kjer je danes veleblagovnica PAM. Tudi to je odlika fotografije, da nevsiljivo vrača utrinke in relikte preteklosti v sodobnost. Neslučajno naslikani Umberto Vittori (letnik 1928) prešerno drži v rokah kupon s popustom za vstopnico Cirkusa Mirande Orfei, ki se te dni mudi v naših krajih.

1925 - več kot 90 let dejavnosti tržaškega CFT

Pred dnevi so v uglednih razstavnih prostorih Deželnega sveta na Oberdankovem trgu odprli veliko pregledno razstavo starejših in mlajših članov Tržaškega fotografskega krožka, najstarejšega v FJK in enega najstarejših v državi. Predsednica Alida in podpredsednik krožka Paolo Cartagine sta poskrbela za izbor fotografij in tudi za izdajo lepega kataloga, ki je izšel v sozaložništvu Deželnega sveta FJK, CFT in ob pokroviteljstvu tržaškega centra Unesco. Ob omenjenih predstavnikih krožka so se odprtja udeležili še ugledni predstavniki dežele, predsednik in podpredsednik deželnega sveta Franco Iacop in Igor Gabrovec, predsednica Debora Serracchiani in tržaški svetnik Massimiliano Edera, ki skrbi za razstave v deželnem svetu.

Zgodovinski pregled je posvečen dobi od druge polovice 40. do 70. let: posnetki prvih občinskih volitev in manifestacij pod anglo-ameriško upravo so Vittorijevi. Vittorio Buzzi je avtor naslovnice in še drugih poetičnih podob iz tistega časa. Ermanno Comar pa občutljiv izdelovalec izrezov mestnega življenja, igranja mladih po starih in novih rajonih. Pomenljiv je njegov dokument s protibasaglievskim napisom in eden redkih o slovenski prisotnosti, 2. pokal kolesarske dirke po Lonjerju maja 1968. V. Buzzi je ujel portrete s tržaških gostovanj velikih odrskih zvezd, kot so Buazzelli, Bosetti, Fo, Ottavia Piccolo. Zanimivi so še posnetki o tržaškem Krasu Ferruccia Crovatta: nabrežinski kamnolomi, kontovelsko pokopališče, Križ. Od starejših bi omenil še znanega Tullia Stravisija in Carmen Crepaz.

Mlajši člani fotokrožka pa predstavljajo podobe sodobnega Trsta (velike križarske ladje in nabrežje Alide Cartagine), poklone umetnosti, kot tržaškemu Libertyju oz. scenografski delavnici opernega gledališča Verdi (Luciano Dubs, Estella Levi, Rocco Colavito, Paolo Nigido, Giulia Zuccheri). Ne nazadnje je zanimiv vpogled v "multietnični Trst", ki ga prispevajo Marco in Paolo Cartagine, Massimiliano Waiglen, Emanuele Vespa. Ostali avtorji, v upanju, da nismo koga pozabili, so še: Alessandro Rosani, Gualtiero Tujach, Olga Micol, Paolo Bullo, Ernesto Petronio, Lucia Crepaldi, Andrea Fiorino, Emanuela Dossi, Cristiana Cappucci, Luca Cassano, Paolo Pitacco, Barbara Tognon in Arianna Simcic.

Razstava bo na ogled do 15. septembra ob uradnih urah deželnega sveta, od ponedeljka do četrtka od 9.30 do 12.30 in od 14.30 do 16.30, v petek od 9.30 do 13. ure. Za informacije: www. circolofotografico-triestino. it, tel. 388.8836826, email cft-trieste @libero. it.

Davorin Devetak

POGOVOR Franc Biancuzzi, predsednik svetoivanskega društva Marij Kogoj

Izredno pozorni smo na kakovost ponujenih kulturnih dejavnosti

Svojčas smo začeli z nizom pogovorov, v katerih so predstavniki društev, včlanjenih v Slovensko prosveto, spregovorili o svojem delovanju. Po daljšem premoru se spet oglašamo z enim izmed pomembnih narodnokulturnih dejavnikov v mestu, točneje z društvom Marij Kogoj pri Sv. Ivanu. Na pogovor smo povabili njegovega predsednika Franca Biancuzzija.

Kako bi našim bralcem predstavili delovanje svetoivanskega društva Marij Kogoj? Katere so njegove značilnosti?

Društvo Marij Kogoj ima svoj sedež v prostorih Marijinega doma na ul. Brandesia pri Sv. Ivanu v Trstu. V društvu organiziramo različne dejavnosti, ki jih prirejamo v dvorani svetoivanskega Marijinega doma in na katere so vabljeni vsi pripadniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. V društvu smo si zastavili cilj, in to je postala že naša prava tradicija, da organiziramo samostojno ali v soorganizaciji, npr. s Slovensko Prosveto – Trst ali z Zvezo cerkvenih pevskih zborov v Trstu kakovostne zborovske koncerte v naši domači župnijski cerkvi Sv. Ivana. Posebno pozornost namenjamo tudi mlajšim generacijam, saj vsako leto samostojno ali v sodelovanju s svetoivanskimi šolskimi sestrami obogatimo društveno delovanje z zanimivimi delavnicami za otroke različnih starosti.

Ali bi nam lahko podali sintezo delovanja v zadnjih dveh sezonah? Kaj pa načrtujete za prihodnjo?

V sklopu delovanja društva smo priredili kakovostne prireditve, koncerte in še marsikaj, kar smo ponudili naši publiki, tako članom kot tudi nečlanom. V naši režiji so na primer nastopili priznani pevski zbor Consortium musicum iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Gregorja Klančiča, vokalna skupina La Rosa dei venti in komorni zbor Ave. V februarju 2016 smo imeli v gosteh v župnijski cerkvi Komorni zbor Dekor iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Sebastjana Vrhovnika, nato tudi ljubljanski Akademski pevski zbor Tone Tomšič, ki ga vodi Jerica Gregorc Bukovec. Naše društvo prireja tudi proslave ob dnevu slovenske kulture in ob dnevu žena.

Velikega simbolnega naboja je bil dogodek, ki smo ga imeli 18. junija letos. Takrat smo v Marijinem domu pri Sv. Ivanu kot društvo Marij Kogoj priredili slovesno poimenovanje dvorane Marijinega doma pri Sv. Ivanu po pokojni zaslužni Svetoivančanki, gospe Marti Požar. Nastopila je otroška folklorna skupina OŠ Fran Milčinski, ki jo vodi Ljuba Leghissa. Na harmoniko je igrala Lučka Križmančič. Nastop sta popestrila tudi profesorja Maurizio Marchesich (harmonika) in Aljoša Starc (klavir).

Naše društvo prireja tudi delavnice za otroke: ti so na primer s starši pripravljali jaslice v stari svetoivanski cerkvici sv. Janeza in Pelagija, poskrbeli so tudi za oljčne vejice na cvetno nedeljo; prisrčna je bila tudi delavnica za pripravo "krancljev" ob praznovanju farnega zavetnika sv. Ivana.

V naslednji sezoni 2016 – 2017 se bomo z našo zvesto publiko srečali v božičnem času, tako v dvorani Marijinega doma kot tudi v župnijski cerkvi s tradicionalnim koncertom v januarju. Organizirali bomo nato prireditev ob dnevu slovenske kulture ter celovečerni koncert in prireditev ob praznovanju farnega zavetnika sv. Ivana. Seveda so tudi za to sezono v načrtu različne delavnice za najmlajše.

Kdaj je društvo nastalo in kateri so bili vzgibi za njegovo ustanovitev?

Zamisel in želje po ustanovitvi društva, ki bi zaobjelo in ovrednotilo kulturne in rekreacijske dejavnosti slovenske župnijske skupnosti pri Sv. Ivanu v Trstu, so se porodile med nekaterimi pripadniki omenjene skupnosti že kar nekaj let, preden smo dejansko uresničili dejanje pravne ustanovitve društva. Društvo Marij Kogoj je bilo uradno ustanovljeno in registrirano leta 2005. Prva predsednica Maja Brajkovič si je prizadevala v sodelovanju z vsemi pripadniki upravnega odbora, da bi društvo zaživelo in dobilo tisto mesto, ki mu pripada v sklopu dejavnosti na glavnem sedežu Marijinega doma ter v sami krajevni župnijski cerkvi. Naslednja predsednica društva je bila Katja Pasarit, ki je s svojo požrtvovalnostjo in z veseljem do društvenega delovanja vodila s pomočjo celotnega upravnega odbora k vedno boljši ponudbi ter k poglabljanju kakovosti tako koncertov kot organiziranih prireditev. Sledil sem podpisani, Franc Biancuzzi, ki sem prevzel vodstvo društva z navdušenjem in ljubeznijo do rojstnega kraja, v katerem še danes živim.

V statutu beremo, da društvo "spodbuja, organizira in izvaja kulturne pobude v duhu katoliškega pojmovanja življenja, vključno z rekreativnimi in športnimi dejavnostmi": kaj to pravzaprav pomeni?

V našem društvu smo pri načrtovanju sezone izredno pozorni na kakovost ponujenih kulturnih dejavnosti. Veliko pozornost smo vedno namenili potrebam naše krajevne narodnostne skupnosti v povezavi s pastoralnim delom v okviru svetoivanske župnije. V tem duhu smo v društvu izdali knjigo Rožmarin in roženkraut, v kateri pride do izraza tako zgodovinskodružbeni oris naše domače okolice kot seveda tudi verski element. Odprti smo za vse vrste dejavnosti in pobud, ki lahko pomagajo našim ljudem pri prijateljskem druženju ter pri aktivnem načrtovanju in kakovostnem življenju. Iz leta v leto ciljamo na izboljšanje ponudbe, da bo vedno bolj odgovarjala potrebam naših ljudi ter da bo postopoma postala pravo ogledalo nas samih, s katerim se lahko ponosno predstavimo širši javnosti.

Kako se delovanje društva povezuje z življenjem krajevne župnije in s krajevnim slovenskim šolskim polom, zlasti na ul. Caravaggio?

V društvu Marij Kogoj želimo imeti prav poseben stik z območjem, v katerem delujemo, in sicer pri Sv. Ivanu. V sodelovanju s krajevno večstopenjsko šolo s slovenskim učnim jezikom Vladimirja Bartola smo že večkrat organizirali prireditve in proslave. Tesna povezava z domačimi šolami nam veliko pomeni, saj predstavlja sodelovanje z otroki, mladimi, njihovimi družinami ter ne nazadnje z učitelji in profesorji bogat kisik, ki nam daje energijo in upanje za nadaljnje delo. Prav tako je za naše delovanje izrednega pomena tudi krajevna župnija Sv. Ivana. Tudi z župnijo tesno sodelujemo, in sicer z našim dušnim pastirjem, gospodom Milanom Nemacem, ter s katehisti in šolskimi sestrami, kot tudi z otroki in njihovimi družinami, ki zahajajo vanjo in ki se ob božji besedi vzgajajo in srečujejo.

Prav tako je v statutu zapisano, da v društvu delujeta dve sekciji, "Zbor Marij Kogoj, ki skrbi bodisi za poživitev verskih obredov kot tudi za raznovrstna glasbena srečanja, revije ali tekmovanja, ter Sklad Marta Požar, ki skrbi za zbiranje, hranjenje in restavriranje slovenskih narodnih noš iz Trsta ter za vsakršno kulturno dejavnost v tej zvezi". Ali bi lahko razčlenili delovanje obeh sekcij?

Že dolga leta pri Sv. Ivanu deluje mešani pevski zbor Marij Kogoj. Pod vodstvom Nade Žerjal je zbor dosegal lepe uspehe, za njo je vodstvo zbora prevzel Aleksander Žerjal, zdaj pa ga vodi Ivan Žerjal. Primarna dejavnost zbora je sodelovanje pri liturgiji, poleg tega pa je prisoten tudi pri drugih krajevnih pobudah. Želeti si je, da bi se pevcem pridružili novi, mladi glasovi, saj bi se na ta način gotovo še dvignila kakovost zborovega dela in njegov doprinos k izražanju naše samobitnosti ter prisotnosti v tem prostoru.

Tudi Sklad Marta Požar je osnovan z namenom, da omogoča zbiranje in hranjenje slovenske materialne kulturne dediščine, ki jo ob raznih krajevnih priložnostih nudi v uporabo tako za kulturne kot za etnološke in zgodovinske prireditve.

Kdaj si postal predsednik društva in kaj ti pomeni ta družbeni angažma? Znan si tudi po tem, da si lep del samega sebe daroval Slovenski zamejski skavtski organizaciji ...

Za predsednika društva Marij Kogoj sem bil izvoljen v oktobru l. 2011. Redni občni zbor društva je izvolil v upravni odbor še Majo Brajkovič (podpredsednica), Saro Čok (tajnica), Evo Fičur (blagajničarka) in Boži Kocjančič (odbornica). To funkcijo sem sprejel z veseljem, v smislu služenja domačemu kraju pri Sv. Ivanu, kjer sem se rodil, kjer sem doraščal in kjer živim še danes s svojo družino. Skupaj z ženo Ano Fajdiga imava tri otroke, Kristjana, Davida in Luko.

V upravnem odboru se počutim izredno lepo, uspelo nam je ustvariti odlične pogoje za načrtovanje dejavnosti, za medsebojne pogovore, za konfrontacijo idej in želja vsakega izmed nas. V društvu poteka med nami sproščeno timsko delo, kar prav gotovo pripomore k uresničitvi vseh zastavljenih ciljev. Skratka, služenje v društvu Marij Kogoj mi je bilo vedno prijetno in mi tudi v tem trenutku veliko pomeni. Zahvaljujem se odbornicam ter članicam in članom, ki mi dajejo veliko energije in idej. Pogovori v društvu in z ljudmi so prav gotovo najboljša pot za naprej.

V Slovenski zamejski skavtski organizaciji sem bil aktiven kot skavtski voditelj do leta 2008. Imel sem različne funkcije in odgovornosti. Bil sem deželni načelnik SZSO dva mandata, vse do leta 2008. V Slovenski zamejski skavtski organizaciji sem doraščal. Pri skavtih sem se veliko naučil in veliko doživel. Stil skavtskega služenja bom nosil v sebi celo življenje, saj je postal del moje osebnosti in ga izžarevam v kateri koli dejavnosti, tako službeni kot prostovoljni ali rekreativni.

Igor Gregori

> *Iz leta v leto ciljamo k izboljšanju ponudbe, da bo vedno bolj odgovarjala potrebam naših ljudi ter da bo postopoma postala pravo ogledalo nas samih in s katerim se lahko ponosno predstavimo širši javnosti*

Obvestila

Sveta vrata v svetišču Marije Vnebovzete na Repentabru bodo odprta od 7. do 15. avgusta; zvrstile se bodo naslednje pobožnosti: nedelja, 7.8., ob 17. uri, slovesno odprtje Svetih vrat z evharističnim bogoslužjem; ponedeljek, 8.8., romanje za vernike repentabrske in sosednjih župnij: zbiranje pri kapelici na Poklonu, ob 19.30 procesija z lučkami do svetišča, prestop Svetih vrat in sv. maša; sreda, 10.8., romanje za starejše in bolnike: zbiranje na Tabru pod lipami, ob 17. uri sprevod s prestopom Svetih vrat in sv. maša z bolniškim maziljenjem, prijateljsko druženje; petek, 12.8., romanje za vse slovenske župnije in župnijska občestva tržaške škofije: zbiranje pri kapelici na Polklonu, ob 19.30 procesija z lučkami do svetišča, prestop Svetih vrat in sv. maša; sobota, 13.8., popoldne pobožnost za mlade. Ob 20. uri začetek štiridnevnega slavja Velikega šmarna z odprtjem razstave Edija Žerjala.

Tržaški urad Sveta slovenskih organizacij bo zaprt zaradi dopusta od 8. do 26. avgusta 2016.

NŠK (ul. San Francesco 20) je do 26. avgusta 2016 odprta s poletnim urnikom, in sicer v ponedeljek, sredo in petek od 8. do16. ure, v torek in četrtek od 10. do 18. ure; zaradi dopusta bo zaprta od 15. do 19. avgusta.

Oddelek za mlade bralce je odprt v ponedeljek od 9. do 14. ure, v torek od 12. do18. ure, v sredo od 9. do 17. ure, v četrtek od 12. do 18. ure, v petek od 9. do 14. ure; zaprt bo od 1. do 19. avgusta;

Odsek za zgodovino in etnografijo: obisk po predhodnem dogovoru; zaprt bo od 8. do 19. avgusta.

Darovi

V spomin na gospo Magdo Kravos vd. Biancuzzi darujeta Nino in Mirjana Parovel 20 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco pri Sv. Ivanu.

V spomin na prof. Nedo Abram Jevnikar darujeta v sklad za Nagrado Nadja Maganja, ki ga upravlja Skupnost sv. Egidija v Trstu, Mirella Urdih Merku' 50 evrov in Ljuba Smotlak 30 evrov.

V spomin na Anamarijo Volk Zlobec daruje Ljuba Smotlak 40 evrov za otroško revijo Pastirček.

Za Slovensko Vincencijevo konferenco daruje Ljuba Smotlak 30 evrov.

V spomin na prof. Nedo Abram Jevnikar in gospo Magdo Kravos Biancuzzi darujeta Majda Cibic in Sandi Cergol 50 evrov za svetoivansko Vincencijevo konferenco.

V spomin na gospo Olivijo Šturman, prof. Nedo Jevnikar in gospo Magdo Biancuzzi daruje Ivica Švab 50 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco.

V spomin na drago Magdo Kravos Biancuzzi daruje za svetoivanski Marijin dom 50 evrov Miranda Bajc Berdon.

V spomin na cenjeno gospo Magdo Biancuzzi darujeta Magdy in Grazia Baretto 25 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

Čestitke

Pred nekaj dnevi je praznovala 93. rojstni dan draga **Nada Martelanc**, naša dolgoletna zaslužna odbornica, ki nam je še vedno blizu in nas podpira; želimo ji zdravja, dobrega počutja in da bi bila še dolgo tako polna zanimanj in zavzemanja, vsi pri Vincencijevi konferenci.

Na plaži v Sesljanskem zalivu

Poletne pravljice

Oddelek za mlade bralce Narodne in študijske knjižnice je najmlajšim namenil posebno poletno pozornost, in sicer prave pravljične urice, vendar ne v prostorih Narodnega doma, v katerih se vrstijo med letom, ampak na plaži ob morju v Sesljanu. Zamisel je podprla tudi občina Devin-Nabrežina, ki je nagovorila upravitelje sesljanske plaže, da so lahko pri Castelreggiu, v petek, 29. julija, priredili prvo srečanje s pravljico pod naslovom *Pravljice pod senčnikom*. Knjižničarka Ivana Soban je lepi skupinici otrok pripovedovala oz. brala pravljico o Gusarju Bertu, ki sta jo napisala znana nemška ilustratorja in pisca otroških knjig Ingrid in Dieter Schubert, ki sicer že vrsto let živita in ustvarjata v Amsterdamu. Lepo je bilo opazovati obrazke prisotnih otrok, ki so pozorno prisluhnili pravljici in nato tudi ob sodelovanju bolj izkušenih izdelali spominček. Glavna tema je bilo seveda morje, a tudi gusarski motiv je nudil kar nekaj izhodišč mladim ustvarjalcem.

Zamisel je, kot kaže, uspešna in tudi po mnenju prisotnih staršev, pomeni lepo, poučno in obenem zabavno dopolnitev poletnega časa, ko se otroci kaj radi dolgočasijo.

Podobna branja, z možnostjo izposoje knjig, ki jih knjižničarka pripelje s seboj, si bodo v Sesljanu sledila še v petek, 5., in 26. avgusta ter še 2. septembra.

Najmlajši skavti SZSO iz Gorice so taborili v Lokavcu

Goriški volčiči in volkuljice v čarovniškem svetu

Najmlajši člani Slovenske zamejske skavtske organizacije iz Gorice so se že vrnili s poletnega tabora. Volčiči in volkuljice so se na šestdevno pustolovščino v Lokavec odpeljali s perona 9 in 3/4 v družbi Harryja Potterja in njegovih prijateljev. Ko so prišli na Bradavičarko, šolo za čarovnike in čarovnice, so spoznali, da jim preti velika nevarnost: zlobni Mrlakenstain hoče nadvladati čarovniškemu svetu. Zato so volčiči sklenili, da bodo Harryju in drugim pomagali premagati hudobnega čarovnika. Da bi odgnali zlo, so morali najti t. i. Horkrukse, predmete, v katere je Mrlakenstain skril svojo hudobijo, in jih uničiti. Za to so seveda potrebovali veliko veščin, sposobnosti in znanja, ki so jih pridobivali na Bradavičarki. Spoznali so lovske navade, kovaško veščino, stare navade domačinov, vrste rastlin, ki jih obkrožajo, osnove prve pomoči, različne vozle, naučili so se novih pesmi, pridobili so si izkušnje z obdelavo lesa... Izurili so se tudi v raznih igrah, značilnih za čarovniški svet. S pomočjo nekaterih namigov so bili junaki zgodbe, ki se je dogajala od 12. do 17. julija, vedno bliže temu, da bodo premagali zlobneža in njegove pajdaše. Ko so bili že samo korak od zmage, jih je zlobni čarovnik presenetil in jih sredi noči opozoril, da jih bo napadel. Pogumni volčiči in volkuljice so zato morali zbrati dovolj urokov in zavarovati šolo. Naslednjega dne pa so Mrlakenstain in njegovi pristaši le prišli na šolsko posestvo in napovedali boj. Mladi skavti so se z vsemi svojimi močmi borili proti zlobnežem: najprej so se pomerili v poligonu, nato še v znani čarovniški igri: quiddichu. Naposled so volčiči in volkuljice zmagali in izgnali hudobijo in zlo iz čarovniškega sveta.

Na taboru seveda ni manjkalo tabornih ognjev, skavtskih pesmi in prijetnega druženja s prijatelji, kar bo še dolgo časa ostalo v spominu vseh udeležencev.

Boj z aidsom še zdaleč ni končan

Na leto 2,5 milijona novih okužb s hivom

Z virusom hiv se vsako leto še vedno okuži okoli 2,5 milijona ljudi, je pokazala objavljena globalna študija o aidsu. Po rekordnih 3,3 milijona okužbah v letu 1997 je število novih okužb zdaj stabilno, ugotavljajo avtorji študije.

Raziskava, ki je bila objavljena v Durbanu, kjer je potekala 21. mednarodna konferenca o aidsu, opozarja na počasen napredek pri zmanjševanju števila novih okužb. Direktor londonske šole za higieno in tropsko medicino ter ustanovni izvršni direktor Unaidsa Peter Piot je dejal, da je ta številka skrb vzbujajoča in pomeni, da boj z aidsom še ni končan.

"Nove okužbe s hivom so verjetno najbolj skrb vzbujajoč dejavnik, ki je bil objavljen na tej konferenci", je dodal Piot. Razmere bi se lahko še poslabšale zaradi pomanjkanja sredstev za programe za boj proti aidsu in financiranje zdravil.

"V letu 2015 je financiranje padlo pod raven v letu 2014 in v številnih državah z nizkimi prihodki so sredstva za zdravstvo pičla in po pričakovanjih bodo rasla počasi, če sploh", je opozorila glavna avtorica študije Haidong Wang z Inštituta za meritve in vrednotenje v zdravstvu (IHME) na Univerzi Washington v Seattlu.

Direktor IHME Christopher Murray je dejal, da se bodo morale vlade in mednarodne organizacije močno potruditi, če bodo želele zbrati 33 milijard evrov, ki jih bodo potrebovali vsako leto za izpolnitev zastavljenega cilja - izkoreninjenje aidsa do leta 2030.

Danes na svetu živi okoli 38,8 milijona ljudi z virusom, ki povzroča aids. Življenjska doba okuženih se je močno podaljšala zaradi protiretrovirusnih zdravil, ki pa so draga in imajo lahko stranske učinke. Število umrlih zaradi aidsa se je z rekordnih 1,8 milijona v letu 2005 zmanjšalo na 1,2 milijona v lanskem letu.

ISTRSKI PRIIMKI (4)

BABIČ

Tino Mamić

Priimek Babič najdemo v Kopru že v času odkritja Amerike. Čeprav na hitro marsikdo pomisli, da gre za hrvaški ali srbski priimek, pa to ne bo držalo. Povsem. Babič je namreč priimek, ki ga najdemo tako med Srbi in Hrvati kot tudi med Slovenci. Jezikoslovec Pavle Merku' je to pojasnjeval z omembo nekega Babiča v Trstu že leta 1308. Takrat pa Srbi priimkov sploh še niso imeli. V Kopru pa najdemo prvega Babiča leta 1595, ko je bil za botra Juan Babich. Gre seveda za Ivana, ne pa kakega Španca, kot bi morebiti kdo pomislil. Piše tudi, da prihaja iz Marezig. V marežganski župniji je tudi zaselek Babiči, ki so bili prvič omenjeni leta 1579 v vizitacijskem poročilu. Takrat je bila omenjena tamkajšnja podružnična cerkev, posvečena sv. Ivanu (Janezu), po katerem je ravno v tistem času dobil ime tudi naš Ivan Babič.

V seznamu pokopanih v Kopru najdemo Mihaelo Babič, hčer Valentina Babiča.

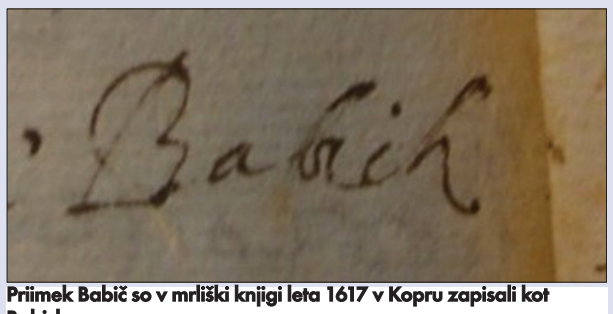

Priimek Babič so v mrliški knjigi leta 1617 v Kopru zapisali kot Babich.

Nekaj let kasneje pa najdemo prvega Babiča v najstarejši koprski mrliški knjigi. Takrat so pokopali triletno deklico Mihaelo Babič, hčer Valentina Babiča, ki je bil verjetno doma v Škofijah. Priimek je nastal po novorojenčku, čigar mati je umrla med porodom. Zato ga je vzgajala babica ali kaka starejša sorodnica. Tako je nastal priimek Babič. Podobna logika je lastna tudi drugim slovanskim jezikom. Tako so nastajali tudi priimki Bratkič, Ujčič, Strinić, Čaćić, Tatić, pa tudi Mamić. Vsi Babiči in hrvaški ali srbski Babići si zato niso v sorodu.

Po vsem svetu danes živi več kot 52.000 Babičev in Babićev, tem pa moramo prišteti še 47.000 Babichev, ki so ukrajinskega in ruskega porekla. V Sloveniji imamo 1796 Babičev in 927 Babićev. Med prvimi je precej tudi takih, ki so si po priselitvi pod Triglav priimek poslovenili, zato je težko oceniti, koliko Babičev je slovenskega in koliko neslovenskega izvora. Vsekakor pa je velik del slovenskih Babičev povezan z Babiči pri Marezigah. Verjetno tudi Babiči, ki jih je v starih zapisih iz 14. stoletja v Trstu našel Pavle Merku'.

Pogled na Marezige, kjer se v naselje vključujejo Babiči.

(Rubrika je nastala ob podpori Luke Koper in projekta Živeti s pristaniščem.)

LUKA KOPER
Port of Koper

Slovenski mediji ob obisku ruskega predsednika v Sloveniji

Vladimir Putin, obisk s pretežno delovnim obeležjem

Obisk ruskega predsednika Vladimirja Putina prejšnjo soboto je sicer trajal samo od popoldneva do poznega večera, vendar je bil zagotovo najpomembnejši dogodek v Sloveniji v daljšem preteklem obdobju. Toda potekal je tako, da je bil očiten in razviden njegov delovni, nemara kar državniški oz. politični značaj. Slovesnost pri Ruski kapelici pod Vršičem je pomenila samo izhodišče in povod za druge dogodke. Če je bil z govori slovenskih in ruskih predstavnikov pri Ruski kapelici nekako potrjen privid, da bo obisk iz Moskve imel zgolj pietetni značaj in pomen spominjanja na tragedijo ruskih vojakov, ki jih je pred sto leti, skupaj s skupino njihovih avstrijskih stražarjev, zasul snežni plaz z Vršiča, pa so bili drugi dogodki iz sobotnega scenarija pomembnejši, saj so potrdili uradno napoved iz Moskve, da bo obisk Vladimirja Putina imel delovno naravo. Tako se je tudi zgodilo. Ruski predsednik je imel pomenljive in vsebinsko bogate posege pri odkritju spomenika ruskim in sovjetskim vojakom, ki so padli ali na druge načine izgubili življenje v Sloveniji, na osrednjem ljubljanskem pokopališču Žale, na srečanju s političnim vrhom, ki upravlja našo državo, pa tudi na pogovoru s svojim gostiteljem, predsednikom Slovenije, Borutom Pahorjem. Ob tem je zanimivo, da je naš državni poglavar napovedal, da bo pogovore z ruskim predsednikom nadaljeval, ko bo v kratkem obiskal Moskvo.

Predsednika Putin in Pahor sta se pogovarjala na Brdu pri Kranju (foto STA)

Obisk Vladimirja Putina je moč ovrednotiti za delovnega, nemara kar državniškega, tudi zaradi tega, ker ga je spremljala delegacija visokih predstavnikov Ruske pravoslavne Cerkve. Ta je sodelovala na Ekumenskem srečanju navzočih predstavnikov katoliške ter ruske in srbske pravoslavne Cerkve. Cerkveni dostojanstveniki so si najprej skupaj ogledali ljubljansko stolnico in spoznali njeno zgodovino, nato pa je bil pogovor v nadškofijskem poslopju, kjer je delegaciji ruske in srbske pravoslavne Cerkve gostil ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore. Na srečanju so sprejeli skupno izjavo, katere sporočilo je poslanstvo miru in dialoga med vsemi tremi cerkvami. Pri tem so udeleženci opozorili tudi na skrb vzbujajoče verske razmere v Evropi.

Vladimirja Putina so slovenski oblastniki, nekateri politični vplivneži in tudi gospodarstveniki, ki uspevajo na prostranih ruskih trgih, sprejeli kot svetovnega politika in državnika, bil je varnostno zelo zaščiten, zaradi njegovih voženj pa so nastali prometni zastoji celo v Avstriji in na Hrvaškem. Kljub vsemu blišču pa se je pred zgradbo ruskega veleposlaništva v Ljubljani zbrala manjša skupina ljudi, ki so protestirali zoper obisk. Med njimi so bili pretežno Ukrajinci, ki živijo v Sloveniji. Proti obisku se je izrekla tudi stranka Nova Slovenija, krščanski demokrati.

Ni pa znano, ali so ruskega predsednika seznanili s pismom, ki mu ga je še pred obiskom pri nas na njegov naslov v Moskvi poslal mariborski Odbor 2015 za človekove pravice. V njem so Putinu sporočili, "da smo v Sloveniji priča zrežiranemu sodnemu procesu proti pravoslavnemu župniku Peranu Boškoviću, s katerim je država posegla v samostojnost delovanja te Cerkve. Ugotovljeno je, da ni ničesar kriv, kljub temu pa državno tožilstvo na svojo roko nadaljuje s pregonom župnika. Podobno se dogaja pri pregonu nekdanjega mariborskega župana Franca Kanglerja. Slednji je zaradi politične obsodbe v letu 2014 izgubil mandat v Državnem svetu Republike Slovenije, vendar mu tudi po razveljavitvi sodbe na Vrhovnem sodišču niso vrnili mandata. Prepričani smo, da je predsednik države Borut Pahor tisti, ki neposredno nosi odgovornost za politični pregon ljudi, še posebej v primeru pravoslavne Cerkve na Slovenskem".

Seveda pa je življenje zlasti t. i. navadnih ljudi sestavljeno tudi iz drugih dogodkov, ki pa imajo pogosto svoj izvor in izhodišče v politiki.

Odkritje spomenika ruskim vojakom na Žalah (foto STA)

V Sloveniji še vedno prevladuje problematika beguncev, pri čemer se premier Miro Cerar kar naprej spreneveda s svojimi dvoumnimi izjavami. Največkrat pravi, "da slovenska varnost ni ogrožena", na opozorila izvedencev, ki ugotavljajo drugače, so pa morda privrženci politične opozicije, pa se ne zmeni oz. nanje ne odgovarja. Med njimi je tudi dr. Damir Črnčec, po mnenju mnogih najboljši poznavalec varnostnih razmer v Sloveniji. Po njegovem ne bi smeli v Sloveniji sprejeti nobenega migranta več, ker so med njimi tudi tisti, "ki prinašajo islamizacijo v Evropo in s tem tudi v Slovenijo". Džamija v Ljubljani je simbol tega, kakor so tudi želje po džamijah drugod po Sloveniji. Vodstvo islamske skupnosti v Sloveniji bi moralo z besedami in dejanji dokazati, da verjame v demokracijo. Toda se ne odzove.

Zgodilo pa se je nekaj, kar je za naše razmere nenavadno. V časniku Delavska enotnost, glasilu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, so namreč prvi s takim pogumom in jasnostjo zapisali, "da so množični mediji podaljšana roka kapitala in oblasti. Njihov primarni interes je kovanje dobičkov ali pa utrjevanje oblasti, šele nato pa pride na vrsto objektivno informiranje in obravnavanje družbeno pomembnih tem. Zaradi tega množični mediji v Sloveniji stalno ustvarjajo in podpihujejo različne afere in škandale, s katerimi privabljajo bralce, gledalce in poslušalce. Novinarji postajajo čedalje bolj le nekakšen strošek dela, ki ga je potrebno znižati. Zato izgubljajo službe in tonejo v globoko negotovost. To bi moralo biti problem ne le za novinarje, temveč za celotno kulturo in politiko v Sloveniji".

Posredujem še nekakšen dovtip, ki ga je izrekel Uroš Svete, član senata Fakultete za družbene vede v Ljubljani. Dovtip, ki ga je mogoče sprejeti in doumeti z grenkim priokusom. Ko je v intervjuju, objavljenem v reviji Reporter, razmišljal o strahu pred politično zlorabo vojske in o tem, "da vojaki v Sloveniji menda ne kanijo izvesti vojaškega udara", je odvrnil: "Ker vojaške udare iz preteklosti mnogokrat povezujemo s tanki na ulicah, mi v Sloveniji pa jih imamo večinoma konzervirane ali v odpisu, je to malo verjetno".

Marijan Drobež

S 1. strani

Odmevno dogajanje ...

Najprej so si skupaj ogledali stolnico in spoznali njeno zgodovino, nato pa je bil pogovor na nadškofiji, kjer je nadškof Zore ruskemu patriarhu podaril repliko prstana škofa Vovka in mu spregovoril o njegovem življenju. Dejal je, da je tradicionalna slovesnost pri Ruski kapelici pod Vršičem dobra priložnost tudi za ekumensko srečanje.

Po srečanju so predstavniki treh Cerkva objavili skupno izjavo, ki jo mi predstavljamo v celoti, predvsem zato, ker boste na Slovenskem našli zelo malo priložnosti, da bi se lahko z njo seznanili, jo pa velja prebrati!

Skupna izjava ob ekumenskem obisku

Julijsko spominsko slavje pri Ruski kapelici pod Vršičem nudi vsako leto priložnost, da se spoštljiv molitveni spomin na mrtve ruske ujetnike poveže z ekumenskim srečanjem predstavnikov pravoslavne Cerkve in katoliške Cerkve. Kraj trpljenja in smrti sredi slovenskih planin v času prve svetovne vojne je v zadnjih letih postal kraj molitve in bratskih srečanj med narodi in krščanskimi Cerkvami. Vojne so sejale sovraštvo in delitve, Božja dobrota pa je napravila, da so iz tragičnih dogodkov zrasle nove vezi in prijateljstvo med narodoma, ki se vsako leto krepi ob rusko-slovenskih srečanjih.

Delegacijo Ruske pravoslavne Cerkve letos vodi metropolit Volokolamski Ilarion, predsednik Oddelka za zunanje cerkvene zadeve pri Moskovskem patriarhatu. V sklopu njegovega obiska v Sloveniji so potekali vsebinsko bogati medkrščanski razgovori, kjer so sodelovali še Zagrebško-ljubljanski metropolit Porfirije z delegacijo Srbske pravoslavne Cerkve in ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore s sodelavci ter celjski škof Stanislav Lipovšek kot predsednik Slovenskega ekumenskega sveta.

Rdeča nit vseh pogovorov so bile nekatere teme, o katerih sta govorila papež Frančišek in Kiril, patriarh Moskve in cele Rusije, med srečanjem, ki je potekalo 12. februarja letos na Kubi. Govorili smo o vprašanjih, ki skrbijo in vznemirjajo današnje človeštvo in s tem tudi kristjane na Vzhodu in Zahodu. Krščanske Cerkve nosijo v sebi velikanski potencial miru in sprave in se čutijo soodgovorne za mir, saj nas vse zavezuje Jezusova beseda: "Blagor tistim, ki delajo za mir, ker bodo postali božji otroci" (Mt 5,9).

Misel o miru nas je vodila k misli o naši skupni odgovornosti za stvarstvo (naravo), ki ga je Stvarnik zaupal vsemu človeštvu, da bi ga "obdelovalo in varovalo" (1 Mz 2,15). Kristjani smo dolžni napraviti vse, da bi se z obzorja človeštva umaknila grožnja "uničenja sveta in možnost nove svetovne vojne" (Skupna izjava papeža Frančiška in Kirila, patriarha Moskve in vse Rusije, št. 11).

Ne moremo križem rok opazovati, kako Evropa pozablja na svoje krščanske korenine in tone v vse večje razkristjanjenje. Edini smo v misli, da se morajo kristjani vseh krščanskih Cerkva "združiti pri skupnem pričevanju za Kristusa in za evangelij, da bo Evropa ohranila svojo dušo", ki jo že dva tisoč let oblikuje krščansko izročilo (Skupna izjava, št. 16).

Evropa doživlja val beguncev, ki mu ni videti konca. Med begunci je veliko kristjanov z Bližnjega vzhoda, ki jih je vojna pregnala iz njihovih vasi, mest in pokrajin. Skupaj s papežem in patriarhom se sprašujemo, ali bo svet mirno gledal, kako bo krščanstvo povsem uničeno v pokrajinah, kjer se je najprej začelo širiti in kjer se je ohranilo skozi dvatisoč let?

Med pogovori smo se dotaknili vprašanja družine. Pravoslavnim in katoličanom je skupno pojmovanje družine, ki je utemeljena skupnost enega moža in ene žene s ciljem izpolnitve Božjega načela o rojstvu in vzgoji potomcev (1 Mz 1,28). Vrednoti očetovstva in materinstva sta za nas nedotakljivi.

Spomnili smo se tudi naših tisočletnih skupnih korenin in skupne duhovne dediščine. Leta 2013 je minilo 1150 let odkar sta sveta brata Ciril in Metod iz Carigrada na Velikomoravsko prinesla luč evangelija in pismenstva. Služila sta v času, ko kristjani Vzhoda in Zahoda še niso bili razdeljeni in ostajata vez med Vzhodom in Zahodom. Po pravici ju imenujemo apostola Slovanov, zavetnika Evrope in priprošnjika za edinost kristjanov.

Medkrščanske pogovore smo povezali z obiskom ljubljanske stolnice ter srbske pravoslavne cerkve v Tivoliju.

V molitvi Kristusu, Božji materi Mariji in zavetnikom cerkva, ki jih častita obe Cerkvi – svetemu Nikolaju Čudodelniku in svetima bratoma Cirilu in Metodu, smo prosili za Božjo pomoč pri reševanju skupnih nalog in preseganju izzivov, ki stojijo pred kristjani.

Metropolit Volokolamski Hilarion, *predsednik Oddelka za zunanje cerkvene zadeve pri Moskovskem Patriarhatu*

Metropolit Zagrebško-ljubljanski Porfirije

Ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore OFM

V župnijski cerkvi Vnebovzetja Device Marije v Kranjski Gori je bila v petek zvečer slovesna maša za umrle v nesreči na Vršiču in padle v prvi svetovni vojni, ki jo je daroval ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore, somaševala pa sta ob ostalih duhovnikih tudi apostolski nuncij v Republiki Sloveniji, msgr. Juliusz Janusz, ter celjski škof, msgr. Stanislav Lipovšek, ki je pridigal. Maše se je udeležila ruska delegacija - cerkveni in civilni del.

Pahor in Putin skupaj pri Ruski kapelici

"V imenu Rusije bi se vam rad zahvalil!"

Ruski predsednik Vladimir Putin je v soboto, 30. julija, na slovesnosti ob 100. obletnici postavitve Ruske kapelice izrazil hvaležnost Sloveniji in generacijam Slovencev za ohranjanje spomina na ruske vojake. Njegov gostitelj, slovenski predsednik Borut Pahor pa je dejal, da so se pod Vršičem zbrali, "ker hočemo mir, trajen mir", ob tem pa pozval k dialogu.

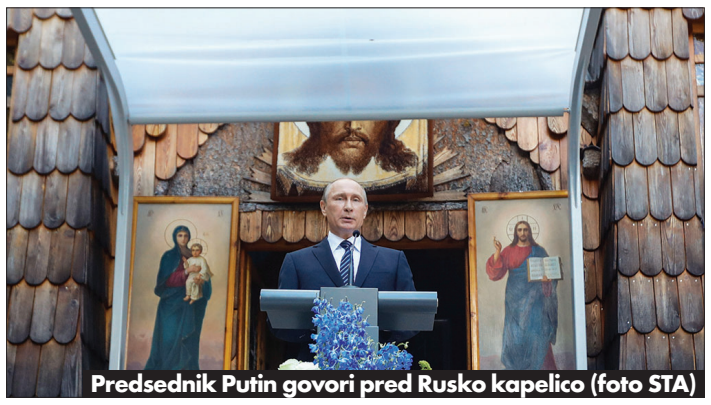
Predsednik Putin govori pred Rusko kapelico (foto STA)

Putin je v svojem nagovoru ob Ruski kapelici pohvalil skrb Slovencev za kapelico, ki so jo v spomin na pod plazom umrle sovojake pred sto leti zgradili ruski vojni ujetniki. "Ko sem videl to skromno kapelico, sem pomislil, kaj bi si mislil kdo izmed tistih, ki jo je zgradil, ko bi nas videl, koliko nas je, da bi počastili spomin na žrtve prve svetovne vojne", je dejal.

"V imenu Rusije bi se vam rad zahvalil za vse, kar ste naredili, da se ohrani spomin na žrtve vojn in na vse, kar smo skupaj dali na oltar tako prve kot druge svetovne vojne", je dejal ruski predsednik. "Ta kapelica je postala simbol rusko-slovenskega prijateljstva, skupnih teženj po miru in za blagostanje", je dodal. Pri tem je izpostavil tudi spomenik na slovenskih tleh padlim ruskim in sovjetskim vojakom, ki ga je kasneje odkril na ljubljanskem pokopališču Žale, in poudaril, da bo spominjal "na odločilno vlogo Sovjetske zveze pri osvobajanju Evrope izpod nacizma" in odseval naše skupno stališče o nedopustnosti potvarjanja zgodovine in opravičevanja zločinov, ki so povzročili smrt milijonov nedolžnih ljudi" med drugo svetovno vojno.

Slovenski predsednik Pahor pa je v svojem nagovoru opozoril, da mir ni samoumeven, na kar nas opozarja tudi Ruska kapelica. Opozoril je, da se svet sooča z novimi varnostnimi grožnjami, zlasti s teroristično grožnjo. Pozval je k "združitvi moči vsega človeštva", za to pa sta po njegovih besedah potrebna dialog in premagovanje medsebojnega nezaupanja.

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (27)

Mariza Perat

Duhovnik Giovanni Frigerio, duhovni asistent organizacije UNITALSI v Lombardiji, o dogodku pravi:
"Jaz to imenujem ozdravljenje! Kakšno, kako in zakaj, bodo razložili drugi. Vem, da v ta milostni kraj prihajajo mnogi, ki trpijo na duši in na telesu, a se domov vračajo prenovljeni ter polni upanja in novih milosti stopajo po poti življenja.
Bil sem tridesetkrat v Lurdu", dodaja omenjeni duhovnik, "in sem marsikaj doživel, česa takega pa še nikoli. Pri tem romanju se je v resnici razodelo Božje usmiljenje".
Največ čudežev se v Lurdu zgodi med popoldansko procesijo z Najsvetejšim. Glede lurške vode je treba dodati, da se ta po svojih sestavinah nič ne razlikuje od ostalih studencev v okolici. Toda ta studenec je prižuborel na dan na izrecno željo lurške Gospe, da bi preko njega v živi veri v njeno pomoč bolniki znova zadobili zdravje.
Res je, da v Lurdu ne ozdravijo vsi bolniki. Vendar pa vsi tu prejmejo moč, da svoje trpljenje bolj vdano prenašajo. Poleg tega pa so v Lurdu tudi duhovna ozdravljenja, ki so mnogokrat še bolj čudovita od ozdravljenj telesnih bolezni.

Dr. Alexis Carrel

Dr. Aleksis Carrel v Lurdu

Z lurškimi čudeži je tesno povezan dr. Aleksis Carrel, svetovno znan kirurg, biolog in fiziolog ter Nobelov nagrajenec.
Rojen je bil v Lyonu v jugovzhodni Franciji leta 1873 v premožni in ugledni krščanski družini. Študiral je humanistične vede pri jezuitih, nato pa se je vpisal na medicinsko fakulteto v Lyonu. Bil je odločnega in samozavestnega značaja in je v študiju naravnost blestel ter s svojim znanjem tudi profesorje spravljal v zadrego. Kmalu pa ga je zajela materialistična miselnost in v svojih znanstvenih podvigih je dr. Carrel trdil:
"Resnično je samo to, kar lahko znanstveno dokažemo"!
Leta 1903 ga je njegov stanovski tovariš zaprosil, da bi namesto njega, bil je namreč zadržan, spremljal v Lurd romarski vlak z bolniki. Dr. Carrel, takrat že slovit zdravnik in profesor anatomije na lyonski univerzi, je vabilo sprejel samo zato, da bi svojemu tovarišu ustregel. Sicer je že večkrat slišal govoriti tudi o lurških čudežih, a jih je imel za navadno prevaro. Po njegovem mnenju je bilo namreč nemogoče, da bi neozdravljiva telesna bolezen v hipu in za trajno izginila.
"Naravni zakoni so nespremenljivi"! je govoril in še dodal:
"Postavite me pred resnično dejstvo in jaz se bom uklonil"!
Med bolniki, ki so romali v Lurd, je bilo tudi mlado dekle, Marija Ferrand po imenu. Starši so ji umrli za jetiko, ona sama pa je trpela zaradi tuberkuloznega vnetja trebušne mrene. Pomoči ni bilo več nobene, in ko jo je dr. Carrel na vlaku preiskal, je bila tako slaba, da je dejal:
"Bojim se, da mi umre pod rokami. Če bo ta ozdravela, bo to resničen čudež. Jaz bom vse veroval in postal menih"! je šaljivo dodal.
Ob prihodu v Lurd je Carrel svetoval, naj dekle z lurško vodo samo umijejo. Tako so tudi storili ter jo nato na nosilih odnesli pred lurško votlino.
Dr. Carrel je kot njen zdravnik stal zraven in medtem opazoval ostale bolnike ob votlini. Svojemu prijatelju zdravniku, ki je tudi prišel z bolniki v Lurd, je zašepetal:
"Kako želim, da bi mogel z vsemi temi bolniki verovati, o sveta Devica Marija, da Ti nisi le v naši domišljiji ustvarjen zdravilni vrelec! Ozdravi vendar to deklico, ki je že več kot dovolj trpela! Pusti jo še nekaj časa pri življenju in stori, da bom veroval"!
Tedaj se je umirajoče dekle pred njegovimi očmi zganilo, njen obraz je zadobil barvo. Marija Ferrand je vstala. Dr. Carrel ni mogel verjeti. Pogledal je na uro: 14. 40.
"Ozdravljena sem", je rekla Marija do kraja osuplemu in presunjenemu dr. Carrelu. Ob 16. uri je zapisal:
"To je bilo neverjetno, nepričakovano, to je bil resničen čudež"!
Z drugima dvema zdravnikoma je dekle znova preiskal, toda o bolezni ni bilo sledu.
Globoko pretresen jo je dr. Carrel vprašal, kaj misli zdaj narediti.
"Prosila bom za vstop k sestram sv. Vincencija", je odvrnila Marija.
"Rada bi stregla bolnikom".
Kaj pa dr. Carrel?
Še vedno presunjen zaradi čudeža, kateremu je bil priča, je sredi noči stopil v baziliko. Tam je sedel zraven starega kmeta in molil:
"Mila Devica, ki si pomoč njim, ki te ponižno prosijo, glej me! Verujem vate! Odgovorila si na moj dvom z očitnim čudežem. Ne znam ga še videti. Še dvomim. Toda največja moja želja in cilj mojih hrepenenj je, da bi veroval".
Vrnil se je na univerzo v Lyon in tu podal dogodek, ki ga je doživel v Lurdu. Ni rekel, da je čudež, nakazal je samo dejstva. Njegovi učeni tovariši pa so ga zavrnili, češ da je kaj takega nemogoče. Dr. Carrel je moral univerzo zapustiti.
Leta 1908 se je izselil v ZDA, ki so ga navdušeno sprejele. Postal je vodja kirurškega laboratorija na medicinskem raziskovalnem inštitutu, ki ga je ustanovil Rockefeller, in tu delal razne medicinske poskuse.
Izredno pomembna so bila njegova odkritja v zvezi s presaditvijo živega tkiva. Odkril je antiseptično zdravilo "Liquide Carrel", s katerim so rešili na tisoče ranjencev. Za svoja odkritja je dr. Carrel leta 1912 prejel Nobelovo nagrado.
Istega leta se je vrnil v Francijo, a njegovi tovariši so ga tudi zdaj odklanjali. Po končani vojni je znova odpotoval v ZDA. V domovino se je spet vrnil leta 1939, da bi tu vojnim ranjencem nudil svojo pomoč. Pozneje je tudi v Franciji vodil podoben znanstven inštitut kot v ZDA.
Dr. Carrel ni postal menih, ampak s svojim življenjem in tudi s svojimi spisi je nenehno izpričeval svojo živo vero. Prav zaradi svojih odkritij je z velikim občudovanjem razmišljal o stvarstvu in se ponižno klanjal njegovemu Stvarniku. Dejal je:
"Neprimerno bolj uteši človeka odgovor vere kot odgovor znanosti"!
In še: "Molitev je najmočnejša oblika energije"!
Dr. Carrel je umrl v Parizu leta 1944.

/ dalje

V Narodni galeriji v Ljubljani

Konferenca o slovanski duhovni dediščini

V Narodni galeriji je bila v ponedeljek, 1. avgusta, v sklopu dnevov Ruske kulture v Sloveniji mednarodna konferenca *Duhovna dediščina sv. Cirila in Metoda in slovanske kulture*. Srečanje ob robu sobotnega obiska ruskega predsednika Vladimirja Putina je po besedah direktorice Foruma slovanskih kultur Andreje Rihter priložnost za strokovno izmenjavo mnenj o duhovni dediščini.
Po uvodnih nagovorih direktorice Narodne galerije Barbare Jaki, Rihterjeve in državne sekretarke na ministrstvu za kulturo Damjane Pečnik, ki je poudarila, da stiki med Slovenijo in Rusijo segajo čez vojne žrtve na področje literature, glasbe in duhovne dediščine, je prvi referat konference pripadel umetnostnemu zgodovinarju in predsedniku Slovenske matice, akademiku Milčku Komelju.
Kot je povedal za STA, je v Sloveniji bratoma Cirilu in Metodu posvečenih okoli 15 cerkva. Zavest o bratih, ki sta delovala v 9. stoletju, je ponovno oživil škof Anton Martin Slomšek v 19. stoletju z ustanovitvijo bratovščine Sv. Cirila in Metoda in s poudarjanjem, da na slovenskih tleh nimamo "njune cerkve". Pozneje, leta 1923, so na to opozorili tudi na 5. katoliškem shodu in tako je v 20. stoletju nastala vrsta cerkva, kapel in manjših kapelic sv. Cirila in Metoda.
Svetnikoma so posvečeni tudi številne oltarne in druge upodobitve ter kipi slovenskih podobarjev pa tudi priznanih umetnikov, med njimi Ivana Groharja, Riharda Jakopiča, Staneta Kregarja, Toneta Kralja, Avgusta Černigoja in Lojzeta Spacala.
Več upodobitev je nastalo po prvi svetovni vojni, po drugi ter v času osamosvojitvene vojne, velikokrat iz narodnozavednega vzgiba, je dejal Komelj. "Ko smo bili Slovenci ogroženi, smo se vedno sklicevali nanju in na veliko zaledje - slovanstvo, ki smo ga kar enačili s slovenstvom", je pojasnil Komelj. Ob tem pa so nastale tudi pomembne umetnine, denimo Kraljeve v Italiji.

Med sodobnimi umetniki je Komelj izpostavil p. Marka Rupnika, ki izhaja iz papeževega oznanila, da Cerkev diha z dvema kriloma pljuč - vzhodnimi in zahodnimi. Tako podobno kot sta Ciril in Metod, ki sta povezovala Bizanc in Rim, tudi sam slogovno povezuje oba svetova.
S svojimi prispevki so nastopili še Julia Sozina z Inštituta za slovanske študije pri Ruski akademiji znanosti, direktor Arhiva RS Bojan Cvelfar, šef dirigent orkestra Slovenske filharmonije Uroš Lajovic, generalna direktorica Državnega akademskega a cappella zbora Sankt Peterburg Olga Homova in ministrica za kulturo in turizem astrahanske regije Galina Zotejeva.
V drugem delu konference so spregovorili še dekan Fakultete za informacijske tehnologije Dimitrij Mironov, direktor Ruske državne knjižnice za tujo literaturo Rudomino Vadim Duda, Aleš Klemen iz Mestne knjižnice Ljubljana, Janja Rebolj iz Muzeja in galerija mest Ljubljane, direktor Ruskega etnografskega muzeja Vladimir Grusman in direktor Parka Škocjanske jame Stojan Ščuka.
Udeležence enodnevne konference, ki so jo pripravili na pobudo ministrstva za kulturo Ruske federacije in Foruma slovanskih kultur, so popeljali po Narodni galeriji Slovenije, konferenca pa se je zvečer sklenila s koncertom zasedbe Bis-Quit in solistov Mariinskega gledališča.
Ciril in Metod sta se rodila v grškem mestu Solun kot Konstantin in Mihael, njuna mati naj bi bila slovanskega rodu. V zgodovino sta se vpisala kot prva misijonarja, ki sta krščanstvo med Slovane ponesla v njihovem jeziku. Danes sta glavna zavetnika ljubljanske nadškofije. Papež Janez Pavel II. ju je leta 1980 imenoval za sozavetnika Evrope.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (119)

ZLO, BES IN JEZA

PRIMER POLETNEGA JEDILNIKA ZA JETRNI DEFICIT						
	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB
Zajtrk 5.00-9.00	7.00 koprivin čaj 2x palačinka z riževo moko in figovo marmelado -	7.00 koprivin čaj 2x palačinka z riževo moko in figovo marmelado -	7.00 koprivin čaj 2x palačinka z riževo moko in figovo marmelado -	7.00 koprivin čaj 2x palačinka z riževo moko in figovo marmelado -	7.00 koprivin čaj 2x palačinka z riževo moko in figovo marmelado -	7.00 koprivin čaj 2x palačinka z riževo moko in figovo marmelado -
	8.00 breskve, sezam, lan, bučno seme, sončnično seme, konopljina semena	8.00 breskve, sezam, lan, bučno seme, sončnično seme, konopljina semena	8.00 breskve, sezam, lan, bučno seme, sončnično seme, konopljina semena	8.00 breskve, sezam, lan, bučno seme, sončnično seme, konopljina semena	8.00 breskve, sezam, lan, bučno seme, sončnično seme, konopljina semena	8.00 breskve, sezam, lan, bučno seme, sončnično seme, konopljina semena
Malica 10.30	breskev, marelica	breskev, marelica	breskev, marelica	breskev, marelica	breskev, marelica	breskev, marelica
Kosilo 13.00	riž s puranom, radič in fižol	polenta, riba, koromač, radič in fižiol	telečje meso, krompir in solata s fižolom ali lečo	pirine testenine z ragujem (pripravimo ga na korenčku in zeleni, ker ne uporabljamo česna in čebule), solata in fižol	riž z grahom ali bučkami, radič in fižol	postrv in stročji fižol, radič in fižol
Malica 15.30	jajce, tuna, fižol	jajce, tuna, fižol	jajce, tuna, fižol	jajce, tuna, fižol	jajce, tuna, fižol	jajce, tuna, fižol
Večerja 18.00	mešana solata s stročnicami in ribico	mešana solata s stročnicami in ribico	mešana solata s stročnicami in ribico	mešana solata s stročnicami in ribico	mešana solata s stročnicami in ribico	mešana solata s stročnicami in ribico

Pijte samo vodo, ne mrzlo, koprivin čaj, tudi do en liter na dan, in do 2 dcl rdečega vina na dan ali eno pivo.
Če želite doseči učinek, se jedilnika držite 100 % vsaj 2 meseca, notranji mir boste začutili pa takoj, že po 2 tednih uživanja omenjenih živil.

Vsak dan se lahko odločamo, ali hranimo bolezen ali zdravje ali jezo ali veselje. Iščimo zdravje!

/ konec
www.saeka.si

NOVI GLAS
ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail **paljk@noviglas.eu**
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - **Vršilec dolžnosti predsednika** prof. Peter Černic
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385
Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail **gorica@noviglas.eu**
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail **trst@noviglas.eu**
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail **uprava@noviglas.eu**
www.noviglas.eu
TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it
LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - **Poštni tekoči račun** 10647493
PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov
Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643, **SWIFT** ali **BIC koda**: ICRAITRRES0
ali **IBAN:** IT 67 M 05484 12401 001570069280, **SWIFT** ali **BIC koda:** CIVIIT2C
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 – 34170 GORICA.
OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B – Videm.
Tel. št. 0039 0432 299664 – Faks 0039 0432 512095 – E-mail info@publistarudine.com
Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji **USPI** in Zveze katoliških tednikov v Italiji **FISC**
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250
To številko smo poslali v tisk v torek, 2. avgusta, ob 14. uri

Harmonija lepote

Sen poletne noči

Pred dnevi sva se z možem spet znašla v gorah, v naročju ene izmed naših najlepših alpskih dolin, doline Zajzere. Kdor me pozna, dobro ve, da brez gora enostavno ne zmorem, kot nekateri ne zmorejo brez trgovin, brez prestižnih avtomobilov, brez restavracij in potovanj. Meni, ki sem že kot otrok sanjala te gore, so vse te posvetne zabave povsem odveč. Meni je dovolj, da sem tam, nekje med smrekami in skalami in da v tišini zrem v vrhove. Ponižno, brez hlepenja po osvajanju. Gore so bogovi. Zato so tam, da jih obožuješ in moliš, ne da bi se jih dotikal. In črpaš iz njih neskončno energijo in moč. V njihovo naročje se vračam znova in znova, ker nosim v srcu nemir in spomin na lepoto, ki ji v vsakdanu ni enake.

Prav ta lepota mi včasih ne pusti, da bi se umirila in sedela doma. V gorah me kličejo steze, poti. Grem z namenom, da bi se ne vračala. Grem za srcem, grem, ko zaslišim ta nemir, ki ga ne znam krotiti. Grem enostavno, ker moram. Moram v gore, moram na tiste steze, moram navkreber. Kot bi me kdo klical. Kot bi bilo nekaj v meni.

Morda je bila tista noč, ko sem se znašla v Zajzeri, ravno ena izmed tistih noči, ko v mestih poteka nočni shoping ali, po našem, nočno nakupovanje in se ljudje v gostem prometu pehajo za parkirišči, zato da potem tavajo od izložbe do izložbe z bančno kartico v roki. Morda je bila to ena izmed tistih noči, ko pri morju bobna glasba in mladina na plaži pleše v ritmih, ki jih narekujejo najnovejše uspešnice. In sploh ne sliši valov, ki bi radi pripovedovali zgodbe, in ne vidi zvezd, ker je presvetlo in prevroče pod velikimi reflektorji.

Morda je bila to ena izmed tistih noči, ko so restavracije polne in ljudje za pol stotaka pokušajo skoraj nevidne grižljaje na gromozansko velikih krožnikih in pijejo najbolj izbrana vina v globokih čašah. Za denar in za prestiž. Predvsem pa za denar.

Morda..., ampak med gorami je bila tišina. Taka, da si jo lahko rezal z nožem. Pozneje, ko sem o noči v dolini Zajzere pripovedovala prijatelju, ki ljubi gore tako kot jaz in morda še bolj, je pripomnil, da sva z možem izbrala eno izmed najlepših letošnjih noči. In je imel verjetno tudi prav. Jasna noč, ki do poznih ur nikakor ni mogla utoniti v temo. Noč brez lune. Noč brez vetra. Topla in globoka. Na take noči sem skoraj že pozabila, pa čeprav sem že kot otrok ljubila poletne noči, do poznega ždela na balkonu in iskala zvezde sredi hrupa in mestnih luči. Pozneje, ko so mi starši že dovolili, da sem šla sama od doma, sem pozno zvečer v samoti lezla od Sv. Ivana navkreber proti Razklanemu hribu, v gozd. Sama sem dolge ure ležala v travi in zbirala zvezde in utrinke poletne noči. Ni me bilo strah niti gozda niti noči niti sov in skovirjev, katerih let je bil neslišen in lahak kot poletna sapa. Od nekdaj ljubim te prelestne poletne noči. In ne morem zaspati, ne da bi prej postala del njih.

Dolina Zajzere je še podnevi pravljično lepa. Z možem stopava negotovih korakov po makadamu skozi skalnati amfiteater. Enajsta je že, a tema šele prihaja, ko nebo prehaja iz modre v temno modro. Daleč v objemu visokih skalnatih previsov, ki so še vedno prepojeni s svetlobo dneva, gorijo luči koče Pellarini. Vabi tja gor, pod Veliki Nabojs. Kako rada bi bila tam, visoko, med zvezdami in skalami. In do pijanosti požirala lepoto te neskončne poletne noči.

Nad Montažem se prva prikaže Venera. Hudournik, ki si je pod melišči utrl na stotine steza, polni tišino s svojim žuborenjem. V objemu strmin je njegov glas veličasten. Pesem o večnosti. Pesem o gorah. Pesem o večnosti v gorah. Noč naju počasi golta, izginjava v njeni veličini. Nobene pregrade ni več med življenjem in smrtjo, med zemeljskim in večnim. Noč je napolnila vse. Zunaj in v meni. In potok žubori pesem o poletju.

Počasi nastaja tema in prižigajo se zvezde. Vse več jih je. Kresnice se iz podrasti počasi dvigajo više in više. Do neba. Občutek imam, da postajajo zvezde, enake tisočim drugim, in se izgubljajo nekje v naročju Rimske ceste. Kresnic je poln gozd, travniki, pot, lebdijo na skalah in se obešajo na smreke. Smreke. To je od nekdaj moje drevo. Še od tistih časov, ko sem bila deklica in sem vsako poletje vnovič in zopet in znova prebirala zgodbo o Heidi. In o gorah. Moje gore. In smreke, njihovi temni stražarji. Smreke v dežju, ko zadišijo po smoli, smreke pod snegom, ko nosijo Božič med vejami, smreke globoko v noči, ko silijo vse više k skalam kot veliki, vitki molitveni stebri. Smreke, tako ravne, pokončne in ponosne. Vitke, brez napak, popolne. Tako skrivnostne, ko na njih veje padajo utrujene kresnice. V tej prelestni noči rišejo okvir skalam in zvezdam. In v vejah skrivajo pravljice.

Utrinek gre prek neba in napolni popolnost trenutka. Molčim. Vsaka beseda bi bila odveč. Z možem se izgubljava v dolini, čeprav v temi že težko ločiva pot. Gledam gor med zvezde. Ne spominjam se, da bi jih bilo toliko. Žuborenje potoka postaja mogočna simfonija, ujeto v objem doline, ki postaja pravljica. Tako lepe noči še nisem videla. In mi je žal za vse tiste, pravzaprav za večino, ki je ne bodo nikoli videli.

Tako mogočne skale, tako visoki vrhovi, tako neskončno nebo. In šumenje potoka, ki ga je polna tišina. Tako majhna, tako obrobna in nepomembna je moja prisotnost v naročju te veličine. Nevidna, skoraj odvečna. Preveč je lepote, preveč je popolnosti, prevelika je ta noč, da bi se človek ne izgubil v njej in počasi postal del večnosti. Prehod brez bolečine. Smrt kot rojstvo. Harmonija lepote, ki ne spada v naš vsakdan. Ampak je že molitev, pravljica. Gore me vabijo in odnašajo s seboj. Ne čutim utrujenosti, ampak sem vse bolj prepričana, da samo sanjam. Tako popolne so lahko samo sanje. Sen. Sen neskončne, opojne poletne noči.

Suzi Pertot

Živimo zdravo

Z več sadja in zelenjave za desetino manj srčnih kapi

Raziskave kažejo, da bi lahko v Sloveniji za 10 odstotkov zmanjšali tveganje za srčno-žilne bolezni in za šest odstotkov tveganje za možgansko kap ter nekatere vrste raka, če bi ljudje zaužili priporočeno količino sadja in zelenjave na dan. Ta naj predvsem bo sezonska in lokalno pridelana, svetujejo strokovnjaki.

Vzrok za ugoden vpliv sadja in zelenjave na človeško zdravje je po besedah strokovnjaka za področje prehranjevanja na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje Mateja Gregoriča v tem, da sta zelenjava in sadje bogata z zaščitnimi snovmi, kot so na primer antioksidanti in vlaknine.

Antioksidanti na primer preprečujejo poškodbe DNK, ki jih povzročajo prosti radikali iz različnih virov, kot so cigaretni dim, onesnaženi zrak, UV-svetloba ter zaužite snovi, kot so konzervansi, pesticidi, umetna barvila, alkohol...

Človeško telo je kot obrambo pred prostimi radikali razvilo različne encimske sisteme, ki se imenujejo antioksidativni encimi, saj preprečujejo oksidacijske reakcije, ki jih sprožajo prosti radikali, pojasnjuje Gregorič.

Poleg njih pa imajo antioksidativne lastnosti tudi snovi, ki jih pridobimo predvsem s sadjem in zelenjavo. "Verjetno obstaja na stotine oz. tisoče snovi, ki delujejo kot antioksidanti", pojasnjuje Gregorič.

Vključevanje sadja in zelenjave v prehrano tudi niža energijsko gostoto hrane, kar ugodno vpliva na energijsko vrednost obroka. Posledica tega je, da se raven krvnega sladkorja ne dvigne bliskovito. Ravno bliskovit dvig sladkorja pa vodi v to, da smo hitro spet lačni, posledično v to, da znova jemo in v telo vnašamo prevelike energetske vrednosti.

Sadje in zelenjava torej po Gregoričevih navedbah tako preprečujeta tudi nabiranje telesne maščobe in s tem varujeta srce in ožilje.

Poleg tega sadje in zelenjava vsebujeta veliko vlaknin. Te podaljšujejo občutek sitosti, znižujejo vrednost holesterola, prav tako uravnavajo koncentracijo sladkorja v krvi in preprečujejo čezmerno izločanje inzulina. Vlaknine tudi zmanjšujejo možnost vezave kancerogenih snovi s sluznico, s čimer preprečujejo raka, zlasti na prebavilih.

Vse v pravi meri

Ob tem pa Gregorič opozarja, da posamezni antioksidanti nimajo vedno samo zaščitnega učinka, ampak so lahko tudi nevarni za zdravje, če pretiravamo z njihovim vnosom. "Beta karoten lahko do neke mere ščiti telo,

a če ga preveč vnašamo in ne zaužijemo dovolj ostalih antioksidativnih snovi, ima negativne učinke", je poudaril.

Od tod tudi priporočilo, da vsak dan uživamo sadje in zelenjavo različnih barv. "Ravno v teh barvah se skriva različna pestrost teh snovi, ki skupaj delujejo preventivno", je dejal.

Za splošno populacijo se priporoča vsakodnevno zaužitje med skupno 400 do 650 gramov svežega sadja in zelenjave. So pa priporočila za zelenjavo višja, ker ima močnejši zaščitni učinek. Tako je priporočljivo pojesti najmanj 250 gramov zelenjave na dan, pri čemer je krompir izključen, in 150 gramov sadja.

Solata po dveh dnevih izgubi skoraj polovico vitamina C

Znano je dejstvo, da je priporočljivo jesti sezonsko in lokalno pridelano sadje in zelenjavo. Ti so pobrani namreč, ko so optimalno dozoreli in imajo zato višjo biološko vrednost, medtem ko sadje in zelenjavo, ki do končnega uporabnika prepotuje velike razdalje, oberejo še nezrele, prav tako se v tem času "značilno zmanjša vsebnost vitaminov in antioksidantov, zlasti vitamina C, prav tako vitaminov A, B in E", pravi Gregorič.

Analize namreč kažejo, da solata, ki je shranjena pri 20 stopinjah Celzija, že po enem dnevu izgubi 34 odstotkov vitamina C, po dveh dneh pa 41 odstotkov. Vsebnosti vitamina C se med skladiščenjem češenj po 14 dneh razpolovi, po treh tednih skoraj povsem izniči.

Raziskave sicer kažejo, da se je uživanje sadja v Sloveniji v zadnjih letih povečalo in dosega spodnjo mejo priporočil, medtem ko velika večina prebivalcev še vedno ne uživa dovolj zelenjave. Enkrat na dan jo namreč uživa manj kot 50 odstotkov odraslih, v povprečju pa odrasli zaužijejo na dan 155 gramov zelenjave, kažejo raziskave NIJZ. Tako bi bilo treba tako rekoč podvojiti količino zaužitih količin zelenjave.

Boljše pomaranča kot pomarančni sok

Kljub pomembnosti sadja in zelenjave pa so za dobro delovanje telesa potrebne tudi druge snovi, kot so kompleksni ogljikovi hidrati, beljakovine in maščobe. Ključ za zdrav obrok je raznovrstna prehrana.

Gregorič svetuje, naj jemo čim manj predelana in osnovna živila. Tako je denimo veliko bolj priporočljivo jesti cele pomaranče, kot pa piti sok pomaranč ali smoothije, ki so v zadnjem času zelo priljubljeni.

V ZDA je, denimo, skupina študentov naredila poizkus, v katerem so nekateri pojedli šest pomaranč, drugi pa spili sok teh šestih pomaranč. Tisti, ki so jedli sadež, so obedovali 15 ali 20 minut, potem pa niso čutili lakote. Medtem pa tisti, ki so pili sok, so ga spili v nekaj sekundah in večina jih je rekla, da bi zmogli še celotno kosilo.

"Naše telo ni prilagojeno na takšne količine sladkorja, saj je evolucijsko naravnano na to, da moramo hrano prežvečiti. Presnova se začne že v ustih, zato je smiselno čim več jesti osnovna živila, da se telo počasi pripravlja na prebavo in presnovo in ne zaužijemo praznih kalorij. Te zelo hitro prehajajo v krvni obtok in to je tisto, česar si ne želimo", še poudarja Gregorič.

Domači nogomet

Kras in Vesna se pripravljata na elitno ligo

Stopili smo v avgust in nogometaši amaterji so že pred novo športno sezono. Prvi so se ta teden spet začeli

Lanski derbi Kras - Vesna

znojiti pri Krasu (v ponedeljek) in Vesni (v torek), torej pri naših najviše postavljenih ekipah, ki bosta tudi letos zastopali slovenski nogomet v Italiji v elitni, se pravi najvišji deželni ligi.

V Repnu so predstavili novega trenerja, izkušenega Furlana Giovannija Tortola. Postava je na las podobna lanski, pridružilo se je le nekaj mladincev, nazadnje bočni branilec Daniel Ciave, letnik 1997, ki je igral tudi pri Triestini. Na predstavitvi ob prvem treningu so povedali, da želijo nadaljevati vrednotenje mladih, cilj pa je bolj mirna sezona kot lanska, ko je v zadnjem mesecu moral kot gasilec v vlogi trenerja po odstopu Tončija Žlogarja poseči sam športni vodja Radenko Kneževič.

Vesna se je lani v prvenstvu na koncu uvrstila nekaj mest za Krasom, vendar je bila sezona odlična predvsem zaradi edinstvene izkušnje v italijanskem pokalu, kjer se je kriško moštvo z osvojitvijo deželne lovorike prebilo v vsedržavno fazo. V Vesnini postavi je nekaj več novosti. Odšli so brata David in Erik Colja, prvi v Levico Terme v D ligo, Nace Kosmač in Matija Arduini, nova prihoda pa sta od Costalunge vezni igralec Marco Marocco, ki je že igral za Kras, in branilec Riccardo Male, ki je nazadnje branil barve kluba Trieste Calcio. Športni vodja Paolo Soavi pa še išče kako okrepitev na slovenski nogometni sceni in morda je prišlo v zadnjih dneh, ko je bil naš tednik že v tisku, do kake odmevne kupčije v tem smislu.

Deželna prvenstva od elitne do druge amaterske lige se bodo pričela v nedeljo, 11. septembra, italijanski pokal pa že dva tedna prej, v soboto, 27. avgusta. Do Velikega šmarna pa bodo začele vadbo še ostale naše enajsterice. V promocijski ligi bosta tudi letos sodelovala Juventina in Primorec, v prvi amaterski Mladost, novinec Primorje, Sovodnje in Zarja, v drugi po izpadu Breg, v tretji kategoriji pa Gaja, ki je ravno tako nazadovala iz druge amaterske lige.

HC

Osebni spomini na pot osamosvajanja Slovenije (4)

Samostojni

OPERACIJA "OKOP"

Podtalna vojna med obveščevalnima službama Slovenije in jugoslovanske vojske se je v prvih mesecih 1991 še zaostrila. Posebni oddelek teritorialne obrambe je pridobival zaupnike v samem vrhu JLA. V prvih dneh aprila sta sekretar za obrambo Janša in njegov namestnik Kacin predstavila na tiskovni konferenci strogo zaupni dokument "Okop", ki ga je pripravil general polkovnik Konrad Kolšek. Ko so nam razdelili dokument, smo v prvem hipu menili, da gre za dobro pripravljen ponaredek. Kacin nam je razbral iz oči dvome o originalnosti dokumenta, zato je dejal, le dvomite, čez nekaj dni bo JLA reagirala in spoznali boste, da vam nismo razdelili ponaredka. Iz dokumenta je bilo razvidno, da se del vojske zavzema za udejanjenje memoranduma Srbske akademije znanosti in umetnosti, po kateri naj bi vsi Srbi živeli v eni državi. Tako bi prišlo do formiranja Velike Srbije na liniji Karlobog-Karlovac-Virovitica. Projugoslovansko usmerjena struja, ki je idejo zavračala, je imela še vedno v mislih možnost moderne federacije, demokratično in gospodarsko uspešne Jugoslavije. Pogoj je bil obstanek Jugoslavije v tedanjih mejah, ker bi se s tem srbski nacionalizem umiril. Najvidnejša pristaša te struje sta bila predsednik zvezne vlade Ante Marković in armadni general Veljko Kadijević. Ta struja seveda ni mogla pristati na katerokoli enostransko odločitev, kot je bil slovenski plebiscit. Tajni dokument "OKOP" je na podlagi spremenjenega političnega položaja v vzhodnih državah, v katerih so odpravili komunistični enostrankarski sistem, predvidel, da bo Atlantsko zavezništvo napadlo Jugoslavijo. Nekdanje članice Varšavskega pakta, Madžarska, Bolgarija in Albanija, naj bi bile po ekonomsko-političnih pritiskih pripravljene sodelovati z Natom, ker bi s tem realizirale svoje teritorialne apetite na jugoslovanskem ozemlju. Na 15 tipkanih straneh je Kolšek razvil potek namišljenega napada, obenem pa tudi obrambo in razporeditev vseh treh vej Jugoslovanske ljudske armade. Za intervencijo Nata naj bi zaprosile slovenske in hrvaške stranke skrajne desnice, češ da so ogrožene demokratične in človeške pravice s strani boljševističnega vrha JLA in komunističnega režima v Srbiji in Črni gori. Če se Jugoslavija v kratkem času vojaško zlomi, se bodo zrušili tudi boljševistični sistemi v obeh južnih republikah. Za sestavljalca dokumenta so "plavi" napadalci, torej Nato, ZDA, Nemčija, Italija, Grčija, Avstrija, Madžarska, Albanija in kasneje Bolgarija. 15 dni pred napadom bi se začele vojaške vaje omenjenih držav. General polkovnik Kolšek je predvidel skupne vojaške vaje italijanske alpske brigade "Tridentina" s poveljstvom 4. avstrijskega armadnega korpusa. Na letališča v Italiji in Grčiji bi pripeljali del zračne armade ZDA iz Španije. 10 dni pred napadom naj bi predsednik ZDA v imenu držav članic NATA poslal predsedstvu Jugoslavije ultimat, po katerem mora takoj zaustaviti delno mobilizacijo, suspendirati boljševistični vladi v Srbiji in Črni gori ter razpisati svobodne in demokratrične volitve pod mednarodnim nadzorom. Ker bo predsedstvo - spomnimo, da je bil tedaj predsednik predsedstva Jugoslavije Janez Drnovšek, ki naj bi ga 15. maja zamenjal Hrvat Mesić -, ultimat zavrnilo, bo predsednik ZDA George Bush ukazal izvedbo načrta "Balkanski ogenj", ki se bo pričel z motenjem radarskih zvez, nato pa z raketiranjem vitalnih objektov JLA z namenom, da se razbije in uniči jugoslovanska vojska in sestavi marionetna vlada s kapitalistično ureditvijo. V podrobnostih je navedeno, kdo in kateri vojaški oddelki bodo napadli. Severozahodna skupina bo sestavljena iz ene portugalske padalske brigade, dveh karabinjerskih brigad in specialnih sil iz severne Italije. Napad naj bi potekal v smeri Nova Gorica, Ljubljana, Karlovac, Bosanski Novi. Navedene so bile še ostale napadalne skupine. Če v 48 urah ne bi dosegli zastavljenih ciljev, bi izvedli glavni udar v smeri Tržič (naveden je Monfalcone), Ljubljana, Karlovac, Bihač, Banja Luka, iz Avstrije pa bi napadli iz Leibnitza proti Zagrebu. Tudi Trst bi imel pomembno vlogo. V sodelovanju s petim armadnim korpusom bi izvedli prodor v smeri Pulj-Labin in prevzeli oblast nad celotno Istro.

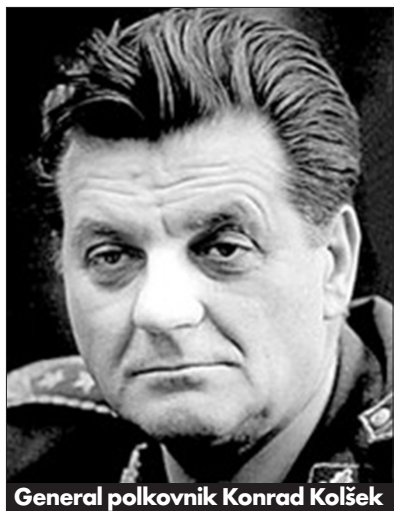
General polkovnik Konrad Kolšek

Za generala polkovnika Kolška so "rdeči" pripadniki jugoslovanske vojske v boju proti Natu. 20 dni pred napadom bi se sestalo Predsedstvo Jugoslavije z vrhovnim poveljstvom oboroženih sil in izdalo sklepe za takojšnjo pripravljenost oboroženih sil in družbe v celoti. 15 dni prej bi se izvedla mobilizacija mejnih, izvidniških in policijskih enot. 3 dni pred napadom se začne miniranje morja in uvede vojaški režim. Po izvršeni splošni mobilizaciji je treba pripraviti strateško obrambno operacijo. Glavne sile gre grupirati na postonjsko-ljubljanski, kočevsko-kordunaški, pomožne pa na zagrebški in gorenjsko-ljubljanski smeri z namenom, da se preprečijo hitri prodori agresorja v globino bojišča, mu zadanejo kar največje izgube in ne dovolijo, da pride na linijo Sava, Medvednica, Novo mesto, Fužine. Kolšek priporoča, naj se mesta in naselja vključijo v obrambni sistem, obkoljena Zagreb in Ljubljana pa se pripravita na odločno obrambo.

General Veljko Kadijević

Iz dokumenta je bilo razvidno, kdo je za vrh Jugoslovanske vojske sovražnik številka ena. Struja za federativno ureditev z Markovićem in Kadijevićem na čelu je polagoma izgubila vodilno vlogo na račun Miloševićeve politike o veliki Srbiji. Marsikdo na Zahodu je pričel dvomiti. Italijanski zunanji minister De Michelis je vztrajal pri konceptu enotne in demokratične Jugoslavije, dokumenta "Okop" pa verjetno ni videl, čeprav mu ga je poslal vojaški ataše v Beogradu. Rimska redakcija zelo poslušanih radijskih poročil opolnoči istega dne mojega dopisa ni objavila, češ da ni zagotovil o verodostojnosti dokumenta, naslednjega dne, ko so najvidnejši italijanski dnevniki obširno poročali o dokumentu, so se opravičili.

Medtem pa se je tudi slovenska vlada pripravljala na morebitni spopad. 19. aprila je skupščina sprejela zakon o vojaški dolžnosti, zadnji nujni sistemski akt za osamosvojitev na obrambnem področju. Na obrambnem sekretariatu Janeza Janše so pripravili variante razdružitve z obrambnega vidika. Temeljno je postalo vprašanje, ali bo v Beogradu prevladal razum in bo osamosvojitev dogovorjeni proces, ali pa bodo skušali s silo preprečiti izvedbo plebiscitarne odločitve Slovencev. Pogovori o variantah so potekali v vili Podrožnik med tremi predsedniki, predsedstva, parlamenta in vlade, ter obrambnim ministrom, Kučanom, Bučarjem, Peterletom in Janšo. Maja se je seveda, kot bomo izvedeli čez teden dni, še bolj zaostrilo.

/ dalje

Saša Rudolf

Zelo koristen nasvet

Po piku komarja mesto vboda hladimo

Pred piki komarja se zavarujemo z uporabo oblačil, ki zakrijejo večji del kože, priporočajo na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ), kjer svetujejo tudi uporabo repelentov. Če nas komar vseeno piči, pa pomaga uporaba antihistametikov in hlajenje vbodnega mesta, svetuje pediatrinja iz Zdravstvenega doma Ljubljana Tatjana Grmek Martinjaš.

V izogib nadležnim komarjem na NIJZ ljudem svetujejo, da v zaprtih prostorih uporabljajo insekticide za uničevanje insektov in preprečujejo dostop mrčesa v bivalne prostore z zaščitnimi mrežami. Pomembna je uporaba repelentov, ki jih nanesemo na izpostavljene dele kože in na oblačila. Pri hkratni uporabi sončne kreme in repelenta najprej nanesemo sončno kremo.

"Po piku komarja priporočam uporabo antihistaminikov v obliki mazil ali gela, ki zmanjšujejo vnetje in srbenje", je za STA povedala pediatrinja Tatjana Grmek Martinjaš. Priporoča tudi hlajenje vbodnega mesta. "Hlajenje zmanjšuje delovanje vbrizganih snovi, s katerimi komar ob vbodu prepreči strjevanje naše krvi, ki tako ostane dovolj tekoča med komarjevim sesanjem", je dodala.

Komarji prenašajo številne bolezni. Na območju Afrike, Jugovzhodne Azije, Srednje in Južne Amerike nas lahko okužijo tudi z virusom zika. Komarji, ki prenašajo virus zika in virusa denge ter rumene mrzlice, so najbolj aktivni sredi dopoldneva in v poznih popoldanskih urah, preden se zmrači.

Ob piku komarja pa lahko zbolimo tudi za malarijo, japonskim encefalitisom, čikungunjo in nekaterimi drugimi boleznimi. Pred rumeno mrzlico in japonskim encefalitisom se lahko zaščitimo s preventivnim cepljenjem, pred malarijo pa s preventivnimi zdravili.

Deveta in deseta številka revije Galeb

"Z možgani na off ... in Galebom na plaži!"

Tako piše na naslovnici dvojne številke, majske in junijske, z vsebinami bogate mladinske revije Galeb, ki se je poslovil od zvestih bralcev, da bi se ob koncu šolskega leta še sam odpočil na kakšnem samotnem otoku, tako da bo prihodnje leto prinesel na svojih perutih nove vznemirljive zgodbe v vezani in nevezani besedi. Živio počitnice!, vzklika fantiček, medtem ko meče stran šolsko torbo in že razigrano brca žogo. Tako si veselje ob koncu pouka predstavlja Niko Gregori, četrtošolec OŠ A. Gradnik – Col. Revija Galeb, ki jo izdaja Zadruga Novi Matajur in katere glavna urednica je Alina Carli, odgovorni urednik pa Ace Mermolja, ob koncu vsakega letnika – tokrat je bil 62. – ponuja šolarjem dvojno številko, tako da imajo na razpolago kar nekaj branja za dolge počitniške dni. Rubrika *Naši šolarji pišejo in rišejo* ima 16 strani! Na njih so zapisi, tudi v rimani besedi, npr. pesmice o mesecih in o Iztoku in Lunčku, in 60 risbic, ki so jih poslali učenci raznih šol iz Tržaške. Nekatere so vsebinsko vezane na priložene zapise, ki se nanašajo tudi na pripovedi iz letošnjih Galebovih številk. Knjižne nagrade so tokrat prejeli omenjeni Niko Gregori in Arjuna Husel ter Matteo Bruni, drugošolca OŠ Josip Ribičič Sv. Jakob, za šolske knjižnice pa OŠ Alojz Gradnik, Col, OŠ Fran Milčinski, Katinara, OŠ P. Trubar – K. D. Kajuh, Bazovica, Josip Ribičič, Sv. Jakob in COŠ M. Samsa in I. T. Zamejski, Ricmanje. Ob branju Galeba bodo otroci potešili radovedno pričakovanje konca vseh zgodb, ki so jim burile domišljijo s svojimi neverjetnimi zapleti. Tisti, ki bi radi spoznali druge svetove, bodo spremljali Iztoka, ki ga je Lunček popeljal s svojo raketo v širno vesolje, in izvedeli, da si je Iztok zamislil časopis *Vesoljske novičke.* Zgodbo, ki je bralcem razkrivala nebesni lok, si je zamislila Maja Furman, ilustrirala pa jo je Ivana Soban. Srečen konec je doživela tudi pustolovščina pobeglih dreves *Pobegavčki*: iz semen so v novem, prijaznejšem svetu zrasla lepa, sloka drevesa vseh vrst in gozdne živalice so lahko v njih spet našle varno zatočišče. V skrivnost ovito "ekološko" zgodbo je stkal Marko Gavriloski, čudovito, toplo in v najmanjših detajlih izdelano, pa ilustrirala Katerina Kalc. Po fantastičnem popotovanju okoli sveta v iskanju različnih čajev se je v domači kraj spet vrnil zvedavi čajnik Erike Cunja. Po razburljivi vrsti detektivskih dobro rešenih primerov se za detektive iz 4. razreda *"zdaj začenja največja pustolovščina – operacija Počiiitniceeeee!!! "* Bralce je s temi napetimi dogodki držala v pesti Helena Jovanovič. Nič manj pa jih niso privlačevale izrazite likovne podobe iz teh prizorov Štefana Turka. V zadnjem nadaljevanju *Črkarije*, ki je izpod peresa Darinke Kobal in fantazijskih navdihov ilustratorke Žive Pahor bistrila mlade glavice, je radovedna sovica Mufica izvedela, kako se z zamenjavo ene same črke spremeni pomen besede. Mali Šalčkarji Maše Ogrizek, v privlačnem likovnem opisu Marjane Šegula – Miš, so se na kresno noč zbrali na terasi, plesali, se zabavali, Juša in Svit pa sta sanjavo gledala zvezde. Tudi stripa o medvedu in miški ter o počitniškem biseru sta doživela svoj epilog. Simpatična protagonista Majde Koren in Bojana Jurca sta odšla na počitnice na morje z zadnjo izumitvijo domiselnega medveda: *podvodnik*, s katerim sta lahko varno raziskovala morske globine. Mladim iz stripovske pripovedi Sandre Kump Crasnich pa se bo morda vendarle izpolnila želja, da bodo ljudje bolj pazili na okolje. Na filmskem platnu, ki ga razvija Marjeta Zorec, se je zavrtel mladinski film *Gremo po svoje* iz l. 2010. Scenarij in režijo je podpisal Miha Hočevar. Z njim je hotel "ustvariti smešno in napeto komedijo", ki bi pritegnila mlade in manj mlade gledalce. Od bralcev se je poslovila tudi Jasna Merku', in sicer s strnjeno biografijo Ede (Marije) Piščanec, slikarke, ki se je rodila 2. novembra 1897 v Rojanu pri Trstu, umrla pa 18. oktobra 1967 v kraju Vine pri Celju. Obiskovala je tečaje slikanja pri Rihardu Jakopiču in drugih umetnikih. Šla je na akademijo v Firence in tam študirala grafiko, v Parizu pa se izpopolnjevala v cerkvenem slikarstvu. Najraje je slikala s tehniko olja na platno. Njena dela (portrete, krajine, tihožitja, pa tudi podobe iz svetopisemskih zgodb) hranijo v Narodnem muzeju Slovenije in Narodni galeriji v Ljubljani). Deklica Ti iz zgodbe Andreje Peklar - v ilustracijah Nine Kokelj in Sabine Alibegić - je skvačkala ogrlico. Tudi otroci jo bodo lahko, če bodo natančno upoštevali jasna slikovna navodila, kako se izdelujejo pentlje. Sladkosnedeži pa naj le pokukajo med lonce in pekače Klarise M. Jovanovič. Našli bodo recept za koroške štrukeljce iz suhega sadja. *Sem tekel, sem padel, sem štrukelj popadel*, navaja reklo avtorica te zares zanimive kulinarične rubrike, ki je bralcem razkrila dragocenosti iz slovenskega izročila, da ne bi pozabili, kaj se je včasih kuhalo v slovenskih kuhinjah in kako iznajdljive so bile naše kuharske prednice. Veno Dolenc je s svojim čopičem in z rahlo ironično grotesknim nadihom imenitno dopolnjeval napisano. *Galebov let* je naslov pesmice Marka Gavriloskega ob ilustraciji močnih barv Dunje Jogan: *"Kjer se Kras dotika morja, / galeb zazre se v daljavo, / nad njim vršijo črni bori /, v vse smeri obrača glavo", poje prva kitica.* O metulju pa, ki *"v sapi pluje in narahlo frfota"*, govori pesmica Jureta Jakoba; rahlokrilo žuželko je upodobila Anja Jerčič Jakob. V zadnji Galebovi številki se bodo otroci zabavali ob reševanju Galebovega kviza in raznih vaj, pa tudi ob stripu *Ko-Ko- Krišna*, ki je vselej tako natrpan s podobami, da se kar zavrti pred očmi! Prijetno branje in kar najbolj nepozabne počitnice!

IK